

Γ. ΑΘΑΝΑ

† τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν

ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

ΕΠΙΛΟΓΗ

ΘΑΝΑΣΗΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

ΙΔΡΥΜΑ Γ. ΚΑΙ Μ. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗ-ΝΟΒΑ
ΝΑΥΠΑΚΤΟΣ 2001

ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ

ΙΔΡΥΜΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ & ΜΑΡΙΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗ-ΝΟΒΑ
ΝΟΜΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΕΠΟΠΤΕΥΟΜΕΝΟ ΚΑΙ
ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΟ ΑΠΟ ΤΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ (Φ.Ε.Κ. 222/Α/30-9-80).

ΕΔΡΑ ΝΑΥΠΑΚΤΟΣ • ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1980

ΤΑΧ. Δ/ΝΣΗ: Ιλάρχου Τζαβέλα 44, 303 00 Ναύπακτος
ΤΗΛ. & FAX: (0634) 24940, 27233

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ
Γ. & Μ. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗ - ΝΟΒΑ

Πρόεδρος: Ό Μητροπολίτης Ναυπάκτου καί Άγ. Βλασίου κ.
ΙΕΡΟΘΕΟΣ
Άντιπρόεδρος: Δημήτριος Σισμάνης
Γ. Γραμ. & Ταμίας: Γιάννης Χαλάτσης
Μέλη: Κωνσταντίνος Κονίδας
Ντίνος Μααρυγιάννης
Άντώνιος Μασγάλας
Γεώργιος Μπερετάνος
Ίωάννης Χαλαντζούκας
Παναγιώτης Χριστόπουλος

ISBN 960-85755-5-9

Γ. ΑΘΑΝΑ
† τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν

ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

ΕΠΙΛΟΓΗ
ΘΑΝΑΣΗΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

ΙΔΡΥΜΑ Γ. ΚΑΙ Μ. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗ-ΝΟΒΑ
ΝΑΥΠΑΚΤΟΣ 2001

ΔΩΡΕΑ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ
Γ. & Μ. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗ - ΝΟΒΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΝΟΒΑ	7
ΣΤΗ ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΛΟΓΟΥ	9
ΠΡΩΤΟ ΞΕΚΙΝΗΜΑ (1919)	
[Τήν ὀμορφιά...]	17
Ἄϊ-Δημήτρης	18
Στοῦ σπιτιοῦ μου τήν αὐλή	19
Ἀρχοντοπούλα στό χορό	20
Ἐόμπλια τοῦ φεγγαριοῦ	22
Οἱ χωριανοί	24
Τετράστιχα	25
Ἐρωτικά περασμένα	26
ΑΓΑΠΗ ΣΤΟΝ ΕΠΑΧΤΟ (1922)	
[Στῆς ἐκκλησιᾶς τά σκαλοπάτια...]	29
[Ἦλα τοῦ Ἀπρίλη τά λουλούδια...]	30
[Λαλοῦν τ' ἀηδόνια καί πλαντάζω...]	31
[Γαλήνιο, ἀθόρυβο, κρυμμένο...]	32
[Σ' ἄκουσα χθές καθῶς περνοῦσα...]	33
[Θαμπά θ' ἀνέβουμε στό κάστρο...]	34
[Ἄν ἡ καρδιά σου τό προστάξει...]	35
[Τήν ἀφροσκέπαστη βαρκούλα...]	36
[Τό μυρωμένο ξανεμίδι...]	37
[Τοῦ κάστρου ἡ κανονοθυρίδα...]	38

[Θα ῥθῶ τή βάρκα μου ν' ἀράξω...]	.39
[Κανένα ἐμπόδιο δέν ἐστάθη...]	.40
[«Γράφεις; Ἐγώ θά μείνω ἀπόξω...]	.41
[Μέ τίς ἀπλές γραμμές τους ἴδια...]	.42
[Ποτέ δέ μ' ἄρεσε ὁ ἀγέρας...]	.43
[Ἀλήθεια, ὅταν περνοῦν εὐζῶνοι...]	.44
[Φέρτε νά κάψουμε λιβάνι...]	.45
[Δός μου τό χέρι σου. Προχώρει...]	.46

ΚΑΙΡΟΣ ΠΟΛΕΜΟΥ (1924)

Λιποτάχτης	.49
Ὁ ἀράπης τοῦ Ναρές	.50
Γράμμα	.51
Ὁ ἀγνωστος στρατιώτης	.52
Ὁ πόνος τῆς ἀγαπητικιάς	.53
Οἱ μάνες τῶν πολεμιστῶν	.54

ΕΙΡΜΟΣ (1929)

Τά τραγούδια μου	.57
Ναύπακτος	.58
Πατρικοί καημοί	.61
Νυχτερινή σιγαλιά	.62
Σπουργίτες	.63
Δεντρομαχαλάς	.64
Μοδιστρούλα	.65
Παραμυθάκι	.66
Παρασκευούλα	.67
Σμύρνη	.68
Κιουτάχεια	.69
Τό καράβι τῆς ἐλπίδας	.70
Καλέ Γκρόττο	.71
Τά κόκκαλα	.72

Ὁ Σαλπιγχτής	.73
Νεκρικοί μονόλογοι	.74
Προῦσα	.76
Οἱ ἀσάλευτες κυρίες τῶν ἐπαρχιῶν	.77
Προσευχή κόρης	.79

ΔΡΟΣΕΡΟΙ ΚΑΪ ΜΟΙ (1938)

Προσφορά	.83
Στερνές ὥρες	.84
Τό τραγούδι τῆς χτενούλας	.85
Ταξίδι στά Κύθηρα	.86
Στοῦ τηλεφώνου τό κοχύλι	.87
Λιγάκι	.88
Μετάνιωμα	.89
Θύματα	.90
Σεμνότερο	.91
Βραδινοί περίπατοι	.92
Βιβλιοδετική	.93
Ψέματα	.94
Γιαννούλα	.95
Ἕνα λουλούδι	.96
Ψαράδες	.97
Φτωχούλα	.99
Φυγή	.100
Γοητεία τῆς ἀβύσσου	.101
Αὐτός πού λείπει	.102
Ἀντίσταση	.103
Στερνοί σπασμοί	.104
Μέ τά πουλιά	.105
Λευκή προσευχή	.106

ΕΥΔΟΚΙΑ (1955)

Παραμυθιώτισσα	109
Γλυκιά μου Ελλάδα	110
Κύπρος	111
Ύμνος στή μητέρα	112
Ἡ ζωή μας	113
Πηγή	115
Φῶς	116
Ὁ Θανάσης	117
Ὁ κλαδευτής	119
Ὁ ἔρημος μύλος	120
Ἄνάμεσα	122
Οἱ φτωχοὶ γέροι	123
Τάξη	125
Τό κουκούτσι	126
Τῆς Γαλήνης	127
Παλιοὶ μου δασκάλοι	128

ΤΙΜΙΑ ΔΩΡΑ (1969)

Τά τσαρούχια μου	133
Τά δεκάχρονα τοῦ Βλαχογιάννη	134
Τά κυπαρίσια τῆς προίκας	135
Ὁ γέρος	137
Λεωφορεῖο ἢ κοινωνία	139
Νουθεσία	140
Ἡ μικρὴ ἀγωγιάτισσα	141
Ἡ μικρὴ πουκαμισοῦ	143
Μολόγημα	145
Παραμυθιά	147

ΔΟΚΙΜΙΑ (1971)

Ὅπτασία	151
-------------------	-----

Μετά τό γεῦμα	.152
Κριτικοί τινές	.153
«Τυπωθήτω»	.154
Μειδιάμα	.155
Ἀσμάτια	.156

ΑΣΤΕΓΝΩΤΟ ΔΑΚΡΥ (1971)

Ἀπολογία στή μητέρα	.159
Γιασεμί	.160
Στή δρῦ μας	.161
Σάν ἥλιος τοῦ θανάτου	.162
Ἡ πένα του	.163
Δέν ἤρθες	.164
Μέ τ' ἄνθη	.165
Ἐπίγραμμα	.166

ΑΙΝΟΣ ΚΑΙ ΘΡΗΝΟΣ (1972)

Ἄν...	.169
Ὁ Μαρμαρωμένος...	.170
Γιάννης Δαμηλάτης...	.171
Ἄγία Φωτεινή...	.172
Τό διαλυμένο ψηφιδωτό...	.173
Κοτύωρα	.174
Σύντομο χρονικό τοῦ Ἄιβαλί	.175
Νεκρική πομπή	.176
Στόν ἄγνωστο στρατιώτη...	.177
Ἡ σκουριασμένη καμπάνα	.178
Ἡ στερνή φωτιά	.179
Θράκες πρόσφυγες	.180
Τ' ἀπόρθητα κάστρα	.181
Ὁ θαμμένος θησαυρός	.182
Τά χελιδόνια τοῦ 1923	.183

Ό τρελός	.184
--------------------	------

ΜΟΝΟΚΟΝΤΥΑΙΕΣ (1975)

Οί άριθμοί	.187
1, 10, 11, 20, 22	.187
29, 32, 79, 80, 109	.188
122, 276, 476, 495, 563, ...	.189
612, 649, 665	.190

ΙΤΑΛΙΚΕΣ ΜΑΚΕΤΕΣ (1979) .

Μιζουρίνα	.193
Ρώμη	.193
Βία Βένετο	.193
Βίλλα Μποργκέζε	.193
Γκαϊτε	.193
Όρβιέτο	.194
Περούτζια	.194
Άσσίζι	.194
Άσσίζι	.194
Οϋμπρια	.194
Τρέντο	.195
Τζένοβα	.195
Ράπαλλο	.195
Πορτοφίνο	.195
Πέλι	.195
Μιλάνο	.196
Τσερτόσα ντί Πάβια	.196
Κόμο	.196
Λέκκο	.196
Μπέργκαμο	.196

ΑΝΑ ΤΟΝ ΘΕΡΙΣΜΕΝΟΝ ΑΓΡΟΝ (1982)

Ἀχάλαγος	.199
Ὡς πάντα	.199
Ἀκούω	.199
Νά ἐμπορευτῶ	.199
Συνταίριασα	.199
Ὁ στίχος	.200
Παρωπίδες	.200
Τά συμβαίνοντα	.200
Ὀγκολίθους	.200
Ἀγάπη ἀληθινή	.200
Κάποιος ἄλλος	.201
Ἄκουσα ἐγώ	.201
Νά πᾶς!	.201
Γειτόνεψα	.201
Τί κρίμα	.201
Πισωπατεῖ	.202

ΜΥΘΟΓΡΑΦΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΑΙΡΟΥ ΜΑΣ (1986)

Ἐθνικός ἥρωας	.205
Ὁ νικητής	.207
Σκαμνιάς παράπονο	.208

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΩΝ ΒΟΥΝΩΝ, Α' (1953)

[Τό λέν οἱ πετροπέρδικες...]	.211
[Τά πλατανάκια φούντωσαν...]	.212
[Δέν εἶμαι ἀετός μέ τά φτερά...]	.212
[Ἐσεῖς δέ θά πιστέψετε...]	.213
[Γιά μένα βγῆχε ὁ αὐγερινός...]	.213
[Νά εἶσαι γιομάτος σάν τ' αὐγό...]	.214
[Σχώρα με μάνα Ρούμελη...]	.214
[Νά ἤμαν βοσκός, ἀστροβοσκός...]	.215

[Άνηφορίζω ἀχάραγα...]	.215
[Άνατολῆς μέ τράβηξαν...]	.216
[Σοβίτης φυλακώθηκα...]	.216
[Άπό γενιά εἶμαι ταπεινή..]	.217
[Πατέρα σ' εἶχα, δέ μπορῶ...]	.217
[Τά λίγα σπίτια εἶναι κακό...]	.218
[Ἦθελα νά ἤμouνα χαντζής...]	.218
[Του ταχυδρόμου ἢ σάλπιγγα...]	.219
[Σάμπως παραφρονίμεφε...]	.219
[Φωτοκαημένη Πάρεδρε...]	.220
[Στερνό ἦταν θάμα του Χριστου...]	.220
[Ἦθελα νά ἤμαν κούτσικος...]	.221
[Καρσί μου σ' εἶδα νά ῥχেসαι...]	.221
[Γιά τήρα τό μαργιόλικο...]	.222
[Σ' ἔχω καλό, μή σκιάζεσαι!...]	.222
[Γυρίζω ἀπ' τό ταξίδι μου...]	.223
[Μωρές κορίτσια του παπᾶ...]	.223
[Μονό δέν ἦταν τό κακό...]	.224
[Πεινάω, ξενησιτικώθηκα...]	.224
[Ἡ σούφρα του μεσόφρυδου...]	.225
[Ὅρέ Μιχάλη γείτονα...]	.225
[Βλάχα μου, ἐτοῦτο εἶναι ἄδικο...]	.226
[Γιατί, μωρή Βασιλική...]	.226
[Πού λές, κουμπάρε, ἀπόδιωξα...]	.227
[Στόν κόσμο ἐτοῦτον χωριανοί...]	.227
[Άνέμ'κε ἢ πόρτα μ' ἀνοιχτή...]	.228
[Σύρε παιδί μου, στό σχολειό...]	.228
[Ὅγδόντα χρόνους πζήσα...]	.229
[Δέν ἔχω ἀφέντη ἀπάνω μου...]	.229
[Μ' ἔχει βαρέσει ντάβανος...]	.230
[Σήμερα πού εἶμαι μαναχός...]	.230

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΩΝ ΒΟΥΝΩΝ, Β' (1980)

[Καινούργια είναι τά 'ργανα...]	.233
[Μέ ξέγδαρε, μέ μπόλιασε...]	.234
[Βαθύς ό λόγος τής σιωπής...]	.234
[Έσεϊς είστε, λελούδια μου...]	.235
[Λυσομανάν τά χώματα...]	.235
[Λιώσαν τά χιόνια, λιώσανε...]	.236
[Παλιός μου φίλος ό κοφτός...]	.236
[Παραθυράκι χαμπηλό...]	.237
[Πείτε μου, ρίζες τών δεντρών...]	.237
[Ποιός έχει μάτι μυστικό...]	.238
[Πολλοί σέ τραγουδήσανε...]	.238
[Τής στέγνης άρνησιάρης γιός...]	.239
[Τό καλοκαίρι φούντωσε...]	.239
[Τό Λόγγο παρακάλεσε...]	.240
[Ψηλά φωνάζει άπ' τό βουνό...]	.240
[Θά πάρω δρόμο άνήφορο...]	.24§
[Πέρασε ό χάρος πέρασε...]	.241
[Σχωρέθηκε ό ασχώρετος...]	.242
[Γ...ου ν' αρχίσεις πόλεμο...]	.242
[Άγάπα τήν ανάγκη σου...]	.243
[Τά έργα σου όλα είναι σοφά...]	.243
[Άδειασε ή όλπίδα τήν καρδιά...]	.244
[Τα σπάρτα κιτρινίσανε...]	.244
[Έγώ τό Χάρο νόμιζα...]	.245
[Ντροπές!... ξετομαριάστηκα...]	.245
[Καθώς άϊκω πολλές φορές...]	.246
[Σάν κλείσω τό μπακάλιο...]	.246
[Ποτές μου τά τετράψηλα...]	.247
[Που νά 'βρω άριά δασιόφυλλη...]	.247
[Έγώ πού δέν σταμάτησα...]	.248

[Στήν τέχνη αὐτή, πού διάλεξες...]	.248
[Τῆς μοίρας μου ἦτανε γραφτό...]	.249
[Ἀκούστε τώρα νά σᾶς ᾠῶ...]	.249
[Ἔχει ἕξι ἀγόρια ὁ Ἄρχοντας...]	.250
[Πέρκος μέ τό καλό κρασί...]	.250
[Μεγάλον ὄρκον ἔκαμα...]	.251
[Δέ φτάνει μόνο νά φορᾶς...]	.251
[Δέν πάει νά εἶσαι κι ἀρχόντισσα...]	.252
[Ἄς εἶμαι μισοτσάρουχος...]	.252
[Μέ πνίγει, κόσμε, τ' ἄδικο..]	.253
[Ἀρούλα μου σημαδιακιά...]	.253
[Σάν τά πουλάκια τ' οὐρανοῦ...]	.254
[Δέν ἔχω τόσο τό τσαπί...]	254
[Ἄπ' τόν κακόν τό γείτονα...]	.255
[Σήκω, Χαρίτω μ', κι ἔφεξε...]	.255
[Πῶς μᾶς τά κλώθεις, ἄταχτη...]	.256
[Πᾶμε νά βοτανίσουμε...]	.256
[Γιατρέ μου, ἄσε τόν Ἐπαχτο...]	.257
[Πολύν καιρό σέ τρώγομαι...]	.257
[Καλός ὁ Ἀποστολόγιαννος...]	.258
[Ξυπόλυτη περπάτησα...]	.258
[Στό μαγαζάκι τοῦ χωριοῦ...]	.259
[Τάχατ' ἐγώ κατήφερα...]	.259
[Δασομαλλοῦσες ρεματιές...]	.260
[Γύρισα κόσμο καί ντουσιά...]	.260

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΩΝ ΒΟΥΝΩΝ, Γ (ἀνέκδοτα)

[Ἀγρίμεφα στίς ἐρημιές...]	.263
[Ἄϊκουσα μέσ ἀπ' τό βουνό...]	.263
[Ἄν δέ λαλήσει ὁ πετεινός..]	.264
[Ἀκόμα δέν κατάλαβες...]	.264
[Ἀπαρατάτε με, γιатροί!...]	.265

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ NOBA

Ἡ ἔκδοση καί κυκλοφορία τοῦ ἔργου «ἀνθολογία» τοῦ Γ. Ἀθάνα εἶναι καρπὸς εὐαισθησίας, τρυφερότητας καί περισσείας ἀγάπης.

Πρῶτα-πρῶτα εἶναι ἔργο εὐαισθησίας, τρυφερότητας καί ἀγάπης τοῦ ἰδίου τοῦ ποιητῆ Γ. Ἀθάνα, πού τιμήθηκε ἀπὸ μεγάλους ποιητὰς, ὅπως τὸν ἔθνικό μας ποιητὴ Κωστή Παλαμᾶ. Ὁ Γ. Ἀθάνας εἶναι ἓνας στὴν κυριολεξία ποιητῆς-ζωγράφος, ἀφοῦ προσέλαβε τίς εἰκόνες πού συνάντησε στὴν ἑλληνική ἐπαρχία καί κυρίως στὴν Ρουμελιώτικη γῆ, τίς χρωμάτισε μέ τὸν χρωστήρα τοῦ ἔμμετρου λόγου καί μᾶς παρέδωκε ὑπέροχους ποιητικούς πίνακες. Πρόκειται γιὰ μιὰ ὀλόκληρη παράδοση πού πάλλει καί σκιρτᾶ στά ποιήματά του καί βιώνεται ἀκόμη καί μέσα στὴν ἀστική κοινωνία. Διαβάζοντας κανεῖς τὴν ποίηση τοῦ Γ. Ἀθάνα, συλλαμβάνει τοὺς ποικίλους ἤχους πού ἀκούει, ὅταν βρίσκεται μόνος σέ ἓνα ἀπέραντο λιβάδι ἢ σέ ἓνα ἀνοιξιάτικο ὁροπέδιο τῆς Ρουμελίας. Ταυτόχρονα βλέπει τὰ ὀράματα καί τοὺς πόθους τοῦ λαοῦ μέσα στὸν ὁποῖο μεγάλωσε ὁ ποιητῆς.

Ἐπειτα, αὐτὴν τὴν εὐαισθησία διακρίνει κανεῖς καί στὸν διακεκριμένο συμπατριώτη μας Θανάση Παπαθανασόπουλο, Περισιτιάνο τὴν καταγωγῆ, πού μέ μεγάλο μεράκι ἔκανε αὐτὴν τὴν ἀνθολογία ἀπὸ τό πλούσιο ἔργο τοῦ Ποιητῆ μας. Ὁ ἀνθολόγος ἔχει διπλό χάρισμα, καί διότι ὁ ἴδιος ἔζησε ὡς

άνθρωπος καί ὡς ποιητής στήν Ρουμελιώτικη γῆ μέ τούς ζω-
ντανούς ανθρώπους της, καί διότι γνώρισε τόν ποιητή Γ.
Ἄθানা, ἔνοιωσε τούς καῦμούς καί τίς ἀγάπες του, ἀκόμα καί
τίς προτιμήσεις του καί μᾶς παρουσίασε αὐτήν τήν ἀνθολογία,
αὐτό τό γάργαρο, διάφανο ἀνθόνερο τοῦ ποιητή, γιά νά μᾶς
ξεκουράζη στίς ὥρες τῆς μοναξιάς καί τῆς δημιουργικῆς σχό-
λης.

Ἄκόμη ἡ ἀνθολογία αὐτή εἶναι ἔργο καί τῆς εὐαισθησίας
πού διακρίνει τό Ἴδρυμα Γεωργίου καί Μαρίας Ἀθανασιάδη-
Νόβα, στό ὅποιο ἔχω τήν τιμή νά προεδρεύω, καί ὄλα τά
ἐκλεκτά μέλη του, καί τό ὅποιο ἐνδιαφέρεται γιά τήν προσω-
πικότητα τοῦ Ποιητή πού τό ἴδρυσε, ἀφοῦ εἶναι γνωστόν ὅτι
κυρίως οἱ εὐαίσθητες πλευρές τῆς προσωπικότητας ἐνός
ἀνθρώπου ἐκδηλώνονται στήν ποίηση, ἡ ὁποία χαρακτηρίζεται
ἀπό τόν ἔρωτα καί τόν πόνο, ὀριακά σημεῖα ἐσωτερικότητας.

Πιστεύουμε ὅτι τό ἔργο «ἀνθολογία» εἶναι μία ἀνθοδέσμη
ἀπό τόν πλούσιο λειμῶνα τῆς ποίησης τοῦ Γ. Ἄθανα, ἕνα
μπουκέτο ἀπό τήν παραδοσιακή Ρουμελιώτικη γῆ καί γι'
αὐτό θά προσφέρῃ ἄρωμα στήν μολυσμένη ἀτμόσφαιρα τῆς
ἐποχῆς μας, χρῶμα στίς ἀσπρόμαυρες εἰκόνες πού μᾶς περι-
βάλλουν, ρυθμό καί κίνηση στίς ἄτονες περιπλανήσεις, καῦμό
καί πόθο σέ γέρικες καρδιές, ἔμπνευση σέ καιρό ἄγονης ὑπαρ-
ξιακῆς ἀνημπόριας.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἰδρύματος
† Ο Μητροπολίτης Ναυπάχτου καί Ἀγίου Βλασίου
Ἱερόθεος

ΣΤΗ ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

Γ. Ἀθάνας· φιλολογικό ψευδώνυμο τοῦ ποιητῆ Γεωργίου Ἀθανασιάδη Νόβα. Γεννήθηκε στή Ναύπακτο τό 1893 καί πέθανε στήν ἴδια πόλη τό 1987. Σπούδασε νομικά στήν Ἀθήνα καί ἐργάστηκε ἐπί 25 χρόνια ὡς δημοσιογράφος στίς ἐφημερίδες «Ἀκρόπολις», «Πολιτεία», «Ἀθηναϊκή» καί «Νέος Κόσμος».

Τό 1926 ἐκλέχτηκε βουλευτής Αἰτωλ/νίας μέ τό Κόμμα τῶν Ἐλευθεροφρόνων τοῦ Ἰωάννη Μεταξᾶ, καί ἀπό τό 1932 ὡς τό 1964 συνέχισε νά ἐκλέγεται διαδοχικά μέ τό Προοδευτικό Κόμμα τοῦ Γ. Καφαντάρη, μέ τό Κόμμα τῶν Φιλελευθέρων καί μέ τήν Ἐνωση Κέντρου. Κατά τή διάρκεια τῆς πολιτικῆς του σταδιοδρομίας διετέλεσε ἀντιπρόεδρος τῆς Βουλῆς (1936), Ὑπουργός Ἐσωτερικῶν (1945), Παιδείας (1945-1946, 1950), Ὑφυπουργός παρά τῷ Πρωθυπουργῷ (1951), Ὑπουργός Βιομηχανίας (1951) καί Προεδρίας τῆς Κυβερνήσεως (1963-1964). Ὡς Πρόεδρος τῆς Βουλῆς (1964-1965) διορίστηκε Πρωθυπουργός στίς 15 Ἰουλίου 1965, ἀλλά λίγες μέρες ἀργότερα ἡ Βουλή καταψήφισε τήν Κυβέρνησή του. Τέλος, διετέλεσε ἀντιπρόεδρος στό δεύτερο, μετά τήν καταψήφιση τῆς Κυβερνήσεώς του, βασιλικό κυβερνητικό σχῆμα πού εἶχε Πρωθυπουργό τόν Στέφανο Στεφανόπουλο (1965-1966).

Παράλληλα, ἀπό πολύ νέος, ἀσχολήθηκε μέ τή λογοτε-

χνία και τό 1955 έκλέχτηκε άκαδημαϊκός. Άσχολήθηκε μέ τή διηγηματογραφία, τό φιλολογικό και ιστορικό μελέτημα και κυρίως μέ τήν ποίηση. Στο χώρο τής πεζογραφίας δημοσίευσε τό 1918 τό ήθογραφικό αφήγημα «Τό πράσινο καπέλο». Τό 1925 δημοσιεύτηκε ή συλλογή διηγημάτων «Δέκα Έρωτες». Τό 1932 έμφανίζεται ή νέα συλλογή διηγημάτων «Άπλοϊκές φυχές». Η τελευταία συλλογή διηγημάτων «Βαθιές ρίζες» δημοσιεύεται τό 1956. Τά τρία πρώτα άπό τά παραπάνω βιβλία δημοσιεύτηκαν άπό τίς έκδόσεις «Ι. Σιδέρη» και τό τελευταίο άπό τήν «Έστία».

Τά φιλολογικά και τά ιστορικά του μελετήματα τυπώθηκαν σέ δύο τόμους τό 1998 μέ τή φιλολογική επιμέλεια εκείνου πού προλογίζει και τό άνθολόγιο τούτο.

Όμως ό Γ. Άθάνας υπήρξε κυρίως ποιητής και τό δημοσιευμένο λυρικό του έργο καλύπτει 16, πολυσέλιδους κυρίως, τόμους. Αυτόι είναι:

Πρωινό Ξεκίνημα (1919).

Άγάπη στόν Έπαχτο (1922).

Καιρός Πολέμου (1924).

Είρμός (1929).

Δροσεροί Καϋμοί (1938).

Τραγούδια τών Βουνών, ά' σειρά (1953).

Εϋδοκία (1955).

Τίμια Δώρα (1969).

Δοκίμια (μέ τό ψευδώνυμο Άνώνυμος - 1971).

Άστέγνωτο δάκρυ (θρηνητική συλλογή για τό θάνατο τού άδελφού του θεατρικού κριτικού Θεμιστοκλή Άθανασιάδη Νόβα - 1971).

Αίνος και Θρήνος (Για τά 50 χρόνια άπό τή Μικρασιατική Καταστροφή. Τά ποιήματα τού πρώτου μέρους γράφτηκαν τό 1972, ένώ εκείνα τού β' μέρους περιλαμβάνονται στή συλλογή «Είρμός» - 1972).

Μονοχοντυλιές (1975).

Quadretti Italiani (Ιταλικές μακέτες. Πρόκειται για τετρά-στιχους έπαινους σέ πόλεις και τοπία τής Ιταλίας. Στά έλλη-νικά μέ Ιταλική απόδοση από τόν F. M. Pontani).

Τραγούδια τών Βουνών, β' σειρά (1980).

Άνά τόν θερισμένον άγρόν (1982).

Μυθογραφήματα του καιρού μας (1986). Στην Άνθολογία τούτη περιλαμβάνονται και 32 ποιήματα από τήν άνέκδοτη άκόμη τρίτη σειρά τών «Τραγουδιών τών Βουνών», τήν έκδο-ση τών όποιών έπιμελείται φιλολογικά ό Λυκειάρχης Ναυπά-κτου και δ.φ. κ. Άπόστολος Ζορμπάς.

Άν θέλαμε νά χαρακτηρίσουμε τή λυρική προσφορά του Γ. Άθάνα θά λέγαμε: άνανεωμένος βουκολισμός και έπαρχιακός άστισμός. Ό Δημαρās στην «Ιστορία» του θά παρατηρήσει: «Περισσότερη όργανική σχέση μέ τήν έπαρχία έχει στά ποιή-ματά του ό Γ. Άθάνας. Πέρα από μόνα τά θέματα βρίσκει κανείς στό έργο του στιχουργικά και γλωσσικά στοιχεία εξαί-ρετα, άντλημένα από τή ρουμελιώτικη παράδοση». Παρά ταυτα όμως τόν έντάσσει στην άθηναϊκή παραγωγή, «μόνη πλέον ζωντανή σ' αυτούς τούς καιρούς».

Στό ίδιο κλίμα κριτικής άποτίμησης κινείται και ό Λίνος Πολίτης στη δική του «Ιστορία». Άναφερόμενος στους Ρουμε-λιώτες λυρικούς Άθανάσιο Κυριαζή (1888-1950) και τόν νεότε-ρό του Γ. Άθάνα θά μάς πει: «Ρουμελιώτες και οι δύο, χωρίς νά άναζητοϋν τίποτα τό ιδιαίτερο ή τήν άλλαγή, συνεχίζουν μέ τρυφερότητα τήν όρθόδοξη παλαμική παράδοση του στίχου και τής όμοιοκαταληξίας. Κάποια ιδιαίτερη δροσιά δίνει και στους δύο (στόν Γ. Άθάνα στίς πρώτες του, πιό έπιτυχημένες συλλο-γές) ή άπόμερη ζωή τής έπαρχίας, πού τήν άποδίδουν μέ τρό-πο γραφικά είδυλλιακό. Η έπιβίωση αυτή τής παλαμικής πα-ράδοσης, κάπως παράταιρη κι όλας στά προπολεμικά χρόνια, σάθηκε βέβαια ακόμα πιό ξένη στους σημερινούς καιρούς».

Ὁ Ἀθάνας κατά βάση δέν εἶναι βουκολικός ποιητής. Ὑπάρχει βέβαια ὁ βουκολισμός σάν κλίμα ψυχῆς στήν ποίησή του, μά εἶναι τόσο ἐλαφρά διάχυτος σ' ὀλόκληρο τό ἔργο του καί τόσο διακριτικά τονισμένος, ὥστε παύει νά ἔχει τόν πρῶτο εἰδοποιό λόγο. Ὁ Ἀθάνας δέν εἶναι μιά νεόκοπη ἐκδοχή τοῦ Κρυστάλλη. Τραγουδῆσε τόν κόσμο ἀλλά καί τήν ψυχὴ τῆς ἐπαρχίας του, ὅμως στή νέα μεταμόρφωσή της, τήν ἀστική. Καί ἀπό τήν ἀποψη αὐτή, ἡ παραπάνω συναφῆς παρατήρηση τοῦ Δημαρᾶ ἔχει τή σημασία της.

Ὁ Ἀθάνας διέθετε τίς δικές του εὐαίσθητες κεραίες γιά νά συλλαμβάνει τά μηνύματα τῶν νέων καιρῶν καί ὁ λυρικός δρόμος πού πορεύτηκε ἀταλάντευτα σ' ὄλο τό λυρικό βίο του ἦταν προσωπικός – ὄχι ἀντιγραμμένος ἀπό ἄλλους ἢ ξενόφερτος. Ἰδιαιτέρα ὁ «ξένος χρόνος», οἱ ἀλλότριες δηλαδή πολιτιστικές παραδόσεις, πού ἤδη κατάκλυσαν τήν πατρίδα μας, τοῦ ἦταν ἀνυπόφορος. Εἶχε πεποιθήση στήν ἀποστολή του καί πίστη στίς προθέσεις του γιά τό φανέρωμα ὀλόκληρης τῆς ψυχῆς τοῦ λαοῦ πού τραγουδῆσε. Πῶς προσδιορίζει τό ἀντικείμενο τῆς λυρικῆς ἐποπτείας του μᾶς τό μαρτυρᾶ τό πρῶτο ποίημα τοῦ Ἀπανθίσματος αὐτοῦ, πού ἀποτελεῖ, θά λέγαμε, καί τόν καταστατικό χάρτη τῆς ποιητικῆς του. Καί δέν συγχροτεῖ εἰδύλλιο, οὔτε ἔκφραση κλίματος βουκολισμοῦ τό ἐξαισιο καί πολυδημοσιευμένο ποίημά του «Οἱ ἀσάλευτες κυρίες τῶν ἐπαρχιῶν», ὅπως καί τόσα ἄλλα ποιήματα τοῦ βιβλίου αὐτοῦ, ὅπου ἡ φύση, ἡ ὁμορφιά καί ἡ συγχινημένη μνήμη βρίσκουν τόν ἀφοσιωμένο τους τραγουδιστή.

Πιστεύω, πῶς καί τώρα ἀκόμη, ἀρχές τῆς τρίτης μ.Χ. χιλιετίας, πού οἱ ὄροι τοῦ λυρισμοῦ, παγκοσμίως, ἔχουν ἀνατραπεῖ, ἡ ποίηση τοῦ Ἀθάνα μπορεῖ νά διδάξει, μπορεῖ νά τέρψει καί μπορεῖ νά μᾶς ὀδηγήσει στίς οὐσιαστικά ἀστείρευτες πηγές τοῦ λυρισμοῦ, οἱ ὁποῖες ἀπό τά χρόνια τῆς Σαπφῶς μέχρι σήμερα δέν κάνουν τίποτε ἄλλο παρά νά ἀνα-

*βαπτίζουν κάθε φορά τόν άνθρωπο καί τίς λαχτάρες του στά
ζειδωρα καί άγιασμένα νάματά τους.*

ΘΑΝΑΣΗΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

Μαρούσι, Νοέμβριος 2000

Σημείωση: Στο άνθολόγιο τούτο, στά περισσότερα ποιήματα του
'Αθάνα, πού είχαν γραφτεί άπό τόν ποιητή στή ζωντανή δημοτική
γλώσσα, έγιναν όλες οι άπαραίτητες προσαρμογές στή σύγχρονη όρθο-
γραφία.

ΠΡΩΤΟ ΞΕΚΙΝΗΜΑ

Τήν ὁμορφιά μιᾶς ἡσυχῆς κ' εἰρηνικῆς ζωῆς,
Πού ἀνθεῖ σάν τό βασιλικό καί τρέχει σά ρυάκι,
Πού σά σπουργίτης κελαηδεῖ στήν ἄκρη τῆς σκεπῆς
Καί σάν καπνός ὑφώνεται σπιτίσιος τό βραδάκι –

– Αὐτή τήν ὁμορφῆ ζωή, τήν ταπεινή ζωή,
Πόχει ἀβασίλευτη χαρά κ' ἀγέραστη ἔχει νιότη,
Νά φάλλω σάν κορυδαλλός ζηλεύω μιάν αὐγή
Προτοῦ πεθάνει μέσα μου ἡ ψυχὴ τοῦ ἐπαρχιώτη!

ΑΪ-ΔΗΜΗΤΡΗΣ

Στό χωριό μας, πού δέν είναι κι' όμορφότερο στήν πλάση,
Μᾶς ἀφήσαν οί γονιοί μας μιά γερόντισσα ἐκκλησιά.
Δέν τῆς ἔχουμε φκιασμένο μαρμαρένιο εἰκονοστάσι,
Τά καντήλια τῆς δέν είναι χρουσταλλένια καί χρυσά.

Φτωχικά ντυμένους ἔχει καί τούς γέρους τῆς παπάδες,
Ταπεινοί κ' οἱ δύο τῆς φάλτες εἶναι πάντα ἐργατικοί.
Στά μανάλια τῆς μεγάλες δέν ἀνάβουμε λαμπάδες·
Τόν Ἀφέντη Ἄϊ-Δημήτρη τό μικρό κεράκι ἀρκεῖ!

Κι' ὅμως στό μικρό τῆς χώρο, πού ὅλους κι' ὅλους δέ μᾶς πιάνει
Τοῦ Θεοῦ τό μεγαλεῖο τό αἰσθανόμαστε τρανό!
Πουθενά πιό μυρωμένο δέν καπνίζει τό λιβάνι –
Πουθενά τό καντηλάκι δέ σπιθαίει πιό φωτεινό.

Τήν καλή μας ἐκκλησούλα!... Ὅλοι μας ἐκεῖ στή μέση
Χριστιανοί στήν κολυμπήθρα γίναμε κλαψαριστά.
Θά γελάσουμε μιά μέρα καί γαμπροί στήν ἴδια θέση –
Θά σωπάσουμε μιάν ἄλλη μέ τά μάτια μας κλειστά...

Καί στόν Ἄδη, πού ἡ ψυχή μας φτερωτή θά περιτρέχει,
Θά γυρεύουμε νά ἰδοῦμε τούς Ἄγίους τούς σεβαστούς
Ἀπαράλλαχτους, ἀλήθεια, ἔτσι ὅπως αὐτή τούς ἔχει
Στίς ξυλένιες τῆς εἰκόνες φτωχικά ζωγραφιστούς!

ΣΤΟΥ ΣΠΙΤΙΟΥ ΜΟΥ ΤΗΝ ΑΥΛΗ

Στοῦ σπιτιοῦ μου τὴν αὐλή
Τό κοινότερο χορτάρι
Γίνεται τό πιό ἄμορφο
Τοῦ Μαγιοῦ λουλούδι!
Στοῦ σπιτιοῦ μου τὴν αὐλή
Τό χειρότερο πουλί
Λέει τό πιό γλυκό τραγοῦδι!

Στοῦ σπιτιοῦ μου τὴν αὐλή
Τοῦ ἡλιοῦ κάθε φιλί
Γίνεται κι' ἀπό 'να θάμα.
Στοῦ σπιτιοῦ μου τὴν αὐλή
Καί τοῦ φεγγαριοῦ τά χάδια
Μάγισσες τίς κάνουνε
Τίς γριές μουριές τά βράδια!

Στοῦ σπιτιοῦ μου τὴν αὐλή
Τ' ἀγριοβόρι τοῦ Γενάρη
Τσουχτερό δέν τό 'νοιωσα,
Πάντα μαλακώνει...
Στοῦ σπιτιοῦ μου τὴν αὐλή
Σά νυφιάτικη στολή
Πέφτει ἀργά καί ποῦ τό χιόνι.

Στοῦ σπιτιοῦ μου τὴν αὐλή
Μιά βρυσούλα μοῦ μιλεῖ
Γιά δροσιές, γιά δίψες.
Στοῦ σπιτιοῦ μου τὴν αὐλή
Τὴν ἀγάπη κάποιο χέρι
Ἐσπειρε καί τάϊσε
Τῆς φυχῆς τό περιστέρι!

ΑΡΧΟΝΤΟΠΟΥΛΑ ΣΤΟ ΧΟΡΟ

Στό χοροστάσι κ' ή Μαριώ σήμερα θά κατέβει.
Άπ' τόν καιρό πού άρφάνεφε πρώτη φορά χορεύει.
– Άσπρη φούστα και βελέσι
Νυφικά νά τά φορέσει! –

Αυτοί πού λέν πώς είδανε νεράϊδες νά χορεύουν
Άς δοϋνε πρώτα τή Μαριώ κι' έπειτα νά παινεύουν.
– Άσπρη φούστα και βελέσι,
Μπροστινή μου ποιό σ' άρέσει; –

Ποιός ξέρει μάγια του χορού και μάγεψε τό φίδι;
Μιά σά σειρήτι γίνεται και μιά σά δαχτυλίδι.
– Άσπρη φούστα και βελέσι –
Μιά κολλάει στην ίδια θέση!

Καθώς ή φλόγα της φωτιάς λυγιέται στην όρμη της.
Έτσι λυγιέται κ' ή Μαριώ και παίζει τό κορμί της.
– Άσπρη φούστα και βελέσι,
'Δώ θά πέσει, 'κει θά πέσει! –

Χαρά στην άλαφράδα της! Χωρίς φτερά πετάει.
Κάτου στό χώμα δέν πατεϊ, στή γης δέν άκουμπάει
– Άσπρη φούστα και βελέσι
Ποιό πουλί σ' έχει ποδέσει! –

Οί βιολιτζήδες τά 'ργανα χαζίρι νά τά σπάσουν!
Φτάνει τό πιάτο της Μαριώς καινούργια ν' άγοράσουν.
– Άσπρη φούστα και βελέσι,
Ντούπιες και φλωριά πεσκέσι! –

Ἄρχοντοπούλα μας χρυσή, χαρά στό παλληκάρι
Χαρά στό βασιλόπουλο πού θά 'ρθει νά σέ πάρει!
– Ἄσπρη φούστα καί βελέσι.
Ποιός μπορεῖ νά σέ παινέσει! –

ΞΟΜΠΛΙΑ ΤΟΥ ΦΕΓΓΑΡΙΟΥ

Θάμα κι' αυτό τ' αποφινό!
Στό περιβόλι τό πυκνό
Καθώς κοιμότουν σκοτεινό
Μπῆχε ἡ κυρα-Σελήνη
Καί ξύπνησε γιά μιά στιγμή
Τ' ἀηδόνι καί τό γιασεμί
Καί τή μουντή νεροσυρμή
Πού ὀλόχρυση ἔχει γίνει!

Θάμα κι' αυτό τ' αποφινό!
Σ' ἓνα σπιτάκι χωριανό
Μέ κάποιον τρόπο ταπεινό
Μπῆχε ἡ κυρα-Σελήνη
Κι' ἀπλώθηκε χρυσή-χρυσή
Μέ μιάν ἀγάπη περισσή
- ὄνειρα πόβλεπες ἐσύ! -
Στοῦ κοριτσιοῦ τήν κλίνη!

Θάμα κι' αυτό τ' αποφινό!
Στό κοιμητήρι τ' ἀκρινό
Μέ φῶς κομμένο καί σπινό
Μπῆχε ἡ κυρα-Σελήνη.
Κι' ὡς φωτιστῆκαν οἱ σταυροί
Τούς ἔφαχνε κάτι νά βρεῖ
Μέ τόση φρίκη, πού οἱ νεκροί
Φρικιάσανε κ' ἐκεῖνοι!

Θάμα κι' αυτό τ' αποφινό!
Μέσα στό Κάστρο τό τρανό,
Πού στεφανώνει τό βουνό,

Μπήκε ή κυρα-Σελήνη
Κι' άμέτρητοι πολεμιστές
Μέ μιās χαθήκαν σά σκιές
Έτσι όπως σάλπιγγες γλυκιές
Νά σήμαναν ειρήνη!

Θάμα κι' αυτό τ' άποφινό!
Τ' άστρα ψηλά στον ούρανό
Χορεύουν καλαματιανό
Μέ τήν κυρα-Σελήνη
Κ' ή θάλασσα μουρμουριστά
Τόν ήχο τάχα τούς βαστά
Καί τήν κυράν εύχαριστά
Κι' αυτή φλουριά τής δίνει!

ΟΙ ΧΩΡΙΑΝΟΙ

“Ολοι μας γνωριζόμαστε από ανήλικα παιδιά.
Μέ τό μικρό του τ’ όνομα ένας τόν άλλον κράζει
Στά μυστικά μας δέ μπορεί νά βάλουμε κλειδιά.
Ξέρει καθέννας στ’ άλλουνοῦ τά μάτια νά διαβάζει.

Σάν ὅπως τά τρεχούμενα μοιράζουμε νερά
Καί τά σπαρτά ποτίζουμε καθείς μέ τήν ἀράδα,
“Ετσι τίς μοιραζόμαστε καί θλίψη καί χαρά.
Γιά βρέχει σ’ ὄλο τό χωριό γιά σ’ ὄλο εἶναι λιακάδα!

Γάμος; Ἀστράφτει ἀπό χαρά καί γέλιο τό χωριό
Κι’ ἀντιλαλεῖ τό νυφικό τραγούδι πέρα ὡς πέρα.
Θάνατος; “Ολοι θλιβεροί κι’ ἀπ’ τό καμπαναριό
Κατάμαυρο ἢ καμπάνα μας τόν βάφει τόν ἀγέρα.

Διάπλατα τίς ὀξώπορτες ἢ καλοσύνη ἀνοῖ
Καί στό παλάτι τοῦ τρανοῦ καί στοῦ φτωχοῦ τήν τρούπα,
Κι’ ὅποιος περάσει κι’ ὅποιος μπεῖ, γιορτή-καθημερινή,
Θά βρεῖ στρωμένο καναπέ, θά βρεῖ γλυκό στήν κούπα.

Χώρια ἀπ’ τίς ἔγνοιες τῆς ζωῆς, τούς χάρους τούς πικρούς
Μές τίς καρδιές μας ἔχουμε παντοτινόν Ἀπρίλη –
Κι’ ὅσες τσουκνίδες βγαίνουνε μονάχες στούς ἀγρούς
Ἐκεῖ ξεμοναχιάζονται πνιχτές στό χαμομήλι...

ΤΕΤΡΑΣΤΙΧΑ

I

Και τώρα πού στήν ξενιτειά, μανούλα μου, θά λείπω
Πάρε τήν νοσταλγία μου καί σπειρε την στόν κήπο.
Θέλω τήν ώρα τήν καλή, πού πάλε θά γυρίσω,
Τόν πόνο μου άπριλιάτικα λουλούδια ν' άντικρίσω!

II

Άντίλαλοι μυστηριακοί τής χωριανής καμπάνας,
Μέ τά γλυκά χαϊδόλογα δέ μοιάζετε τής μάνας.
Τάχα πώς είστε σκέφτηκα, θυμάμαι, μιάν έσπέρα
Τά λόγια, πού δέν άκουσα, του άγνώριστου πατέρα!

IV

Στό άνόπλεχτο μπαλκόνι της κεντᾶ τό κέντημά της
Κι' από τά χείλη της γλυκό κελάθημα σταλάζει.
Τό κέντημά της γίνεται τραγούδι μέσ τ' άτλάζι
Καί τό τραγούδι κέντημα επάνω στήν καρδιά της!

XI

Χωριατοπούλες τ' άλεσμα στό μύλο καρτεροῦνε
Καί μέ τό γέρο-μυλωνά μονάχες ξενυχτοῦνε·
Ή νύχτα φέρνει πειρασμούς... Άχ! μυλωνά, ποιός ξέρει!
Γέροντας είσαι - μά καί τί; Καμμιά φορά κ' οί γέροι...

ΕΡΩΤΙΚΑ ΠΕΡΑΣΜΕΝΑ

– Τώρα. πού μεγαλώσαμε κ' εΐμαστε άλλου γνοιασμένοι.
Γιά τήν παλιάν αγάπη μας, παλιά μου αγαπημένη,
Θ' ανέβω στό σπιτάκι σου μιά μέρα νά τά ποῦμε,
Τό παραμῦθι τῶν καλῶν καιρῶν νά θυμηθοῦμε...

– Γιά τήν παλιάν αγάπη μας, παλιέ μου αγαπημένε,
Ἄσε οἱ καρδιές μας μυστικά καί χώρια νά τά λένε...
Καί μήν ἐρθεῖς! Θ' ἀπλώνουμε κ' ἡ μνήμη θά μᾶς δίνει
Κάποιους ἐρωτικούς καρπούς, ξερούς, πόχουν πικρύνει!

ΑΓΑΠΗ ΣΤΟΝ ΕΠΑΧΤΟ

Στῆς ἐκκλησιᾶς τὰ σκαλοπάτια
θέλω ἕναν ὄρθρο νά σέ ἰδῶ,
Νά σέ κυττάξω μέσ τά μάτια
καί τίποτα νά μή σοῦ εἰπῶ!

Θέλω ἕνα λαῦρο μεσημέρι
βαθιά στό δάσος νά σέ βρῶ,
Νά σοῦ χαιδέψω ἀβρά τό χέρι
καί τίποτα νά μή σοῦ εἰπῶ!

Θέλω κ' ἕνα βραδάκι ἀκόμα
κρυφά στόν κῆπο σου νά μπῶ
Νά σοῦ φιλήσω ἀγνά τό στόμα
καί τίποτα νά μή σοῦ εἰπῶ!

Ὅλα τοῦ Ἀπρίλη τά λουλούδια
 θά βγοῦν ἐκεῖ πού θάν τούς ἴπῳ
 Μέ χίλια χρώματα νά γράφουν
 στή χλόη ἀπάνω: Σ' ἀγαπῶ!

Σ' ὅλα τά κύματα μαθαίνω
 τοῦ τραγουδιοῦ μου τό σκοπό
 Πάνω στή θάλασσα νά γράφουν
 μέ τόν ἀφρό τους: Σ' ἀγαπῶ!

Ἀλλάζω τ' οὐρανοῦ τήν τάξη
 κι' ἔτσι τ' ἀστέρια του σκορπῶ
 Πού θέ νά γράφουν κάθε νύχτα
 χρυσά κι' αἰώνια: Σ' ἀγαπῶ!

Λαλοῦν τ' ἀηδόνια καί πλαντάζω,
 ἀνθοῦν τά ρόδα καί μεθῶ,
 Τό φεγγαράκι κουβεντιάζω
 καί μοῦ ῥχεται νά τρελαθῶ.

Μιά μαγεμένη ἀνατριχίλα
 μέ περιζώνει κάθε αὐγή.
 Θαρρῶ πώς βγάζω ἀνθούς καί φύλλα
 κι' ἀπλώνω ρίζες μέσ τῆ γῆ.

Μά ποιό μεθύσι καί ποιά τρέλα
 καί ποιά Ἀνοιξιάτικη χαρά
 Μοιάζει μέ αὐτό πού φέρνεις; – ἔλα
 κι' ὅλα τά νοιώθω μιά φορά!

Γαλήνιο, άθόρυβο, κρυμμένο
 σέ πολυτρίχια δροσερά,
 Τό αϋλάκι τρισευτυχισμένο
 κυλάει τ' άστείρευτα νερά.

Σά φλόγα πράσινη φουντώνει
 γεμάτη άνθούς ή βατουλιά.
 Καί τί γλυκά λαλει τ' άηδόνι
 μέσ τήν άθώρητη φωλιά!

Έλα μαζί μου νά σέ φτιάσω
 νεραΐδα τοῦ κρυφοῦ αϋλακιοῦ,
 Έλα μαζί μου νά σέ μπάσω
 μέσ τή φωλίτσα τ' άηδονιοῦ!

Σ' ἄκουσα χθές καθώς περνοῦσα
νά τραγουδᾷς μέσ τήν αὐλή
Καί τό θεό μου εὐχαριστοῦσα
γιατί δέ μ' ἔκανε πουλί.

Σ' εἶδα στόν κῆπο σου τό γιόμα
λουσμένη σ' ἓνα φῶς ξανθό
Καί τόν εὐχαριστοῦσ' ἀκόμα
γιατί δέ μ' ἔκανε οὔτε ἀνθό.

Ἦθελα σκάσει ἀπό τό φθόνο
ἀηδόνι ἄν μ' ἔκανε ἤ ἀνθό.
Μά σάν καρδούλα ποῦεμαι μόνο
σ' ἀκούω, σέ βλέπω, σ' ἀγαπῶ!

Θαμπά θ' ανέβουμε στό κάστρο
 νά ἰδοῦμε τήν Ἄνατολή.
 Οἱ δύο μας. Δέ θά φέγγει οὔτε ἄστρο
 κι' οὔτε πουλάκι θά λαλεῖ.

Ἄπ' τήν ὀμίχλη θά πετιέται
 ἡ πλάση ἀργά, βουβά καί πώς
 Τότε θά λές δημιουργιέται
 καί λούζεται στό πρῶτο φῶς!

Θά βλέπεις τοῦ Θεοῦ τό χέρι
 πού θά χωρίζει τά νερά,
 Θά ντένει τίς πλαγιές μέ φτέρη
 καί τά πουλάκια μέ φτερά...

Ἄν ἡ καρδιά σου τό προστάξει,
 κι' ἄς εἶναι ὁ ἀφέντης αὐστηρός,
 Τῆς Ἄρχτου τό χρυσό τ' ἀμάξι
 στήν πόρτα σου θά φέρω ἐμπρός.

Θά κατεβείς καί θά μᾶς πάρει
 σ' ἓνα ταξίδι ἐξωτικό
 Κάπου πιό πέρα ἀπ' τό Φεγγάρι,
 κάπου σιμά στόν Πολικό...

—«Κι' ἄν βγεῖ ὁ ἀφέντης καί μᾶς πιάσει»;
 Ἡ πιό μεγάλη μας ποινή
 Θᾶναι δυό ἀστέρια νά μᾶς φτιάσει
 σέ μιά του ἀκρούλα μακρινή.

Τὴν ἀφροσκέπαστη βαρκούλα
 θὰ βγαίνεις νὰ συχνοτηρᾶς...
 Ἦθελα νὰ 'σουν φαροπούλα
 νὰ σ' ἀγαπήσω σάν ψαράς!

Μὴν τό καυχιέσαι, κελαηδίστρα,
 στὸν ἔρωτα δέ θὰ πιαστεῖς...
 Ἦθελα νὰ 'σουν μιὰ θερίστρα
 νὰ σ' ἀγαπῶ σά θεριστής!

Ἔτσι ὅπως πέφτεις ὅλη μέρα
 σὶς χίλιες ἔγνοιες τῆς δουλειᾶς
 Δέν εἶσαι Ρῆγα θυγατέρα
 μὰ σ' ἀγαπῶ σά Βασιλιάς!

Τό μυρωμένο ξανεμίδι
 μᾶς ἔχει ἀμπώσει ἀπ' τήν ἀκτή.
 Ἡ Πούλια ἐκάθισε στολίδι
 στοῦ καταρτιοῦ μας τήν κορφή.

Μά κι' ἄν ἡ βάρκα ξεμακραίνει
 πῶς νά γυρίσω τά πανιά;
 Ἡ Ἀλετροπόδα εἶναι μπλεγμένη
 μέσ τῶν ξαρτιῶν μας τά σχοινιά.

Κι' ὁ Γαλαξίας ἔχει πέσει
 στοῦ τιμονιοῦ μας τή συρμή.
 Τάχα στοῦ πέλαγου τή μέση
 ἦ στ' οὐρανοῦ ἔχουμε χαθεῖ;...

Τοῦ κάστρου ἡ κανονοθυρίδα
μακριά στό πέλαγος τηρᾶ
Μέ τήν τρελήν ἀκόμα ἐλπίδα
νά δοξαστεῖ κι' ἄλλη φορά!

Χωρίς φρουρούς, χωρίς κανόνια!
ὡς κ' οἱ ψαράδες σάν διαβοῦν
Τῆς δείχνουν τόση καταφρόνια
πού δέ γυρίζουν νά τή δοῦν.

Μόνο ἡ Σελήνη χοροῖδεύει
Μέ δαύτην: Κάνει τόν ἐχθρό,
Ὅρμάει, χτυπάει, τήν κυριεύει
κ' αἰχμαλωτίζει ἐμᾶς τούς δυό!

Θά 'ρθῶ τή βάρκα μου ν' ἀράξω
στήν ἀφρισμένη ἀκρογιαλιά
Καί σάν κουρσάρος θά σ' ἀρπάξω
σκλάβα στήν ἄγρια μου ἀγκαλιά.

Θά 'χεις ἀκούσει γιά κουρσάρους,
πού ζοῦνε στίς βραχοσπηλιές
Καί μέ ἀλκυόνες καί μέ γλάρους
ἀντάμα χτίζουν τίς φωλιές.

Ἄχ! ἔχω πλήξει ἀπ' τήν ἀγάπη
τῶν τρυγωνιῶν τήν τρυφερή!
Στή βάρκα σάν κουρσάρου ἀράπη
θᾶειναι ἡ ἀγάπη μου σκληρή.

Κανένα εμπόδιο δέν ἐστάθη
στὸν ἔρωτά μας ὡς ἐδῶ!
Τριαντάφυλλο χωρίς ἀγκάθι,
γλυκιά φωτιά χωρίς σποδό.

Τόσο ἀτρικύμιστη εὐτυχία!
τόσο ἀσυννέφιαστη χαρά!
Ξύπνα μιά μέρα μέ ἀθυμία
καί πίκρανε με μιά φορά.

Θέλω ἓνα νέφος νά περάσει
στὸν οὐρανό μας τό γλαυκό.
Τρέμω ἢ γαλήνη μὴν ξεσπάσει
σέ πιό χειρότερο κακό...

«- Γράφεις; Έγώ θά μείνω από 'ξω.
 Τή Μούσα, πού ἔχεις συντροφιά,
 Μπορεῖ σάν ἔμπω νάν τή διώξω,
 κακέ μου κι' ἄπιστε γραφιά!»

- Ὡ ζήλια! ὦ χοροῖδία! ὦ Εὐα!..
 Πιάσε τό γκέμι τό χρυσό
 Στόν Πήγασο μέ χάρη ανέβα,
 πέτα κ' ἐσύ στόν Παρνασσό.

Κάτω ἀπό δάφνες ροδανθοῦσες
 στήν ὑπερνέφελη κορφή
 Ἐννιά σέ καρτεροῦνε Μοῦσες
 νά σέ βαφτίσουν ἀδερφή!

Μέ τίς άπλές γραμμές τους ίδια
σά ζωγραφιά μικροῦ παιδιοῦ
Τ' άχυροσκέπαστα καλύβια
τοῦ βλάχικου ξεχειμαδιοῦ.

Ό κήπος μέ τόν ἴσιο φράχτη,
ή μυγδαλιά κι' ό πετεινός,
Στήν πόρτα ή Βάβα μέ τ' άδράχτι,
τά περιστέρια κι' ό καπνός.

Καί κάπου στήν αὐλή πιό πέρα
μικρά, ή Διαλέτα κι' ό Θωμάς,
Πού παίζουν τώρ' αλλά μιά μέρα
θ' άγαπηθοῦνε σάν ἐμάς....

Ποτέ δέ μ' ἄρεσε ὁ ἀγέρας
– οὔτε ὅταν φέρνει ἀπὸ μακριά
Τό τραγουδάκι τῆς φλογέρας
μέσ τῆς νυχτός τὴν ξαστεριά,

Οὔτε ὅταν ὁμορφα φουσκώνει
τῆς βάρκας τό λευκό πανί
Καί παίρνει τῶν ἀφρῶν τὴ σκόνη
καί μᾶς ραντίζει, καστανή,

Οὔτε ὅταν πάνω μας τινάζει
τὴν ἀνθισμένη μυγδαλιά –
Ὅσο μοῦ ἀρέσει ὅταν φρενιάζει
καί σοῦ ξεπλέκει τὰ μαλλιά!

Ἀλήθεια, ὅταν περνοῦν εὐζῶνοι
 στό παραθύρι της πετᾶ
 Μέ ἀγνή χαρά τούς καμαρώνει
 καί σά δικούς τούς χαιρετᾶ.

«— Τρέξε νά ιδεῖς! Ἀξίζει ὁ κόπος.
 Νιάτα, καμάρια, λεβεντιές.
 Περνοῦν στό δρόμο τρίζει ὁ τόπος,
 πατοῦν καί βγάνουνε φωτιές!»

Ἄλλος μποροῦσε νά ζηλέψει
 μά ἐγώ δέν τήν παρεξηγῶ:
 Λάμπει στά μάτια της ἡ σκέψη
 πώς ἤμουν εὐζῶνας κ' ἐγώ.

Φέρτε νά κάψουμε λιβάνι
 μέ Σταυρολέλουδα μαζί
 Τ' ἄγια εἰκονίσματα νά εὐφράνει
 κ' ἡ χάρη τους νά κατεβεῖ.

Πάρε λαδάκι ἀπ' τό καντήλι
 κ' ἔτσι σταυρώσου μοναχή
 Βάλε, παπά, τό πετραχήλι
 καί διάβασέ της μιάν εὐχή.

Ἄς τάξω τ' Ἀϊ-Γεωργίου στό γόνα
 μόλις τή δῶ νά σηκωθεῖ
 Νά τοῦ ἀσημώσω τήν εἰκόνα
 νά τοῦ χρυσώσω τό σπαθί!

Δός μου τό χέρι σου. Προχώρει
καί πέρασε μέ προσοχή
Τό κεντιστό σου μεσοφόρι
μές τό ρυάκι μή βραχει.

Σκῦψε πολύ, κι' ἀκόμα, 'γειά σου,
καθώς περνᾶς στή λαγκαδιά
Τά μεταξένια τά μαλλιά σου
νά μή μπλεχτοῦνε στά κλαδιά.

Κλεισε τό λάλο στοματάκι
καθώς θά μποῦμε στή σπηλιά
Νά μή σ' ἀκούσουν μέσα οἱ δράκοι
κι' εὐθύς σοῦ πάρουν τή μιλιά.

ΚΑΙΡΟΣ ΠΟΛΕΜΟΥ

ΛΙΠΟΤΑΧΤΗΣ

Λόγγο σέ λόγγο περπατεῖ κι' ἀναπαμό δέν ἔχει.
Σπηλιά νά μπεῖ δέ βρίσκεται στό δρόμο του ὅταν βρέχει.

*

Καινούργι' ἀγκάθια βγάζουνε τά βάτα νά τοῦ στρώσουν.
Σαπίζουνε τά μοῦρα τους παρά νά τοῦ τά δώσουν!

*

Τ' ἀνεμοσάλευτα κλαριά τοῦ λόγγου χαμηλώνουν
Τοῦ δίνουν κατακέφαλα καί μέ χαρά ψηλώνουν!

*

Στό χιονισμένο διάσελο λύκοι τόν ἀπαντᾶνε
Καί φεύγουν! Τόν σιχαίνονται κ' οἱ λύκοι νά τόν φᾶνε!

*

Στοῦ λόγγου τίς κακοτοπιές ψάχνει νά βρεῖ συρίμια
Νά πέσει στά κατσάβραχα, νά ζήσει μέ τ' ἀγρίμια.

*

Φράχτης τοῦ φράζει τό χωριό, τόν ἄγριο λόγγο φράχτης,—
Οὔτε γιά τάφο χουφτα γῆς δέ βρίσκει ὁ λιποτάχτης.

*

Θάμα καί πῶς τόν δέχτηκε τό ταπεινό ἐξωκλήσι,
Πῶς τόδωκε μιά σπιθαμή μεριά νά γονατίσει:

*

— Θέ μου! καί σύ μὴν ἀρνηθεῖς ἀπολογία νά δώσω:
Δέν ἤθελα νά σκοτωθῶ! Δέ θέλω νά σκοτώσω!

Ο ΑΡΑΠΗΣ ΤΟΥ ΝΑΡΕΣ

Στή μοναξιά πού ἐσμίξαμε σ' ἐκύτταξα στά μάτια
Κι' ἀμέσως φίλοι ἐγίναμε χωρίς νά εἰποῦμε λέξη.
Ποιός νά 'ξερε πώς θά 'σμιγαν τά δυό μας μονοπάτια
Ποιός ξέρει τώρα τό αἷμα μας μαζί-μαζί ἂν δέν τρέξει!

Στό ἀπόμερο στρατόπεδο γειτόνοι νύχτα-μέρα.
Μήν εἶς' ἐσύ ἀπ' τόν Ἐπαχτο κ' ἐγώ ἀπ' τή Σενεγάλη;
Γιά κάποιον φάχνει ἀπό τούς δυό μιά πεπρωμένη σφαῖρα
Κι' ἂν εὔρει ἀντίς γιά ἐσένα ἐμέ θαρρῶ πώς δέ θά σφάλει...

Χωρίσαμε. Μά ἐγώ ποτέ δέ θά σέ λησμονήσω!
Κι' ὦ! τό φριχτό μου τ' ὄνειρο μιᾶς νύχτας ἀγριεμένης:
Σχοτώθηκα. Στό σπίτι μου προσμένουν νά γυρίσω...
Χτυποῦν. Ἡ μάνα τρέχει ἀνοιεῖ - κ' ἐσύ στήν πόρτα μπαίνεις!

ΓΡΑΜΜΑ
1915

«Καλέ μου, οί 'Αϊ-Δημήτρηδες ἔχουν ἀνθίσει ὅλοι
Κι' ἀσπρολογᾶ, σά νά 'πεσε χιόνι, τό περιβόλι.

Ὅσοι περνοῦν στή γειτονιά κι' ὅσοι τούς ἀντικρίζουν
Ὅλοι τούς καμαρώνουνε καί μᾶς καλοτυχίζουν

Περνοῦνε τ' ἄγουρα παιδιά κι' ἀνθό κυττοῦν νά κλέψουν
Ἔρχονται οἱ νιές καί μοῦ ζητοῦν κλωνάρι νά φυτέψουν.

Μά ἐγώ δέ δίνω κανενός! Καί μοναχά στεφάνι
Γιά τ' 'Αἰ-Δημήτρη, κάτασπρο, τό κόνισμα εἶχα κάνει.

Ἀνήμερα τῆς χάρης του τό πῆγα μοναχή μου
Καί τόν ἐπαρακάλεσα θερμά στήν προσευχή μου,

– Ποῦναι στρατιώτης σάν κ' ἐσέ – οἱ φλόγες τοῦ πολέμου
Νά μή σοῦ γγιάξουν οὔτε μιά τριχούλα σου, καλέ μου!».

Ο ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ

Κυπαρισσάκι δέ λυγᾶς,
Καί δέν ἀνθίζεις, κρῖνε!
Βροχούλα, στάζε ὅπως περνᾶς
καί τ' ὄνομά του πλῦνε.

Νά ἰδῶ στόν ἄγραφο σταυρό,
Περαστικός στρατιώτης,
Ἦλης, τόν τάφο τό σκληρό,
τῆς σκοτωμένης νιότης!

Ο ΠΟΝΟΣ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΤΙΚΙΑΣ

Δέν κλαίω τή μάνα, πού τό γιό δέ θά τόν ξαναϊδεῖ,
Οὔτε τήν ἔρημη ἀδερφή, πόχει τή σκέπη βάφει
Δέν κλαίω τή χήρα, πόμεινε μέ ἀχρόνιαγο παιδί,
Μόν' κλαίω τήν ἀγαπητικιά, πού δέ μπορεῖ νά κλάψει!

Πού δέ μπορεῖ νά φορεθεῖ στά μαῦρα ἡ καφερή
Μά πρέπει νά χαμογελᾷ μέ τήν καρδιά καμένη.
Διχόν δέν ἔχασε! Κανείς δέν τήν παρηγορεῖ
Καί μέ τόν πόνο μυστικό στόν τάφο κατεβαίνει.

ΟΙ ΜΑΝΕΣ ΤΩΝ ΠΟΛΕΜΙΣΤΩΝ

Ὦ ἐσύ μανούλα, πόχασες βλαστάρι σου ἀκριβό
Καί κλαῖς καί δέ στερεύουνε τά δάκρυα τῆς ψυχῆς σου.
Χῦς' ἓνα δάκρυ γι' ἄλλης μιᾶς φτωχῆς μανούλας γιό,
Πού αὐτός στή μάχη ἐσκότωσε τό δύσμοιρο παιδί σου.

Κ' ἐσύ μανούλα τυχερή, πόχεις καλοδεχτεῖ,
Κλαμένη, τό παιδάκι σου στήν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ σου
Χῦς' ἓνα δάκρυ γι' ἄλλης μιᾶς μανούλας τό παιδί,
Πού ἐπῆγε καί τό σκότωσε τό βόλι τοῦ δικοῦ σου.

ΕΙΡΜΟΣ

- ΚΑΛΟΙ ΚΑΙΡΟΙ
- ΜΑΥΡΗ ΜΟΙΡΑ
- ΝΕΟ ΑΝΘΙΣΜΑ

ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΜΟΥ

Μ' ὅποια γλυκιά γαλήνη τὴν ἑσπέρα
Νανουρίζει τό γιό της ἢ μητέρα,
Μ' ὅποια βαθιά γαλήνη πρὶν πλαγιάσει
Προσεύχεται ὁ πιστός στό εἰκονοστάσι.

Μέ τὴν ἴδια γαλήνη μέσα ὡς μέσα,
Χωρίς μεθύσι καί κομμένη ἀνέσα,
Ἦρεμα, ταπεινά, μακαρισμένα,
Ταιριάζω τά τραγούδια μου ἕνα-ἕνα.

Βαθιά μου σειέται κάποιο γλυκορίζι
Κ' αἰσθάνομαι στό χέρι μου ν' ἀνθίζει,
Ν' ἀνθίζει ὡσάν βλαστάρι τόν Ἀπρίλη,
Τό φτωχικό μου ἀμάραντο χοντύλι.

Δέ θέλω δόξα. Μόνο σάν πεθάνω
Ἄς χαραῖξουν σ' ἕνα μάρμαρο ἀπάνω:
«Τραγούδησε μέ ἀπλούς σκοπούς καί τρόπους,
Γιά τούς καλούς καί τούς γερούς ἀνθρώπους».

ΝΑΥΠΑΚΤΟΣ

- Ρομαντικός του πορθητής, ψηλά στο Κάστρο θ' ανεβῶ
τὴν ἱστορία νά ζήσω.
Λοκρός ἐγώ μέ τούς Δωριεῖς ἀπ' τούς δρυμούς θά κατεβῶ
Νά πρωτοναυπηγήσω.
- Θά πάω μέ χῆρες κι' ἄμοιρες στῆς Ἀφροδίτης τῆ σπηλιά
Τό δῶρο πού τῆς πρέπει.
Θά πλάσω μέ τό Μέναιχο μιάν Ἄρτεμι καί τά παλιά
Θά εἰπῶ «Ναυπάκτια ἔπη».
- Εἶμαι ὁ Τολμίδης, ἔρχομαι νά διώξω τούς Λοκρούς κι ἀντίς
Τούς Μεσσηνίους νά φέρω
Τοῦ Παιωνίου τῆ Νίκη ἐγώ, τῶν Ἀχαρνάνων νικητής,
Στὴν Ὀλυμπία προσφέρω.
- Σπάρτη κι' Ἀθήνα σβήνουνε – Νέο ἄστρο Αἰτωλική
Συμπολιτεία ὑφώνω.
Τούς Ἑλληνας – ὁ Ἀγέλαος – δημηγορῶ στά Κοῖλα ἐκεῖ
καί τούς συναδερφώνω.
- Φρουρόν τρισανυπόταχτο μέ τιμωρεῖ μ' ἄγρια σφαγή
Ὁ Φίλιππος τοῦ Ἀμύντου.
Στὴ Ρώμη ἀντισηκώθηκα καί μ' ἔχει σώσει μιάν αὐγή
Ὁ οἶχτος τοῦ Κοῖντου.
- Στὴ νέα κοσμοκρατόρισα τὴν Πόλη δέ θά σκύψω ἐγώ
Σάν εὐχολα τό γόνυ.
Μητροπολίτης κ' Ἐξαρχος ἐννιά Δεσπότες ὀδηγῶ
Ὡς τὴν παλιά Δωδώνη.

Ὁ Σταυροφόρος τῆς Φραγκιάς τὴν Πόλη ἀρπάξει, ταπεινός
Τοῦ ἱστορικοῦ μας κλήρου.
Καινούργιο ὑφώνω λάβαρο – Ἄγγελος Δούκας Κομνηνός,
Δεσπότης τῆς Ἡπείρου.

Στόν Ταραντίνο Φίλιππο τῆς Θάμαρ προῖκα ζηλευτή
Πολύν καιρό δέν κάνω.
Τῆς Βενετιάς μου στόλαρχος στή θάλασσα πνίγομαι αὐτή
Μέ λένε Λωρεδάνο.

Σκλάβος τοῦ Τούρκου ἀλύτρωτος, Κουρσεύω μέ τούς πειρατές
Μικρό μέ λέν Ἀλγέρι.
Νικῶ στό πλάϊ τοῦ Δόν Ζουάν κ' ἐμπρός μου χάνει ὁ Θερβαντές
Τό ἵπποτικό του χέρι.

Οἱ κλέφτες κ' οἱ ἀρματολοί – Τοῦ Βενετίκου τά χωριά
Στόν Καπετάν Μεϊντάνη.
Ραγιαδες ἦρθε ὁ Μόσκοβος! Στή φλέβα ζῶ σταλαματιά
Τοῦ Κώστα τοῦ Σισμάνη.

Βιγλίζω στό γιאלό νά ἰδῶ τό Μπάϋρον πόχει ξεντυθεῖ
Καί λούζει τό κορμί του.
Ὁ Ἀλῆ-Πασάς εἶναι πασάς! Κι' ὅποιος τή δόξα του ἀρνηθεῖ
Ἀρνιέται τή ζωή του.

Τά Κράββαρα τό σήκωσαν. Γύρω-τριγύρω λευτεριά
Κ' ἐγώ ἔνα σκλαβονήσι.
Ἄς ἤμουν κάνε ὁ Παξινός πού ἐδῶ στό κάστρο ἔμπρός μεριά
Δέκα Μαγιου εἶχαν φήσει!

Ἄκου ἀτυχιά κι ἄκου ντροπή νά ἔχω ἀπομείνει μόνο ἐγώ

Σκλάβος τοῦ Τούρκου ἀκόμα!
Κι ἄκου γραμμένο ἀπάντεχο: Δεύτερο Σουλι νά τό ιδῶ
Τό χωριανό μου χῶμα.

Κανένας δέν τό πάτησε τό Κάστρο μόν' ὁ Ρουπακιᾶς
Μέ τό γερο-Χουσάδα.
Κρυμμένον, κυρα-Νόβαινα, μ' εἶχες στά βάρη τῆς καρδιᾶς
Καί τά ἔζησα καί τά ἔδα...

ΠΑΤΡΙΚΟΙ ΚΑΗΜΟΙ

Ὡ νά μ' ἀξίωνε ὁ Θεός κ' ἐμένα
Νά βγάλω ἀπό τό σπίτι μου μιά μέρα
Σάν καλός νοικοκύρης, τιμημένα,
Τήν ἀκριβή μου μοναχοθυγατέρα!

Νά τήν ταιριάσω μ' ἕνα παλληκάρι
Καλό στό θῶρι, στήν καρδιά, στό ἔχει
Ἄρμονικό νά πλέξουνε ζευγάρι
Κι' ἄγρυπνα ἢ Παναγιά νά τό προσέχει.

Νά ζοῦν μέ ἀγάπη πάντα καί μέ ὁμόνοια
Ὁ ἕνας γιά τόν ἄλλονε κ' οἱ δυό τους
Γιά τά μικρά μου – ὦ νά χαρῶ! – τ' ἀγγόνια
Πού θά παιζογελοῦν στό σπιτικό τους.

Τί περηφάνεια θά ἔχω στήν καρδιά μου
Στοῦ κόσμου τό κατώφλι ὅταν θά φτάσει
Τ' ἀγγόνι, πού θά πάρει τ' ὄνομά μου,
Καί σ' ὄλα του, ἐκ Θεοῦ, θά μόχει μοιάσει!

Ὡ νά μ' ἀξίωνε ὁ Θεός, πού βλέπει,
Νά πλερωθῶ γιά τούς καλούς μου κόπους
Νά δώσω τό κορίτσι μου ὅπως πρέπει
Καί στή ζωή ν' ἀφήσω νέους ἀνθρώπους!

ΝΥΧΤΕΡΙΝΗ ΣΙΓΑΛΙΑ

Κοιμάται ή πλάση. Μά βαθιά
Στά μαύρα χώματά της
Ξύπνια κι' άθάνατα Στοιχειά
Γονεύουν τά σπαρτά της.

Πάψε, άηδονάκι τής φραγής
Καί τής λυγιᾶς τριζόνι,
Ν' άκούσω ό σπόρος μέσ στή γῆς
Πῶς σχάει καί πῶς ριζώνει!

ΣΠΟΥΡΓΙΤΕΣ

Στή λεμονίτσα, πού ἄνθισε τά στέφανα ἑνός γάμου,
Στή μαραθιά, πού στόλισε τόν ἔρμο τάφο χάμου,
Στή χαμοκέλα τοῦ φτωχοῦ, στοῦ πλούσιου τή βεράντα,
Μικροί σπουργίτες, παίζετε μέ τ' ὅμοιο κέφι πάντα.

Ἄπ' τοὺς ἀετούς πού τριπετοῦν στά νέφη καί στά χιόνια
Ἄπ' ὅσα κι' ἄν μέ θέλξανε τῆς Ἄνοιξης ἀηδόνια
Πλειότερο ἐσύ μέ συγκινεῖς, ἀσήμαντε σπουργίτη,
Πού πᾶς καί χτίζεις τή φωλιά στό πατρικό μου σπίτι!

ΔΕΝΤΡΟΜΑΧΑΛΑΣ

Πέρα στό Δεντρομαχαλά,
Πού 'ναι τά δέντρα του ψηλά
Καί τά σπιτάκια χαμηλά
    Στούς κήπους μέσα,
'Ω πώς παιδεύονται οί φτωχές
Καλές κοπέλες μοναχές
Στούς άργαλειούς, στίς έξοχές
    Χωρίς άνέσα!

Μά ω πόσο πλάθουν τό κορμί
Τά βάσανα κ' οί παιδεμοί
Καί πόσο ή δψη άνθοκομεί
    Μές στους χειμώνες!
Μά ω πόσο πλάθουν τήν ψυχή
'Η πίστη κ' ή άπαντοχή
Κ' ή δίχως δόλο προσευχή
    Μπρός στίς εικόνες!

Εΐναι ή καρδιά χωρίς καημούς
Κ' ή σάρκα δίχως πειρασμούς
Στά στήθη και στους λογισμούς
    Φωτιά δέ φτάνει.
Δουλεύει ή Τύχη - έναν καιρό
Θά τούς χαρίσει άγνό, γερό
Μαζί έρωμένο και γαμπρό
    Τ' άσπρο στεφάνι.

ΜΟΔΙΣΤΡΟΥΛΑ

Σάν πιάνω τό χεράκι σου, – δειλά
Παραπονιέται στό δικό μου μέσα.
Τ' άκούω! Τ' άκούω! Δέν είναι για δουλειά
Είναι χεράκι αυτό για πριγκηπέσσα!

Όμορφη και περήφανη φτωχή,
Ό μή τό νοῦ σου ή παίνια ξεσηκώνει!
Έγώ τήν πιό δική σου ξέρω εύχή
Κι' άς τή λαλήσει στήν καρδιά σου άηδόνι:

– Άπάντεχε τής Μοίρας τό γραφτό
Και δούλευε σεμνή και χρυσοχέρα
Προξενητή σου θά 'χεις τό Χριστό,
Τήν Παναγιά τήν ίδια συμπεθέρα!

ΠΑΡΑΜΥΘΑΚΙ

Μιά μικρούλα μυγδαλιά,
πού δέν πίστευε τή Μοῖρα,
Ἔβγαλε στήν ἀντηλιά
τούς ἀνθούς της κ' εἶδε γύρα.

Στοῦ βουνοῦ τήν κορυφή
βλέπει τό ἔλατο, ζηλεύει,
Νά ξερριζωθεῖ ποθεῖ
καί κοντά του ἐκεῖ ν' ἀνέβει.

Τόνοιωσε ὁ βοριάς: «Ἐγώ,
Μυγδαλιά μου, νά συντράμω
Τό μεγάλο σου σκοπό!...»
εἶπε. Καί τή ρίχνει χάμω.

Μυγδαλίτσα, μυγδαλιά,
πῶς μαράθηκαν οἱ ἀνθοί σου;
Ἔλα ἰδές την, κοπελιά,
καί ριζώσου στήν αὐλή σου!

ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΥΛΑ

Παρασκευούλα, μοῦειπαν πώς παντρεύεσαι
Κ' ἕναν καλό λεβέντη κάνεις ταῖρι.
Πόσο βαθιά γιά τή χαρά σου χάρηκα
Μόνο ἡ καρδιά μου κι' ὁ Θεός τό ξέρει.

Περνοῦσε ὁ γάμος, τόπο ἀντίκρου διάλεξα,
Εἶδα τό παλληκάρι, πού σ' ὀρίζει,
Ἄκουσα τά βιολιά καί τά λαλούμενα
Καί σ' ἔρρανα, νυφούλα, μέ τό ρύζι.

Ἦσουνά τόσο ἀγνή μέ τά νυφιάτικα,
Πού ὄλος ὁ κόσμος γκαρδιακά σ' εὐχιότουν
Κ' ἐκεῖνοι πού εὐλογοῦσανε τήν τύχη σου
Κι' αὐτός πού τή δική του καταριότουν.

ΣΜΥΡΝΗ

Σμύρνη, πού έγέλας κ' ἔπαιζες μέ τό πιό μάγο νάζι
Κι' ὅπου τ' ἀηδόνι κελαηδεῖ κι' ὅπου τό κύμα σπάζει,
Τά θέλγητρά σου τά γλυκά ποτέ δέ θά ξεχάσω.

Μά ἐσύ δέ θά ξαναχαρεῖς τό γέλιο, πού σοῦ μοιάζει:
Αἰώνια πιά σά σύννεφο βαρῦ θά σέ σκεπάζει
Τό μαῦρο κ' αἱματόβαφο τοῦ Χρυσοστόμου ράσο!

ΚΙΟΥΤΑΧΕΙΑ

Νά, τώρα πόστειλε ὁ Θεός εἰρήνη
Νά, τώρα θέλω νά περάσω στρατοκόπος
Ἄπ' τὴν Κουτάχεια κ' ἕνα μεσημέρι
Στοὺς ἴσκιους τῶν πλατάνων νά καθίσω.
Ἄπ' τίς μεγάλες βρύσες, μέ τό τάσι,
Πού κρέμεται δεμένο μέ ἀλυσίδα,
Τό κρυσταλλένιο θεῖο νερό νά πίνω.
Νά μή μέ νοιάζει ἄν εἶναι Τοῦρκοι γύρα,
Κάστρα βυζαντινά κι' ἄν εἶναι ἀπάνω.
Νᾶειμ' ἕνας στρατοκόπος – τίποτ' ἄλλο!
Νᾶειναι, μιά βρυσσομάννα – τίποτ' ἄλλο!

ΤΟ ΚΑΡΑΒΙ ΤΗΣ ΕΛΠΙΔΑΣ

Όλα μας τά καράβια πίσω γυρίσανε!
Σπασμένα τά κατάρτια, σχισμένα τά πανιά,
ήρθαν από τή Σμύρνη κι από τά Μουντανιά.

Φέραν τῶν Ἐκκλησιῶν μας τά Δισκοπότητα,
παιδιά, γυναῖκες, γέρους – γένος Γραικῶν πολύ·
τίς ρίζες τῆς Φυλῆς μας ἀπ' τήν Ἀνατολή.

Μά ἓνα καράβι μαῦρο πίσω δέ γύρισε.
Ποιούς κάβους ἀρμενίζει, ποιά πέλαγα περνᾶ
καί πουθενά δέ βγαίνει, δέ φτάνει πουθενά;

Χρόνια τό καρτεροῦμε καί χρόνια πέρασαν.
Δέν τό εἶδε μήτε ναύτης, μήτε θαλασσαετός,
μήτ' ἐρημίτης φάρος, μήτ' ἄστρο τῆς νυχτός!

Τάχα νά ἔχει βουλιάξει; Τάχα νά στοίχειωσε;
Δέ θά ξανάρθει τάχα στήν πατρική του ἀχτή;
Ὡμιέ! κ' ἔχει φορτώσει τό πιό ἀκριβό φορτί...

Όλα τά χάσαμε, ὅλα! Καί μόνο φόρτωσε
τό πιό στερνό καράβι τήν ὥρα τοῦ χαμοῦ
φόρτωσε τήν ἐλπίδα τοῦ ξαναγυρισμοῦ!

Ἔλα, χρυσό καράβι, ἔλα ξεφόρτωσε!
Δός μας τό θησαυρό σου – κι ἄνοιξε τά πανιά
ὀλόϊσα γιά τή Σμύρνη καί γιά τά Μουντανιά!

ΚΑΛΕ - ΓΚΡΟΤΤΟ

Σ' εἶχε ὑψώσει πρὸς τ' ἄστρα μοιραῖος
τῆς μητέρας Ἀσίας παλμός,
τῶν ἐνδόξων ἀγώνων ὁ ἀκραῖος
τῆς γενιᾶς μας νά γίνεις σταθμός.

Ἄπ' τό βράχο σου ἀντίκρισα κ' εἶδα
μέσ στῆς μάχης τήν πύρινη ἀχλύ
τοῦ θριάμβου τήν ὕστερη ἐλπίδα
καί τοῦ ὀλέθρου τήν πρώτη ἀπειλή.

Μά ὡς μέ κόκκαλα ἐσπάρθης εὐζώνων
καί τῆς δόξας σέ λούζει ἀντηλιά,
θέλεις μείνει σ' αἰῶνες αἰώνων
τό μνημεῖο τοῦ Ἀγνώστου Τσολιᾶ!

ΤΑ ΚΟΚΚΑΛΑ

*Ένα Όλλανδικό βαπόρι
Γεμάτο κόκκαλα νεκρών
Τῆς Μικρᾶς Ἀσίας
Πέρασ' ἀπ' τόν Πειραιά*

Τοῦ κάκου οἱ σκιές μας φτεραχίσανε,
Τοῦ κάκου σκοῦξαν τὰ αἵματά μας
Τὰ ξέθαψαν τὰ ὑγρά μας κόκκαλα
Τὰ πούλησαν τὰ κόκκαλά μας!

Καθώς τούς τάφους ὅλους ἀνοιξαν
Ἦταν σάν παρουσία δευτέρα –
Πολλοί τό πίστεψαν καί τρέχανε
Νά ἰδοῦν τοῦ ἀπάνω κόσμου ἡμέρα.

Μιά ἦταν φοιχτότερο ἀπό κόλαση
Τό στοίβαγμά μας στά βαπόρια.
Ἄλλοῦ βρεθήκανε τὰ χέρια μας
Κι' ἄλλοῦ τὰ καύκαλά μας χώρα...

Κ' ἔτσι δική σας, Τοῦρκοι, ὀλάκερη
Ἡ Μικρασία τώρα μένει
Ὅλοι διωχτῆχαν πιά οἱ Γκιασούρηδες,
Κ' οἱ ζωντανοί κ' οἱ πεθαμένοι!

Μά οἱ σάρκες, τό αἷμα, τὰ μεδούλια μας
Στή μικρασία δέν ἔχουν μείνει;
Σ' αὐτὴν θά ζοῦνε οἱ βρυκολάχοι μας!
Σ' αὐτὴν κ' ἡ Ἀνάσταση θά γίνει!

Ο ΣΑΛΠΙΓΧΤΗΣ

Στερνός απ' ὄλους δούπησε κι' ὁ σαλπιγχτής στο χῶμα.
Τῆς σάλπιγγάς του ὁ ἀντίλαλος δέν εἶχε σβῆσει ἀκόμα.
Τῆς Μικρασίας ξετρέχοντας τά πλάτη πέρα ὡς πέρα
Πότε ἀντηχοῦσε σά λυγμός καί πότε σά φοβέρα.

Ἄθαφτος λιώνει ὁ σαλπιγχτής μέσ στίς βροχές. Παρέκει
Ἡ σκουριασμένη σάλπιγγα πιστά τοῦ παραστέκει.
Μέ τοῦ χιονιοῦ τό σάβανο τούς σκέπασε ὁ χειμῶνας
Κ' ἦταν βαρῦς σάν κόλαση, μεγάλος σάν αἰῶνας.

Μά τί κι' ἄν ἦρθε ἡ ἀνοιξη; Μέσα στοῦ νέο χορτάρι
Δέ φαίνεται οὔτε σάλπιγγα, οὔτε σκεβρό κουφάρι.
Μόνο ἀπό νύχτα σέ νυχτιά βγαίνει τό φάντασμά του ...
Καί ψάχνει στά χαμόκλαδα νά βρεῖ τή σάλπιγγά του ...

– Μήν ἀποκάμεις, Σαλπιγχτή, καί μή λιγοπιστήσεις!
Χιλιάδες νύχτες θά διαβοῦν, νύχτες σιγῆς καί φρίκης.
Μά θά 'ρθει, θά 'ρθει ἕνα πρωτὶ πού ἐσύ θά τούς χτυπήσεις
Μέ τήν παλιά σου σάλπιγγα τούς νέους σκοπούς τῆς Νίκης!

ΝΕΚΡΙΚΟΙ ΜΟΝΟΛΟΓΟΙ

13

Τό τυχερό μου ήταν πού πέθανα
πιό πρίν απ' τή χαμένη μάχη.
Μ' άνεσα μ' έκλαψαν οί φίλοι μου,
μέ τάξη μ' έθαψαν στή ράχη.

Κι όταν εκείνοι μείναν άθαφτοι
κι άκλαφτοι κι από φίλους χώρια
βγήκα όλη νύχτα και τούς έκλαψα
ώσπου λαλήσαν τά κοκόρια.

17

Ώ σείς, πού κλαίτε μέ τό δίχιο σας
τό σκοτωμένο του καθένas,
κ' έγώ σκοτώθηκα – εύτυχήστε με
πού δέ μέ κλαίει στή γή κανένas.

Μάνα, πατέρα δέν έγνώρισα
οϋτ' άδερφούς, οϋτ' έρωμένη.
Κ' ήταν πολύ του κόσμου ό απόκληρος
του Χάρου ό διαλεχτός νά γενεί!

18

Κάθε πού φτάνει ψυχοσάββατο
και βλέπετε τ' άλλα παιδάκια
νά γονατοϋνε στοϋ πατέρα τους
τόν τάφο, ανάβοντας κεράκια,

τότε, χρυσούλια μου, θά νιώθετε
τή μαύρη όρφάνια σας άκέρια:
Ούτ' έναν τάφο δέ σάς άφησα
ν' ανάβετε δυό ψυχοκέρια!

26

Φτωχός, νά θρέψω δέν κατάφερνα
τή φαμελίτσα μου τή δόλια –
Μά τώρα πιά ήρθα και καζάντισα
στή Σμύρνη και στην Άνατόλια.

Ψηλά στον Τμώλο έχω τον πύργο μου,
βουνά και δάση όλόγυρά μου,
λιβάδια, κάμποι, λιμνοπόταμα,
λιοστάσια, κήποι – όλα δικά μου!

ΠΡΟΥΣΑ

Ὡ μαγικό πανόραμα, γεμάτο εὐδαιμονία,
Βουνά καί κάμποι δλόφυτα σά φροντιστό περβόλι,
Ὡ μέ ποιὰ θεῖα πλέκεστε, μέ ποιὰ σοφή ἄρμονία
Περίγυρα στή γραφική, νερομανοῦσα πόλη!

Χαῖρε, ὀμορφιά πού δεύτερη στόν κόσμο δέν ὑπάρχεις!
Χαῖρε, χιονόκορφε Ὀλυμπε! Χαῖρε, ἀνθισμένη Προῦσα!
Ἄν ἤμουν, ὄχι βασιλιάς, μά Βιβλικός Πατριάρχης
Ἐδῶ τήν εἰρηνόχαρη φυλή μου θά ὀδηγοῦσα!

ΟΙ ΑΣΑΛΕΥΤΕΣ ΚΥΡΙΕΣ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Βρίσκω στίς ἐπαρχίες, πού τριγυρίζω,
Κάποιες κυρίες θλιμμένες καί χλωμές,
Πού ζούνε πάντα σ' ἓνα χάος γκριζό
Γεμάτο πλήξη, ἀνία καί τιμές.

Στά σκοτεινά σαλόνια τους κινούνται
Σάν τίς ψυχές στόν Ἄδη, ἔτσι θαρρῶ.
Ἔρχονται οἱ ξένοι, μάταια συγκινούνται
Καί προσφέρουν τό χέρι τους τό ἀβρό.

Πόσα χεράκια τέτοια ἔχω φιλήσει!
Ἦταν κρύα, παγωμένα, νεκρικά
Σάμπως νά τά 'χε ὁ θάνατος ἀγγίσει
Μάταια κι' αὐτός καί δοκιμαστικά.

Στίς πληχτικές ἐκείνες ἀτμοσφαῖρες
Τοῦ χάκου οἱ ἐρωτικοί χτυποῦν παλμοί
Ζωντανεύουν σάν φῖδια οἱ χρυσές βέρες
Καί πνίγουν τῆς καρδιάς τήν ὕποια ὀρμή!

Οἱ σύζυγοι αὐστηρή ἐθιμοτυπία
Κρατοῦν μαζί τους καί τίς ἀπατοῦν.
Κάπου-κάπου ξεσπᾶ ἡ ζηλοτυπία
Μά συγγνώμη αὐτές πρώτες τούς ζητοῦν.

Παιδιά δέν ἔχουν. Στεῖρες ἢ εἶχαν ἓνα
Καί πέθανε μικρό ἀπό ἰλαρά.
Φυλᾶν λίγα μαλλάκια του κρυμμένα
Τά βλέπουνε καί κλαῖν κάθε φορά.

Στή μουσική ζητούν παραμυθία
Καί στ' αὐθόρμητα δάκρυα ποῦ καί ποῦ.
Ἄ! ναι – πολλές ἰδρύνουν καί σωματεῖα
Θρησκευτικοῦ ἢ κοινωνικοῦ σκοποῦ.

Παράξενα πού μέ κυττοῦν τόν πλάνο
Οἱ ἀσάλευτες κυρίες τῶν ἐπαρχιῶν!
Μόλις φύγω καθίζουνε στό πιάνο
Νά γεμίσουν τό χάος τῶν καρδιῶν.

Μά τίποτε ποτέ δέν θά γεμίσει
Τῆς ζωῆς τους τό ἀπέραντο κενό...
Πόσες τέτοιες κυρίες ἔχω γνωρίσει!
Μέ θυμούνται; Καμμιά δέ λησμονῶ.

ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΚΟΡΗΣ

Λόγια πολλά δέν πρέπουνε σ' έμένα
Άκόμα οὔτε κ' έδῶ στήν προσευχή μου.
Δέ σοῦ ζητῶ ἄλλο τίποτα, Παρθένα,
Παρά νά ζήσουν μόνον οί γονιοί μου.

Τῆς μάνας ἔχω ἐγώ καί τοῦ πατέρα
Άλάθευτη τή γνώμη καί τήν κρίση
Γιά κάθε τί, ποῦναι γραφτό μιά μέρα
Τήν τύχη τοῦ παιδιοῦ νά καθαρίσει.

Μέ φώτιση ἄς διαλέξουν ὅποιον μέλλω
Νά 'χω πιστό μου ταῖρι κι' ἄρχοντά μου.
Πῶς τό πιστεύω!... Θᾶναι αὐτός, πού θέλω!
Αὐτός, πού ξέρεις, θᾶναι, Παναγιά μου!

ΔΡΟΣΕΡΟΙ ΚΑΪ ΜΟΙ

ΠΡΟΣΦΟΡΑ

Γλυκέ οὐρανέ μου, ανάμεσα
Στά μπιρμπιλιά σου τ' ἄστρα
Τό νέο Φεγγάρι αντίκρισα
Ἰδιο χρυσή κρεμάστρα.

Καί κρέμασα κάποια βραδιά
Τοῦ ἐφηβικοῦ μου Ἀπρίλη
Τήν ἀναμμένη μου καρδιά
Στόν ἔρωτα καντήλι!

ΣΤΕΡΝΕΣ ΩΡΕΣ

Δέν ξέρω ποιοί θά ζήσουν πιά στερνοί
Στή γῆς άπάνω πού θ' άγχομαχάει,
Μά εἶτε τούς άναρπάσουν οί ούρανοί
Εἶτε τούς καταπιούν ταρτάρων χάη

Τό ξέρω, μοῦ τό λέει ἡ καρδιά ἡ τρελή,
Πώς θάειναι οί πιά στερνοί δυό έρωτευμένοι
Πού θά σφραγίσουν μ' ένα τους φιλί
Τοῦ κόσμου τή συντέλεια εὐτυχιμένοι!

Κι' αν ἔχουν κάποια λύπη στήν καρδιά
Τήν ὕστατη ὠρα θάειναι αὐτή, αν δέ σφάλλω,
Πού δέ θά ὑπάρχει τρίτος τότε πιά
Γιά ν' άπατήσει ὁ ένας τους τόν άλλο!

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ ΧΤΕΝΟΥΛΑΣ

Τά μαῦρα σου παρθενικά μαλλιά,
Πού μοιάζουνε μέ ἀφέγγαρα σκοτάδια,
Ἄκόμα δέ σοῦ τά ἴλουσαν φιλιὰ
Δέν τά ἴχουν κατσαρώσει ἀκόμα χάδια

Μήν τά χτενίζεις τά μαλλιά σου, μή,
Ἄπλά, σάν ἀπονήρευτη παιδούλα!
Καιρός νά ἴρθουνε οἱ πῶτοι πειρασμοί –
Σοῦ πῆρα ἐγώ χτές βράδυ τή χτενούλα.

Κι' ἄν θέλεις νά χτενίσεις τά μαλλιά
Μήν τή ζητᾶς στήν τσέπη σου τήν ἄδεια
Ἐγώ θά σοῦ τά λούσω μέ φιλιὰ
Θά σοῦ τά κατσαρώσω ἐγώ μέ χάδια!

ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΑ ΚΥΘΗΡΑ

Ἄπειρα τ' ἄστρα ἐπάνω μας μετροῦν τὰ χάη τοῦ ἀπείρου
Στά κούφια θαλασσόκαστρα φρενιάζει τό μαϊστράλι
Κ' ἐγώ δειλός ζωντανευτῆς τοῦ ἐρωτικοῦ μου ὄνειρου
Πλανιέμαι μέ τή φίλη μου στό ἐρημικό ἀκρογιαλί.

Μέσ' ἀπό κοραλλόδεντρα καί μαργαροκοχύλια
Ἄναπηδοῦν φαντάσματα τοῦ θαλασσένιου κόσμου
Καί σμίγει ὁ πόθος μου ὁ παλιός μέ τήν καινούργια ζήλια:
Δειλή μου ἀγάπη, θάρρεφε καί τίς χαρές σου δός μου!

Καλέ μου γέρο-Τρίτωνα μέ τό χρυσό σου λέπι
Ἔλα καί πάρε μας γλυκά τήν ὥρα τῶν ὀνείρων
Ταξίδεφέ μας ἄφαντα κανεῖς νά μή μᾶς βλέπει
Καί βγάλε μας στό πιό κρυφό λιμάνι τῶν Κυθήρων!...

ΣΤΟΥ ΤΗΛΕΦΩΝΟΥ ΤΟ ΚΟΧΥΛΙ

Στοῦ τηλεφώνου τό κοχύλι
Τ' ἀφίλητά σου τρέμουν χεῖλη
Καί μουσικά γλυκολαλοῦν

Κλείνω τά μάτια, τ' ἀντικρίζω
Μά λόγια πιά δέν ξεχωρίζω
Δέ λένε λόγια – μέ φιλοῦν!

Λευκοί φτεροκοποῦν ἀγγέλοι
Ἄνθοῦνε κρίνα, τρέχει μέλι
Παρθενική χαρά μεθῶ...

Μόνο τή μακρινή φωνούλα
Ξέρω ἀπό σέ, γλυκιά μικρούλα,
Κι' αὐτή μοῦ ἀρκεῖ νά σέ ποθῶ!

ΛΙΓΑΚΙ

Πόσες φορές μέ ρώτησες
Ἄν σ' ἀγαπῶ λιγάκι
Πόσες φορές σοῦ ἀπάντησα
Μ' ἓνα γλυκό φιλί:

– Λιγάκι μόνο θά 'θελες,
Καλό μου κοριτσάκι;
Τί κρίμα!... ἐγώ δέν τό 'ξερα
Καί σ' ἀγαπῶ πολύ!

ΜΕΤΑΝΙΩΜΑ

Ἄργήσαμε στή θάλασσα πολύ
Κι' ὄλοι στό σπίτι σου ὄλοι μᾶς μαλώνουν.
«Μετάνιωσα πικρά!» μοῦ λές. – Δειλή!
Προνόμιο εἶναι τῶν νιῶν νά μετανιώνουν!

Κ' ἐγώ ἔχω μετανιώσει ὅμως γελῶ
Κ' ἐπιθυμιά δέν ἔχω πιά μεγάλη
Παρά νά ξαναπαῖμε στό γιαλό
Ν' ἀργήσω καί νά μετανιώσω πάλι!

ΘΥΜΑΤΑ

Περνούσαμε μιά σεληνόλουστη βραδιά
Σ' έναν πανάρχαιο πλάτανο ἀποκάτου
- Έδῶ, μοῦ 'πες μέ τρόμο στήν καρδιά,
Κρεμοῦσε ὁ Ἀλῆ Πασάς τά θύματά του!

Χωρίς νά θέλω ἀνατρίχιασα πολύ
Καί μιά ἰδέα τρελή μοῦ 'ρθε, φαντάσου,
Νά σοῦ κάμω μιά ἐρώτηση δειλή:
- Έσύ πού τά κρεμάς τά θύματά σου;

ΣΕΜΝΟΤΕΡΟ

Τό ξέρω ποῦεσαι, ἀγάπη μου, σεμνή
Καί ἰδανική σάν ἄγγελος τοῦ αἰθέρα.
Μπροστά καί σ' ἄλλους κάνω ὑπομονή
Τόν ἔρωτα νά βρίζεις ὅλη μέρα.

Μά τό νομίζω περιττό πολύ
Ὅταν μείνουμε οἱ δύο μας στό σκοτάδι
Σεμνότερο νά θέλεις τό φιλί
Καί τάχα ἰδανικότερο τό χάδι.

ΒΡΑΔΙΝΟΙ ΠΕΡΙΠΑΤΟΙ

Κάθε φορά πού πλήττουμε στην πόλη
Παρηγοριά ζητάμε στό χωριό...
Άπ' τίς βοσχές γυρίζουν οί βουκόλοι
Κ' οί τσοῦπες μέ τήν πλύση άπ' τό ζωριό.

Τά χαμηλά σπιτάκια μέ γαλήνη
Προσμένουνε τῆς νύχτας τή σιωπή
Μά τήν κρυφή τους εὐτυχία προδίνει
Ό άχνόσ καπνόσ πού φεύγει άπ' τή σκεπή.

Στήν πόρτα ή Βάβα πλέκει τό τσουράπι
Τ' άγγόνια γύρω κάνουν διαβολιές
Κι' αὐτή μέ μιά κακία γεμάτη άγάπη
Τούσ δίνει δυό χαδιάρικες ξυλιές.

Πίσω άπ' τό παραθύρι κρυφοστέκει
Μιά γαλανή σιγανοπαπαδιά
Περνάει ό λεβέντης, του πετάει τσιτσέκι,
Τό άρπάζει και τό σφίγγει στην καρδιά.

Νά ή εκκλησούλα! Πώς φωτίζεται όλη
Μ' ένα φτωχό, πού ανάβουμε, κερι!
Και πώς τό θάμα γίνεται!... Στην πόλη
Μέ τήν καρδιά γυρίζουμε φαιδρή.

ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΙΚΗ

Γιά κάποια στή ζωή σου ποικιλία,
Στή ζωή σου, πού πάντοτε όμορφαίνεις,
Φύλλο τό φύλλο έμαθες νά δένεις
Όλα τ' άγαπημένα σου βιβλία.

Ό μέ πόση κομψότητα, Κυρά μου,
Δουλεύεις! Στά πιό άσήμαντα βιβλία,
Δένοντάς τα, χαρίζεις άλλη άξία:
Τό βλέπω φανερό στά ποιήματά μου.

Όμως άν είσαι φίλη τής φτωχιᾶς μου
Ζωῆς, προσπάθησέ το κι' άν μπορέσεις
Έτσι κομψά κι' ώραῖα θέλω νά δέσεις
Όλα τά σκόρπια φύλλα τής καρδιᾶς μου.

ΨΕΜΑΤΑ!

Ἔχετε μάθει νά σᾶς λένε φέματα
Πότε γιά τίς βαμμένες ὁμορφιές σας
Πότε γιά τά μοντέρνα σας φορέματα
Καί πότε γιά τίς ἄστατες καρδιές σας.

Μά ἐγώ δέν ξέρω φέματα νά πῶ
Κι' ὅταν σᾶς φέλνω μόνο τήν ἀλήθεια
Ἄκούω νά ξεφωνίζετε: «- Πώ! Πώ!
Τί φέματα, καλέ! Τί παραμύθια!»

Σᾶς ἔχει συμποτίσει πιά ἡ φευτιά
Κ' εἶστε μηχανικές, ἄψυχες κοῦκλες.
Θά 'θελα νά σᾶς ἔβγαζα τ' αὐτιά
Ἀλλά δέν ἔχω τόσο ἄβρες χεροῦκλες!

ΓΙΑΝΝΟΥΛΑ

Μή γλαρώνεις τὰ μάτια σου ἔτσι δά
Καί μέ λοξοκυτῶς, ἀρχοντοπούλα!
Δέ μπορῶ νά σοῦ ἀνοίξω τήν καρδιά!
Σέ λένε Jeanne! Δέ σέ λένε Γιαννούλα...

Μήν ἀνοίγεις τὰ χεῖλη τὰ γλυκά
Καί μέ χαϊδευτικιά μιλεῖς φωνούλα!
Δέν ξέρω ν' ἀπαντήσω ἀρμονικά!
Σέ λένε Jeanne! Δέ σέ λένε Γιαννούλα...

Μήν κουλουριάζεις τό χυτό κορμί
Στό μαξιλάρι ἀντίκρυ στή φωτούλα!
Τοῦ κάκου μοῦ ξανάβουν οἱ καημοί!
Σέ λένε Jeanne! Δέ σέ λένε Γιαννούλα...

Ἄχ, καί νά ζοῦσες πέρα στό χωριό
Μακριά νά σ' ἀγναντεύω ἀπ' τή ραχούλα
Καί σάν ἐρωτευμένο ἐγώ θεριό
Νά σκούζω καί νά ρυάζομαι: – Γιαν-νού-λα!..

ΕΝΑ ΛΟΥΛΟΥΔΙ

Τό λουλούδι πού μου χάρισες
Χτές τό βράδυ άθέλγητά σου
Πάνω άπ' τό δικό του τ' άρωμα
Είχε πάρει τ' άρωμά σου.

Έσμιξαν τά δυό του άρώματα
Καί δέν ήξερα ποιό άπ' τ' άλλο
Ήταν τό μεθυστικότερο
Κ' ήτανε τό πιό μεγάλο:

Τ' άρωμα, πού ή φύση τό 'δωσε
Μές στών λουλουδιών τό πλήθος
Τ' άρωμα πού έσύ του χάρισες
Άκουμπώντας το στό στήθος;

Τό λουλούδι σου μαράθηχε
Μά τό φύλαξα, χρυσή μου,
Τρίτο κι' όμορφότερο άρωμα
Νά του δώσ' ή θύμησή μου.

ΨΑΡΑΔΕΣ

Τώρα πού φυσούν βοριάδες
Καί τό κύμα είναι φηλό
Ἄχ! ἄς εἴμαστε φαράδες
Νύχτα-μέρα στό γιαλό.

Τ' ἄσπρο κύμα νά μᾶς λούζει
Σκάζοντας στήν κουπαστή
Τ' ἀγριοβόρι νά μᾶς τσούζει
Κι' ὅμως νά ἴμαστε ζεστοί.

Νά μᾶς χαιρετοῦν οἱ γλάροι
Μέ ζηλιάρικη κραξιά
Νά μή φεύγει οὔτ' ἓνα φάρι
Ἄπ' τήν κάθε μας ριξιά.

Σάν ἀδειάζουμε λιγάκι
Γιόμα, δειλινό μέ βιά
Νά χορταίνουμε φαγάκι
Ἄπ' τήν πλούσια κακαβιά.

Όταν ράβουμε τά δίχτυα
Σ' ἀκρογιάλι ἀμμουδερό
Νά κυλοῦν τά μερονύχτια
Μέ τραγούδια καί χορό.

Κι' ὅταν μᾶς κρατοῦν οἱ μπόρες
Μέσ' στίς λιμανοφωλιές
Νά περνοῦμε λίγες ὥρες
Στίς φτωχές μας φαμελιές.

Τή σκεπή νά σειοῦν βοριάδες
Μά στήν πιό ζεστή γωνιά
Νά γονεύουμε οἱ φαράδες
Τῶν φαράδων τή γενιά!...

ΦΤΩΧΟΥΛΑ

Φτωχοῦλα, μοῦ παράδωσες τό λυγερό κορμί
Καί πρόσχαρα ξεχάστηκες στή φλογερή μου ἀγκάλη
Μά ὅταν ὁ κόρος ἔσβησε τῆς σάρκας τήν ὄρμη
Θυμήθηκες τή φτώχεια σου καί τούς καημούς σου πάλι.

Τά δάκρυα σου σταλάζανε σάν κόμποι ἀγνοῦ κεριοῦ
Καί σάν φαλμός Δαβιδικός τό κλάμα σου ἀντηχοῦσε
Σέ ψυχοσώστη νάρθηκα παλιοῦ μοναστηριοῦ
Μ' ἔσυρε τάχα ὁ πόνος σου κι' ὄλο μέ κατηχοῦσε.

Ἐρρεφε ἡ σάρκα κι' ἀνθισε νέα ἡ ψυχὴ φτερά
Τά στήθη μου δοκίμασαν καινούργιο καρδιοχτύπι
Ἀγγελικά μοῦ ἀντίκοφες τήν κοσμική χαρά
Κι' ἀνύψωσές με σύγκορμο πρὸς μιάν οὐράνια λύπη.

ΦΥΓΗ

Γιά βουνό πῶς μοῦ πονεῖ!
Γιά ἐρημιά πῶς λαχταρίζω!
Νά μή βλέπω μηχανή
Ἄνθρωπο νά μή ἀντικρίζω!

Ἔλα πᾶμε στό βουνό
Πᾶμε, ἀγάπη μου, στό λόγγο
Νά κοιμᾶμαι, νά ξυπνῶ
Δίχως ἔγνοια, δίχως βόγγο.

Σάν ζουλάπι, σάν πουλί
Νά ἐρωτεύομαι μ' ἐσένα
Ὅλη νύχτ' ἀμαρτωλή
Τήν αὐγή πάλι παρθένα!

Κι' ὅταν λάφια κυνηγῶ,
Ὅσο ἐσύ κι' ἄν τό θελήσεις,
Νά μήν ἔχω φίλο ἐγώ
Σάν αὐτά νά μέ στολίσεις!

ΓΟΗΤΕΙΑ ΤΗΣ ΑΒΥΣΣΟΥ

Μου 'πες νά σέ βοηθήσω χτές τό βράδυ.
Άλλα τά χείλη σου ἔλεγαν σιγά
Κι' ἄλλα μέσ στό τρεχούμενο σκοτάδι
– Κυλοῦσε τό αὐτοκίνητο γοργά –
Τοῦ χεριοῦ σου φιθύριζε τό χάδι.

Θέλω νά σέ βοηθήσω, ἀγαπημένη
Στά χείλη ἔχουμε φτάσει τοῦ γκρεμοῦ:
Ὅμορφα ποῦναι ἡ ἄβυσσο ἀνθισμένη!
Γλυκός ὁ πόθος ποῦναι τοῦ χαμοῦ!
Ἔλα νά συντριβοῦμε ἀγκαλιασμένοι...

ΑΥΤΟΣ ΠΟΥ ΛΕΙΠΕΙ

Όμορφη χειμωνιάτικη βραδιά:
Στό χωριάτικο τζάκι καθισμένη
Ζεσταίνεται ή καλή σας συντροφιά.
Είναι όλοι χαρωποί κ' εύτυχισμένοι.

Μά έσύ τή θύμησή σου ποῦ πλανᾶς;
Καί ποιά γλυκιά σ' ἔχει πικράνει λύπη;
Άπ' ὄλους, ὄλους – δέ μέ λησμονᾶς! –
Πιό εύτυχισμένος εἶναι αὐτός πού λείπει!

ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ

Τρεμάμενα τά χείλη σου είχαν μείνει
Στήν κίνηση του πρώτου μας φιλιού:
«Αυτό ποτέ δέν πρόκειται νά γίνει!»
Είπες μ' ένα κελάηδημα πουλιού.

Βαρύς ό Νόμος, πού δέν τό έπιτρέπει.
Τόν σέβομαι κ' έγώ. Μά τί ώφελει;
Χρυσή μου, τό «ποτέ» καί τό «δέν πρέπει»
Δέν άντέχουν στόν έρωτα πολύ!...

ΣΤΕΡΝΟΙ ΣΠΑΣΜΟΙ

Δέν τ' αποφύγαμε οὔτ' ἐμεῖς μά περισσά τά λέμε
Τῆς τύφης τά πικρόλογα τῆς ἄσκοπης καί στείρας...
Εἶναι τό κρίμα μας βαρύ μά ὅποιος θά πεῖ πῶς φταῖμε
Ξεχνᾶ πῶς εἶναι ἀνίκητο τό θέλημα τῆς Μοίρας.

Θᾶηταν, ἀλήθεια, ἐνάρετο καί συνετό ἄν μπορούσες
Ἄπ' τό πλευρό μου νά 'φευγες χωρίς νά μέ φιλοῦσες
Μά τάχα τί θά κέρδιζε βαθύτερα ἢ ζωή σου;
Ὡ πῶς μ' ἀρέσουν οἱ στερνοί σπασμοί τῆς ἀρετῆς σου!

ΜΕ ΤΑ ΠΟΥΛΙΑ

Θά κράξω ένα μικρό σπουργίτη
Καί θά τόν στείλω νά σοῦ 'πεῖ
Πώς εἶμαι ὀλόμονος στό σπίτι
Μέ συντροφιά μου τή σιωπή.

Θά στείλω ένα θλιμμένο ἀηδόνι
Νά σοῦ θυμίζει ὀλονυχτίς
Πώς μ' ἔζωσαν καημοί καί πόνοι
Προσμένοντάς σε νά μοῦ 'ρθεῖς.

Τή χαραυγή μόλις ξυπνήσει
Θά στείλω ἕναν κορδαλλό
Πώς ἔχω, νά σοῦ 'πεῖ, ἀγρυπνήσει
Κι' ἀπό τήν τρέλα μου γελῶ!

ΛΕΥΚΗ ΠΡΟΣΕΥΧΗ

Μπήκαμε στό έρημοκλήσι
Μέ χαρούμενη καρδιά
Καί δέν είχαμε ζητήσει
Τίποτ' άπ' τήν Παναγιά

Μās καμάρωσε ζευγάρι
Κ' ήθελε νά πεϊ, θαρρῶ:
– Τά 'χετε ὅλα!... Οὔτε μιά χάρη
Νά σās κάμω δέ μπορῶ!

ΕΥΔΟΚΙΑ

ΠΑΡΑΜΥΘΙΩΤΙΣΣΑ

Κίνησα καί πῆγα στήν Παραμυθιά
νά βρω μιά νυφούλα νά τήν πάρω...
Θέλω νά 'ναι γαλανή, νά 'ναι ξανθιά,
θέλω – ναι – καί νά τή λένε Μάρω.

Καί τή βρῆκα Μάρω, ξανθογαλανή:
νά τό δαχτυλίδι, τό στεφάνι...
– Συντροφιά μου αιώνια, πάντα ἐαρινή,
Ἄγγελος Κυρίου μου ἐπεφάνη!

ΓΛΥΚΙΑ ΜΟΥ ΕΛΛΑΔΑ

Άρματα ἄν σου λείπουν καί κανόνια,
σου περσεύει ἡ πίστη κ' ἡ καρδιά!
Τρεῖς χιλιάδες ἔνδοξα ὄλα χρόνια
τή χρυσή σου ἀγιάζουν Λευτεριά.

Κ' εἶναι κάθε χρόνος, κάθε αἰώνας
ἓνα στίφος ἄῦλο, ἓνας στρατός –
Ἄνισος στά σίδερα ὁ ἀγώνας,
ἄνισος καί στά ὄπλα τοῦ φωτός!

Μέ τό ἀστραφτερό σου ὀπλίσου δίκιο,
χτύπησε τή βία θαρρετή:
κάλλιο νά 'χεις θάνατον ἀντρίκειο
παρά νά 'ζηες δίχως ἀρετή!

Μά, γλυκιά μου Ἑλλάδα, δέν πεθαίνεις,
ὅπως δέν ἐπέθανες ποτέ!
Ζεῖς αἰώνια, κι ὅλους ἀνασταίνεις
ὅταν ξαναλές «Μολών λαβέ!»

Ρώμη, 28.10.1940

ΚΥΠΡΟΣ

Ἄνθισαν τάχα οἱ λεμονιές στῆς Κύπρου τά περβόλια;
Ἄνοιξαν τά τριαντάφυλλα; Μοσχοβολοῦν οἱ κρίνοι;
Τάχα οἱ βαρκοῦλες φεύγουνε ἀπό τ' ἀραξοβόλια
νά προπαντήσουν στ' ἀνοιχτά τῆ νικηφόρα εἰρήνη;

Ἄπ' τ' ἀκρογιάλια τοῦ νησιοῦ φυσάει τ' ἀγέρι πρίμα
νά ῥθούμε ἀπ' τὴν Ἄνατολή ψηλά κατὰ τῆ Δύση;
Τό ἀφρόλευκο πού γέννησε τὴν ὁμορφιά τό κύμα
φεύγει ἀπ' τὴν Πάφο πρόσχαρο στό Φάληρο νά σβήσει;

Καί τ' ἄλλο κύμα, τό τρανό, πού ἠλιόλουστο φουσκώνει
στό Αἰγαῖο, στό Ἴόνιο, στό Μυρτώο, στό πέλαγο τῆς Κρήτης
κι ὡσάν μέ πόνο μητρικό τὴν ἀγκαλιά του ἀπλώνει,
θά φτάσει τάχα στό νησί τώρα τῆς Ἀφροδίτης;...

Κύμα ἱερό, πού σ' ἔφκιασε πολλῶν αἰώνων δάκρυ
καί κλείνεις τὴν ἀπαντοχή καί κλείνεις τὴν ἐλπίδα,
ἀγκάλιασέ μας τό νησί ἀπ' ἄκρη σ' ἄλλην ἄκρη
καί δῶσ' του τό γλυκό φιλί πού λαχταρᾷ ἡ Πατρίδα!

Ἄπριλης 1945

ΥΜΝΟΣ ΣΤΗ ΜΗΤΕΡΑ

Γιά σέ τό πρώτο κλάψιμο,
για σέ τό πρώτο γέλιο –
’Εσύ ’σαι τό θεμέλιο
πού χτίζεται ή ζωή!

Γιά σέ τό πρώτο φίλημα,
για σέ τό πρώτο χάδι –
’Εσύ ’σαι τ’ αὔλο ύφάδι
πού ύφαίνεται ή ψυχή!

Γιά σέ τό πρώτο μίλημα,
για σένα ή πρώτη κρίση –
’Εσύ ’σαι ή θεία βρύση
πού αγιάζεται ή ζωή!

Γιά σέ τό πρώτο βάδισμα,
για σένα ή πρώτη άγκάλη –
’Εσύ ’σαι τό αναγάλλι
πού θέλγει τήν ψυχή!

Γιά σέ τό πρώτο τάξιμο,
για σέ τό πρώτο δῶρο –
’Εσύ ’σαι δίχως κόρο,
μονάχα, στή ζωή!

Γιά σέ τό πρώτο πάλεμα,
για σένα ή πρώτη νίκη –
’Εσύ ’σαι τό τσελίκι
πού όπλίζεται ή ψυχή!

Γιά σέ τό πρώτο δάκρυσμα,
για σένα ή πρώτη όδύνη –
Έσύ 'σαι ή εύχή πού δίνει
άξία στή ζωή!

Γιά σέ ανανέωση ό θάνατος,
για σέ πιστρόφια ό χρόνος –
Έσύ 'σαι ό αιώνας θρόνος
πού ύψώνεται ή ψυχή!

Η ΖΩΗ ΜΑΣ

Ἡ ζωή μας τί εἶναι; Νά:
λίγες ὥρες πού διαβαίνουν...
Μόνο ἡ πρώτη μᾶς γεννᾶ –
ὅλες οἱ ἄλλες μᾶς πεθαίνουν!

ΠΗΓΗ

Δέν είμαι μαρμαρένια βρύση
πού τρέχει φερτικό νερό,
είμαι πηγή πόχει αναβρύσει
βαθιά σέ λόγγο θαλερό.

Κεῖθε ἀπό δρόμους καί συρίμια,
στή μοναξιά, στή σιγαλιά,
δροσολογῶ μόνον τ' ἀγρίμια,
ποτίζω μόνον τά πουλιά

καί τήν ψυχή μονάχα ἐκείνη
πού μέσ στό ἁμαρτωλό κορμί
ἀγνή κι ἀπάρθενη ἔχει μείνει,
γεμάτη λευτεριάς ὀρμή!

Δέν είμαι μαρμαρένια βρύση,
ἔργατο κόπου πλερωτοῦ.
Εἶμαι πηγή πόχει αναβρύσει
μέσ ἀπ' τό χέρι τοῦ Θεοῦ!

ΦΩΣ

Τή ζήση χώρισε ὁ Θεός
ἀπό τόν Ἄδη:
Ἔτσι γεννήθηκε τό φῶς
καί τό σκοτάδι.

Ὅταν ὁ κόσμος θά χαθεῖ,
δέν θ' ἀπομείνει
σκοτάδι ἀπέραντο, βαθύ,
καί θεία γαλήνη·

μά θ' ἀπομείνει μόνο φῶς,
φῶς δίχως δύση –
καί τοῦ Θεοῦ καημός κρυφός
νά ξαναχτίσει!

Ο ΘΑΝΑΣΗΣ

“Ορμωσε τήν καλυβούλα
ό Θανάσης στή ραχούλα,
είπε κ’ ή Θανάσαινα:
– Λίγο νά ξανάσαινα!

“Η ζωή τους είναι νίλα:
Κουβαλάν στή Χώρα ξύλα
καί ραδίκια του βουνοῦ.
Κέρδια, βάλε μέ τό νοῦ!...

Μέ τίς φτώχιες, μέ τίς πεῖνες
ἀποχτῆσαν δυό μαρτίνες,
μά χαρῆκαν πιό πολύ
μόλις πῆραν καί σκυλί.

Σάν καλούλια τά γυρίζεις
ὅταν καί σκυλί ταΐζεις·
γιά νάν’ τό ’χεις στήν ἀλύχτα
κάτι θά φυλάει τή νύχτα!

“Έχουν του Θεοῦ χατίρι
νά ’ν’ κοντά τό Μοναστήρι:
καλογριές, περαστικοί,
βγαίνει κάτι κι ἀπό κεῖ...

“Όταν ἔρχονται ἀπ’ τή Χώρα
συντροφιές, καλή τους ὦρα,
κι ὁ Θανάσης ’δεῖ καπνό,
κατεβαίνει ἀπ’ τό βουνό.

Ἄνασκηώνει ἀμέσως ἴσα
τῆ λερῆ του πουκαμίσα
καί μέ προθυμίά τρανή
φένει στό σουβλί τ' ἄρνι.

Γιά τόν κόπο του θά πάρει
τό ψημένο κλειτσινάρι
καί θά πάει ἀνηφοριά του
νάν τό φάει μέ τή γριά του.

Ο ΚΛΑΔΕΥΤΗΣ

- «Τί σοῦ κάνει, πές μου, τί,
τό δεντράκι, κλαδευτή,
καί τό πετσοκόβεις τόσο;»

Κόβει... Σά νά λέει, μαθές:

- «Τήν ἀπάντηση, πού θές,
τόν Ἀπρίλη θά σοῦ δώσω!»

Ο ΕΡΗΜΟΣ ΜΥΛΟΣ

Μέσα στην καρδιά του δάσου
ρεματιά περνάει και, νά σου,
καβαλικά στο νερό
ένα Μύλο αντιθωρῶ,
κουτσομύλι από σανίδι,
σάν παιδιάτικο παιχνίδι!

Πάω κοντά νά τόν ιδῶ,
κι ὅπως τόν κοιτούσα ἀπέξω
πίστεφα πώς τάχα ἐγώ
τόν ἐσκάρωσα, νά παίζω.

Μένει ἡ πόρτα του ἀνοιχτή
μά κοιμᾶται ἡ φτερωτή,
κ' εἶναι ὁ Μύλος ὁ καημένος
ἔρημος κι ἀραχνιασμένος...

Ἄνθρωπο εἶδε στήν αὐλή
καί τό χάρηκε πολύ:
στήν ἐρμιά γιά νά ξεπέσω,
νόμισε πώς πάω ν' ἀλέσω!

Καί μου λέει: – «Πρός χάρη σου
φέρε ἐδῶ τό στάρι σου·
τώρα πόχω ἀδειά πολλή
θά τό βγάλω στήν ψιλή!»

– «Μύλε, μύλε, μύλε μου,
ξένε μου καί φίλε μου,
μήτ' ἐγώ ἔχω στάρι, νά,
μήτ' ἐσύ ἔχεις Μυλωνά...»

Τό νερό του ἀφρί-ξαφρίζει
καί τίς δυό του πέτρες τρίζει,
τό παράπονο ἀρχινᾶ,
τά 'χει μέ τό Μυλωνά:

- «Ἐφυγε καί πάει ποῦ θέλει·
δέ μέ νοιάζει, δέ μέ μέλει...
Μά γιατί, μοῦ λέει, γιατί
κάρφωσε τή φτερωτή;

Δέν τήν ἄφηγε ἐκεῖ πέρα
νά γυρίζει νύχτα-μέρα,
τό τραγούδι της ν' αἰκῶ,
τίς ἀράχνες μου νά γνέθω,

κι ὅπως σέ ὄνειρο γλυκό
νά πιστεύω πώς ἀλέθω;!...

ΑΝΑΜΕΣΑ

Ἄσε τούς βράχους νά σιωποῦν
ὡς ἀγαποῦν,
τά δέντρα νά θροῖζουν
ὡς συνηθίζουν.

Ἐμεῖς, τρεχούμενο νερό,
ἀφρόν-ἀφρό
ἀνάμεσα περνᾶμε –
καί τραγουδᾶμε!

ΟΙ ΦΤΩΧΟΙ ΓΕΡΟΙ

Λέει ο Γέροντας: – «Γριά,
θέλω μουσταλευριά!»

Κ' ή Γριά ἀποκρέται: – «Γέρο,
πές μου το καί δέν τό ξέρω!
Τά δοντάκια μου ὄντας είχα
παραπέταγα τήν ψίχα,
μά κ' ή ψίχα τώρα-τώρα
ἔγινε ξερή σάν κόρα!...»

– «Ἄσ' τά λόγια τά βαριά·
φκιάσε μουσταλευριά!»

– «Θά σοῦ τό 'κανα τό γουῆστο,
μά δέν ἔχουμε ἄλλο μούστο.
Εἶναι, Γέρο μου, ἄν πεινάς,
σάν καλός κι ὁ τραχανάς!

Γιατί στράβωσες τή μούρη;
δέ σ' ἀρέσει τό μπολογούρι;
Θέλω νά σωθεῖ κ' ἐκεῖνο,
γιόμα-βράδυ νά σοῦ δίνω...»

– «Ἄλλο τί θά βρεῖς, γκρινιάρρα;»

– «Ξεροκόμματα παπάρρα!»

– «Βράσε τώρα τραχανά
καί θά ἰδοῦμε ἄλλου στερνά...»

Λέν πώς τά πολύ γερόντια
ξαναβγάνουνε τά δόντια,
κι ἄν τά πράματα ἔρθουν ἔτσι
θά χορτάσω κοκορέτσι!»

- «Γέρο μου, τί τσαμπουνᾶς;
ἔτοιμος ὁ τραχανάς!
Πάρε τό χουλιάρι, χάφε,
καί τά νταηλίγια πάφε!»

ΤΑΞΗ

Πιάνω στή σειρά τά βάζω:

μαῦρο, κόκκινο, γαλάζο...

- Πῶς σέ λέν; - Μέ λένε τάξη.

Ποιός μπορεῖ νά τήν ἀλλάξει!

Ποιός μπορεῖ; Τήν ὥρα νά βρω:

κόκκινο, γαλάζο, μαῦρο...

Νά πού τά 'χω τόσο ἀλλάξει!

- Πῶς σέ λέν; - Μέ λένε τάξη!

Τάξη πρίν, τάξη καί τώρα;...

Ἄταξία μου, προχώρα:

Ὁ καθένας τή σειρά του

τάξη τήν καλεῖ ἐδῶ κάτου!...

ΤΟ ΚΟΥΚΟΥΤΣΙ

Νά θαυμάζεις τά βελουδα
πού στολίζουνε τή φλούδα,
τό ροδάκινο πρίν φᾶς,
εἶναι πράμα πού τό νιώθω.

Ὅμως τόν βαθύ σου πόθο,
πού σέ κάνει νά ζητᾶς
νά γνωρίσεις, τσού καί τσού,
τά κρυφά τοῦ κουκουτσιού,

ὄχι, δέν σοῦ τόν ἐγκρίνω!
Συμβουλή καλή σοῦ δίνω,
τό ροδάκινο ἅμα φᾶς
τό κουκούτσι νά πετᾶς!

ΤΗΣ ΓΑΛΗΝΗΣ

Τό χωράφι πῶς μου ἀρέσει
πού 'ναι στοῦ βουνοῦ τή μέση
κ' ἔχει γύρω-γύρω φράχτη
σπάρτο, σμέρτο καί σφαλάχτι,
κ' ἔχει ἀπάνω ἀπ' τό βουνό
ἄφραχτο τόν οὐρανό!

Καταμόναχος πηγαίνω
καί τήν κατοχή λαβαίνω,
κατοχή δικοῦ μου πλούτου
πού δέν εἶν' τοῦ κόσμου τούτου:
Δεκατῶ κάθε βραδιά
τῆς Γαλήνης τή σοδειά!

ΠΑΛΙΟΙ ΜΟΥ ΔΑΣΚΑΛΟΙ

Παλιοί μου δασκάλοι Συμπαρούνη καί Γούρα,
ποδιά θά φορέσω νά 'ρθῶ στό Σχολεῖο·
καθηστε στήν ἔδρα, χτυπήστε τή λούρα,
τόν ἔλεγκο ἀνοιζτε κ' ἐγώ τό βιβλίο...

Διαβάστε ν' ἀκούσω ξανά τ' ὄνομά μου,
«παρών» νά φωνάξω μέ πρόθυμη φώρα...
Τό μάθημα ξέρω μά τρέμει ἡ καρδιά μου,
θαρρῶ θά τά χάσω σάν τότε καί τώρα!

Σάν τότε!... Θυμᾶμαι πώς τά εἶχα, ναί, χάσει,
κι ἀδύνατο ἐστάθη τό στόμα ν' ἀνοιζῶ.
(Τό «Τῆξις καί Πῆξις» ἄς τό 'χα διαβάσει,
δέν μπόρεσα λέξη νά τήξω νά πήξω...)

Ἄχ, ναί, θά τά χάσω καί τώρα – τί ζάλη! –
γιατί ἔχω διαβάσει περισσότερο ἀπ' ὅ,τι
ἀξίζει κανένας νά σπᾶ τό κεφάλι,
ξεχνώντας πώς φεύγει διαβάζοντα ἡ νιότη!...

Παλιοί μου δασκάλοι, τά λόγια σας ἔργα...
Τό χέρι προτείνω φημένο ἀπ' τήν πείρα:
ξυλίστε το – πρέπει! – μέ ἀλύπητη βέργα,
τά γράμματα, ὄχι, καλά δέν τά πῆρα!

Καί πᾶν τόσοι κόποι, ξυλιές τόσες πᾶνε
χαμένοι, χαμένες στό ἀχόρταστο ρέμα
πού φεύγει τρεχάτο – Μαζί του κυλᾶνε
τό φῶς τῆς ἀλήθειας, τῆς πλάνης τό φέμα...

Παλιοί μου δασκάλοι, λαθέψατε μήπως,
ή τάχα τό λάθος δικό μου ήταν μόνο;
Σωπάσαν τ' ἀηδόνια, μαράθηκε ό κήπος,
τήν ἄχρηστη γνώση χρηστά καταχώνω...

Καθήστε στήν ἔδρα κ' ἐγώ στό θρανίο,
τό μάθημα οί τρεῖς μας ν' ἀρχίσουμε πάλι.
Παιδί θά ξανάειμαι, μά ἐγώ καί τούς δύο
σοφά θά διδάξω, παλιοί μου δασκάλοι...

TIMIA ΔΩΡΑ

ΤΑ ΤΣΑΡΟΥΧΙΑ ΜΟΥ

Τά τσαρουχάκια βρέστε μου πού φόραγα μικρός,
νά τά φορέσω βιαστικά νά τρέξω στά σοκάκια
καί, λησμονώντας τί μου λείει ὁ χρόνος ὁ πικρός,
νά παίξω ἀμέριμνο παιδί μέ τ' ἄλλα τά παιδιάκια.

Πῶς μίχρυναν! Πῶς στένεψαν! Ξεφεύγω ἀπ' τά παιδιά
καί νοσταλγῶ τίς λεβεντιές τῶν εὐσταλῶν μου χρόνων.
Τ' ἄλλα τσαρούχια φέρτε μου! Ἐκεῖνα ἦταν φαρδιά.
Τέσσερα χρόνια τά ἴλιωνα Λοχίας τῶν Εὐζώνων...

Τά βάζω – ξαναγίνομαι ἀνάφτερος τσολιάς!
Καί πέτομαι, Πατρίδα μου, στά σύνορά σου πάλι
ἕνας κ' ἐγώ ἀπ' τούς ζωντανούς μιᾶς ἐποχῆς παλιάς
πού ἀσώτευε τό σφρίγος της νά λάμψεις πιό μεγάλη.

Γενιά μου μεγαλόπραχτη, τό πάθος τό ἱερό
πάππου-προσπάππου σταλαχτό βαθιά ἡ ψυχή σου ὀπού 'χει,
ἄχ, νά τό στάλαζες κ' ἐσύ πολύ τό λαχταρῶ
στίς νέες γενιές πού δέ φοροῦν, μικρά παιδιά, τσαρούχι!

ΤΑ ΔΕΚΑΧΡΟΝΑ ΤΟΥ ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ

Βλαχογιάννη, ό «Αϊ-Δημήτρης», γείτονάς σου άπ' τά μικράτα,
ήταν σήμερα γεμάτος καί σέ τίμησε πολύ:
Σέ θυμόντουσαν οί γέροι, σέ ζηλεύανε τά νιάτα,
σοῦ ἴδινε ή μικρή πατρίδα τό μεγάλο της φιλί!

Βίγλιζε ό Καραϊσκάκης άπ' τό άπάνω караουλί,
ἔπεφταν ψηλά στό Κάστρο καριοφιλία μπαταριά·
άπ' τό Ζάλογγο ὡς τήν Κιάφα ξεσηκώνονταν τό Σούλι
κ' ἔφτανε άπ' τό Μεσολόγγι μέ λαχτάρα ή Λευτεριά!

Τζαβελείικο καριοφιλι, Μποτσαρέϊικο γιαταγάνι,
σταυρωθεϊτε άπά στό μνήμα μέ τήν πένα τή χρυσή
καί, σωπαίνοντας, φωνάζτε: «Βλαχογιάννη, Βλαχογιάννη,
ὄσα ἔπράξαμε μεγάλα τά μεγάλωσες κ' ἔσού!»

ΤΑ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΙΚΑΣ

Δέν απόχτησαν αγόρι!
Καλοπρόσδεκτη κ' ή κόρη:
Χίλια βάλαν κυπαρίσσια
μέ λογαριασμό ίσια-ΐσια
πώς μαζί θά μεγαλώσουν
προίκα της γιά νά τά δώσουν.
(Σ' ένα τέταρτο τοῦ αἰώνα
θά 'χουν χίλια φράγκα τό 'να!)

Πύκνωσε ό κυπαρισσώνας
σάν νά πέρασεν αἰώνας·
θέριεψαν τά κυπαρίσσια
λαμπαδόχορμα, όλοΐσια,
μά κανείς δέ βάζει χέρι
προίκα στό γαμπρό νά φέρει...

Όταν μόνη της ή κόρη
γι' άλλους κόσμους αναχώρει
προίκα της είχε χωρίσει
ένα μόνο κυπαρίτσι!
Κι άπομείναν όλα τ' άλλα
ἔρμα, φοβερά, μεγάλα.

Μαῦρο τάγμα καλογέροι!...
Τά θωροῦν καί κλαῖν οί γέροι.
Λές, τά χίλια κυπαρίσσια,
μέ άνυπομονή περίσσια,
χίλιες ρίζες άργατεύουν,
τό χωράφι πασπατεύουν,

φάχνουνε βαθιά στο χῶμα,
μά δέν ἔχουν εὔρει ἀκόμα

τή νυφούλα πού, ἀδικιά της,
ἦταν ὅλα τους προικιά της...
Κι ἄχ! δέ νιώθουν πώς τά χάρδια
στά λιγνά τους κορφοκλάδια
τῆς φυχῆς της εἶναι ἀντάμα
καί χαμόγελο καί κλάμα,
καί δέν εἶναι κούφιο ἀγέρι!
Μαῦρο τάγμα καλογέροι...

Ἐνα μόνο κυπαρίσσι
τήν ἀλήθεια ἔχει γνωρίσει.
Ἱερόπρεπα σαλεύει
καί μέ σπλάχνος καί μέ χλεύη...

Ο ΓΕΡΟΣ

Καί περπάτει καί περπάτει
στοῦ βουνοῦ τό μονοπάτι,
μιά στροφή κι ἄλλη στροφή
φτάνω ἀπάνω στήν κορφή.

Τό προσμένω καί τό ξέρω,
θά 'βρω ἐκεῖ ψηλά τό Γέρο.
Κάθεται ὄξω ἀπ' τή σπηλιά
καί χορταίνει σιγαλιά.

Σ' ἄλλον κόσμο ὁ νοῦς του τρέχει...
Χαιρετῶ – δέ μέ προσέχει.
Μήτε κόβει τή σιωπή
καλησπέρα νά μοῦ εἰπεῖ.

Ὅμως μοῦ διηγίεται τόσα
καί μέ τῆς σιωπῆς τή γλώσσα
πού, σωπαίνοντας κ' ἐγώ,
τ' ἀγρικῶ καί τά ξηγῶ.

Δυό καλοί γίναμε φίλοι.
Ἄνταμώνουμε τό δεῖλι
καί, χωρίς ἀντιμιλιά,
συζητᾶμε τά παλιά.

Μιά βραδιά στή ράχη βγῆκα,
μά τό Γέρο δέν τόν βρῆκα...
Ἄκου! Μάταια τόν καλεῖ
ἡ κραυγή μου ἡ σιωπηλή!

Στό καλό, βουβέ μου Γέρο!
Τό στοχάζομαι, τό ξέρω
πώς κ' ἐκεῖ πού τώρα πᾶς
θά σιωπᾶς, σιωπᾶς, σιωπᾶς...

ΛΕΩΦΟΡΕΙΟ Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Κάμε τή γνωριμιά τής κοινωνίας
σ' ένα έπαρχιακό λεωφορεΐο συγκοινωνίας.
Άπ' τήν ένδόμυχη άνεσή σου διώξου·
μέ τό κορμί, μέ τήν ψυχή στριμώξου,
μπράτσο μέ μπράτσο, πλάτες μέ πλάτες,
ανάμεσα σ' έργάτες και χωριάτες.
Άνάσανε τά πρωινά τους χνώτα,
του̐ ταξιδιου̐ μοιράσου τή μομπότα.
Άπόφυγε νά φυλαχτείς μήν τύχει
σε̐ πιτσιλίσει ό γέροντας πού βήχει.
Βόηθα τή μάνα πού όμορφαίνει τήν ειδή της
ή λαχτάρα της για̐ τό άρρωστο παιδί της.
Ψιθύρισε δυό λόγια έλπιδοφόρα
στό νέο πού πάει νά βρεΐ δουλειά στή Χώρα.
Πρόσφερε τίς ματιές σου ως ρόδα, ως κρίνα
στήν κοκκινοβαμμένη θεατρίνα,
και̐ γίνε μιά στιγμή μέσ στήν καρδιά σου
μέλος του̐ περιοδεύοντος θιάσου...
Άσε τό λεωφορεΐο νά προσπεράσει
άπ' τή δική σου προορισμένη στάση
και̐, κουρασμένος, μέ του̐ ήλιου̐ τό γέρμα
στό δικό τους μαζί κατέβα τέρμα
μέσ στή βροχή, βοηθώντας μέσ στό κρύο
ν' άδειάσουν βιαστικά τό λεωφορεΐο.
Φχαρίστησέ τους, ως νά φύγουν πέρα,
πού σου̐ χάρισαν μιά μεγάλη μέρα.
Κι άπόμεινε στο̐ δρόμου̐ εκεί τό λούκι
σάν τό λεωφορεΐο, κ' έσύ, κούφιο καρβούκι,
άπό τά σπλάχνα και̐ τών δυό σας όπου
άπόλειψε ή ζεστή ψυχή του̐ Άνθρώπου!

ΝΟΥΘΕΣΙΑ

Ὅσῃ ἀξία κι ἄν εἶχες, κι ἄν ἀπόχτησες,
ὅσο φηλή βαθμίδα κι ἄν πατήσεις
τόσο τό χρέος σου γίνεται βαρύτερο:
Σεμνός, ἀπλός καί ταπεινός νά ζήσεις.

Ξεχώριζε τήν ἄκαμπτη ἀξιοπρέπεια
ἀπό τήν κούφια, στέρφα περηφάνια,
ἀπόδιωχνε ὅποια σκέψη ματαιόδοξη,
μή δέχεσαι εὐκολόπλεχτα στεφάνια.

Στή μετρημένη ἀρχέσου ἱκανοποίηση
πώς τό καθήκον σου ἔπραξες ἐντίμως·
κι ἄν εὐτυχήσεις νά 'ναι ὁ μόχθος σου εὐκαρπος,
χαίρου νά δρέπει τούς καρπούς του ὁ Δῆμος.

Τά χριστιανά σου τέλη ἄφοβα πρόσμενε
κι ἄφησε ὡς τελευταῖο θέλημά σου
ἐπάνω στήν ἀλείαντη ταφόπετρα
νά μή χαράξουν μήτε τ' ὄνομά σου.

Η ΜΙΚΡΗ ΑΓΩΓΙΑΤΙΣΣΑ

Σου καμάρωνα, Τασιά,
τή δασιά περπατησιά:
Τά 'στρωνες σά νά ήταν ίσια
τ' άνηφόρια τά βουνίσια!

Ίδια περδικούλα, λές,
περπατείς και ξεδιαλές.
Λιανοτρίζουν – σείσου-σείσου –
τά βυζάκια κ' οί γοφοί σου.

Σάν περνούσαμε γκρεμό –
μέ χαρά τό άναθυμῶ –
πόσο τρόμαζες για μένα
μέ τά μάτια τά γραμμένα.

Όταν σ' είδα στην κορφή
μπρός στον ούρανό έτσι όρθή
έφτασε νά μου φαντάξεις
σάν πουλί πώς θά πετάξεις!

Πίστευα πώς μ' όδηγεΐς
σ' άγνωστη γωνιά τής Γης
κ' έλεγα: Ποτέ μή φτάσω
φτάνοντας εκεί άν σέ χάσω!

Φτάσαμε μέ τίς πολλές:
«Άπό μένα πιάσου!» λές.
Πιάστηκα, κι άναθυμήσου
πώς λυγούσε τό κορμί σου...

Ίδροκόπησης, Τασιά,
τόση κι ἄλλη ἀνεβασιά,
κι ἄχ! μοῦ δρόσιδες τὰ χνώτα
μέ παρθενικόν ἰδρώτα!

Η ΜΙΚΡΗ ΠΟΥΚΑΜΙΣΟΥ

- Πώς σέ λέν, μικρή; - Χριστίνα.
Χάρμα φτωχοκοριτσιού!
- Σέ ποιά τάξη πᾶς; - Δουλεύω...
- Τί δουλειά; - Πουκαμισού.

- Κόβεις, ράβεις ἢ τρυπώνεις;
- Κάνω τό φιλό γαζί...
- Τραγουδάς ὅταν δουλεύεις;
- Τραγουδάμε ὄλες μαζί!

- Εἶστε ἀγαπημένες; - Ἄμε!
- Δέ μαλώνετε; - Ἄμή!
Καί τά ξαναφκιάνουμε ὅμως
μοναχές μας στή στιγμή!

- Ἔτσι πρέπει! - Ἄν θέλεις ὄλη
τήν ἀλήθεια νά σοῦ πῶ,
δέ μαλώνω ἐγώ ποτέ μου!
- Πώς αὐτό; - Γιατί ἀγαπῶ!

- Ἀγαπᾶς; - Τόν κόσμον ὄλο,
πιό πολύ ποιούς ζῶ μαζί...
- Ὅμορφα! - Καί γιά τί ἄλλο
θά ἔξιζε κανείς νά ζεῖ;

- Ἐξοχα! - Ποιόν ἀγαπήσεις,
ὄ,τι ἄν πράξει κι ὄ,τι ἄν πεῖ
σέ κακή στιγμή πού φεύγει,
νά τοῦ θύμωνες ντροπή!

- Καί δέν τοῦ θυμώνεις; - Ὅχι!
Τόν κοιτάζω σιωπηρή...
Ἄν στήν ὥρα δέν μοῦ τό 'χει,
παραπέρα θά τό βρεῖ!

- Χαμογέλασε ἡ Χριστίνα
καί δέ μίλησε ἄλλο πιά.
- Ποῦ θησαύρισε, μικρούλα,
τή μεγάλη σου ἀνθρωπιά;

ΜΟΛΟΗΜΑ

Ἦ Βα- ἢ Βασί- ἢ Βασίλω,
ψευδή καί χοντροχειίλω,
πα- παντρέ- παντρεύεται
καί νοικοκυρεύεται.

Βάζει στε- στεφά- στεφάνι
μέ τῆς Παπαδιᾶς τό Γιάννη.
Χο- χορέ- χορεύει, νά!
καί τή γῆς ταρακουνᾶ.

Νά, στό τρα- τραπέ- τραπέζι
μ' ὄλουούς γελάει καί παίζει.
Κι ὁ γαμπρός, ὁ γαμπρουλάς:
«Μ' ὄσους θέλεις κι ἄν γελαῶς»,

λέει, «στό κρε- κρεβά- κρεβάτι
θά σέ ρίξω ἐγώ βαρβάτη!»
Σά δέν ἔμεινε φυχή
καί βρεθῆκαν μοναχοί,

ἀφοῦ ξε- ξεγδύ- ξεγδύθη
στό κρεβάτι κατακλίθη,
φω- φωνά- φωνάζει: «Ἐμπρός,
γδύσου, νύφη!» ὁ γαμπρός.

Μά ἢ νύ- νύφη τοῦ Γιά- Γιάννη
τόν ἀνήξερο τοῦ κάνει:
«Δέν ξεγδύ- ξεγδύνομαι,
δέ σοῦ παραδίνομαι!

Είμαι τα- ταμέ- ταμένη
στό Μετόχι τ' Άϊ-Παρθένη!»
«Βρέ καλή μου, βρέ κακή!»

.....

(Ξέρω μόνον ως εκεί!)

ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

Βροντόλαλα μου άντήχησες, βουβή άπολησμονιά,
στ' άγριου βουνού τό ξάγναντο τό σγουροδασωμένο!
Βαθιά στη βραχοθέμελη χαράδρα ή ποταμιά
τό ρέμα κλωθογύριζεν άσήμι άναλειωμένο.

Οί φάσες έφτερούγιζαν σάν φευγαλέες φυχές
πού δέν μπορούνε πιά νά βρούν τήν Άχερούσια λίμνη...
Κατάμπροστα οί Σουλιώτικες σφοδρές βουνοκορφές
ύψώνονταν μεσούρανα σάν πετρωμένοι ύμνοι.

Τή Σκάλα τής Τζαβέλαινας άκολουθούσε ό νοϋς
κι άνέβαινε λαχανιαστά στής Λευτεριάς τά κάστρα...
Σπάσαν τά γιαταγάνια σας; Άδράχτε κεραυνούς!
Σωθήκαν τά κοτρώνια σας; Πετροβολήστε μ' άστρα!

Μάρτυρες τής φτωχοζωής και τής Ίδέας ήρωες,
άπ' τίς πηγές του Άχέροντα τό αίμα σας πηγάζει...
Ώ, άς είναι τούτες οί πηγές άστείρευτες κι άείροες,
άετός του Γένους ή ψυχή στό Κούγκι νά φωλιάζει!

ΔΟΚΙΜΙΑ

ΟΠΤΑΣΙΑ

Τόν χρόνον ἀπεχθάνομαι, ἀμφισβητῶ τό γῆρας,
δέν παραδέχομαι φθοράν τῶν ἐπινεφριδίων!
Υπό τήν εὐδροσον σκιάν ἀμφιλαφοῦς αἰγείρας
ἀπολαμβάνω τῶν πτηνῶν τό ἀσίγαστον ὠδεῖον.

Τόν ὀρειχάλκινον αὐλόν βραδέως ἀνασύρω
ἐκ τῆς ἀπλῆς συβήνης του, τόν φέρω εἰς τά χεῖλη
καί μέ πνοήν νεανικήν καλῶ ἀνά τά γύρω
τόν Πᾶνα τόν τραγόποδα καί τό φρυάττον θῆλυ.

Αἴφνης ἀναταράσσονται οἱ κύκλωθέν μου θάμνοι,
θίασοι ἐμφανίζονται Σατύρων καί Μαινάδων...
ὦ, ποίους λάγνους ἀκκισμούς ἡ Ἄφροδίτη κάμνει,
ἀσέμνως εἰλυφάζουσα ἐπί ἀνθοφόρων κλάδων!

ΜΕΤΑ ΤΟ ΓΕΥΜΑ

Τό γεῦμα ἦτο ἐπιτυχές μέ πλῆθος ἐδεσμάτων,
καρυκευμάτων ἐκλεκτῶν, παλαιωτάτων οἴνων,
ώραίων ἐμφανίσεων, ἐξύπνων ἀκουσμάτων,
κ' ἐν γένει ἐκδηλώσεων τά μάλα χαρμοσύνων.

Ἐληξεν! Ἀμφιτρώωνες μετά συνδαιτυμόνων
ἀλλήλους ἐχαιρέτισαν καί ἀπῆλθον κατά ζεύγη.
Ἐξ ὄλων τούτων ἔμεινα μόνος ἐγώ καί μόνον.
Ὡ εἶναι ἀποτρόπαιον μόνος κανεῖς νά φεύγη!

Φαντάζομαι τούς φίλους μου εἰς τ' ἄδυτα τῶν οἴκων
– οὐδεῖς ἀνοίκειος πειρασμός, οὐδεῖς χυδαῖος φθόνος! –
νά ἐπιτελοῦν ἐπιμελῶς συζυγικόν καθῆκον...
Ἐληξε τό συμπόσιον – κάγώ καθεύδω μόνος!

ΚΡΙΤΙΚΟΙ ΤΙΝΕΣ

Σκληρόν εἰς δῆθεν Κριτικοῦ τό ἔμπεσεῖν λαβίδα!
Ἐπί τραπέζης χειρουργοῦ τό ἔργον σου ἐκτείνας
τό κρεουργεῖ ἀνηλεῶς μ' ἐπίχρυσον φαλλίδα
οὐδέ τόν νοῦν του προσηλῶν, οὐδέ τάς χεῖρας πλύνας.

Ἀναισθητῶν σε οἶονεῖ, ἀναισθητεῖ ἐκεῖνος,
ἀδιαφορῶν ἐάν πονῆς, οὔτε πονεῖ, οὔτε οἰκτεῖρει...
Ἐκκόπτει σάρκας καί ὀσᾶ συντρίβει ἐπωδύνως,
ἀναζητῶν τό ἀτελές πού ἡ Φύσις παρενεῖρει.

Πολλάκις ἀποσβέννυται ὀλοτελῶς ὁ λύχνος
πλήν οὔτε τότε ὀρρωδεῖ νά σε ἀκρωτηριάξῃ,
χωρίς εὐθύνης αἴσθημα, χωρίς ἀγάπης ἴχνος!
Καί ταῦτα πάντα «κριτικήν» τολμᾶ νά ἐπονομάξῃ!

«ΤΥΠΩΘΗΤΩ»

Βαθειά επιθυμία μου νά επιζήσουν ἤτο
τά στιχουργήματά μου αὐτά, τέκνα ἐκ κλεψιγαμίας.
Νά γράφω ἄν ἐδίστασα πολύ τό «τυπωθήτω»,
δέν ἦτο τοῦτο ἔνδειξις δειλῆς ἀδυναμίας.

Ἐλεγχος συνειδήσεως, συναίσθησις εὐθύνης
ἀνέβαλον τήν τελικήν ἀπόφασιν ἐπί τι...
Γνώριζε πρὶν εἰς τό κοινόν τόν λόγον ἀπευθύνης
πόσον δυσκόλως τέρπεται, πόσον εὐκόλως πλήττει.

Συνήθως ὅσα πλέγματα παρέχουν δυσκολίαν
ὡς Γόρδιος ἐπιλύονται δεσμός διά τοῦ ξίφους...
Τήν τελευταίαν κατανικῶν κ' ἐγώ ἀμφιβολίαν
τό «τυπωθήτω» δίδω εἰς τούς λυρικούς μου γρίφους.

ΜΕΙΔΙΑΜΑ

Τούς σκυθρωπούς αντιπαθῶ, τούς βλοσυρούς ἐχθαίρω,
κακεντρεχεῖς τούς θεωρῶ καί μοχθηρούς καί στείρους·
πρός μειδιῶντας μειδιῶν, ἀνυποκρίτως χαίρω,
καί πρὸς κακόν – δέν σφάλλομαι! – τούς θεωρῶ ἀνισχύρους.

Δέν ἦτο εἰ μή μειδιάμα Θεοῦ ἡ Δημιουργία,
μειδιάμα ὁ Οὐρανός, τό Χάος, οἱ Γαλαξίαι,
ὑπομειδιάμα γλυκύ τῆς Γῆς μας ἡ εὐκρασία
ἐξ ἧς συνεχομίσθησαν τόσον μεγάλαι ἀξίαι...

Πλάσμα εὐτυχές, μεμφίμοιρον, ἀφίχορον καί ἀγνώμον,
Ἄνθρωπε, Βασιλεῦ τῆς Γῆς, τῆς ἀμαρτίας εἴλωσ,
ἄς εἶναι τό μειδιάμα τῆς ἀγωγῆς σου ὁ γνώμων!
Φίλον ποιήσας σεαυτόν, τῶν πάντων ἔσει φίλος!

ΑΣΜΑΤΙΑ

Ἀσμάτια τοῦ παλαιοῦ καιροῦ, ἐξηυγενισμένα,
πόσας ἀκόμη ἐγκλείετε ἐπαγωγούς δυνάμεις!
Σᾶς ἀκροῶμαι ἐπιχαρῆς – φθάνετε ἕως ἐμένα
μέ τῆς μητρός τὴν ἀγαστὴν φωνὴν καί μέ τῆς μάμμης!

Τό θέλγητρόν σας, ἄραγε, πηγάζει ἐκ τῆς οὐσίας
ἢ μή τοῦ χρόνου ἢ πάροδος ἐπίκτητον τό πλάθει;
Πρός τί, νά μάθω, ἀντιδικῶ; Ἐγδάρη ὁ Μαρσύας!
Τά μυστικά τοῦ Ἀπόλλωνος οὐδεὶς ποτέ θά μάθῃ!

Ἀσμάτια, σημερινά, διερωτῶμαι μόνον,
τάς νέας τέρπετε γενεάς, ἀλλ' ὡς ραγδαίως ἀλλάσσουν,
θά ἐπιζήσητε καί σεῖς, ἔστω ἐπ' ὀλίγον χρόνον,
κάν τάς ἰδίας νά τέρπετε γενεάς ὅταν γηράσουν;

ΑΣΤΕΓΝΩΤΟ ΔΑΚΡΥ

ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΣΤΗ ΜΗΤΕΡΑ

Τόν γνώρισες τό Μῆστο μας, Μανούλα, ὅταν ἐκεῖ
στόν Ἄλλο Κόσμο πέταξε πρωτύτερα ἀπό μένα;
Μέ πρόλαβε! Δέν τό 'θελα! Μακριά μου, ὦρα κακή,
τά γαλανά ματάκια του τά βρήχανε σβησμένα...

Σχώρα με, πού τόν ἄφησα νά φύγει ἔτσι νωρίς,
μικρότερος, καλύτερος κι ἀκόμα ὠραῖος τόσο!
Εἶναι ἡ ποινή μου ἀβάσταχτη νά ζῶ τώρα χωρίς
ποτέ μου νά τόν ξαναἰδῶ καί νά τόν καμαρώσω!

Ἔκαμα ὅ,τι κι ἂν μπόρεσα, γεννήθηκε ὄρφανό,
νά μ' ἔχει ἄγγελο φύλακα τόν πιό μεγάλο ἐμένα...
Ποτέ ἀδερφοί δέν ἔζησαν, πικρά τό ξεφωνῶ,
δέν ἔζησαν τόσο μαζί καί τόσο ἀγαπημένα!

Ἄν ἔφτασε ὅπου βρίσκεσαι καί τώρα εἶστε μαζί
θά σοῦ τό λέει, πώς σύντροφο ἔχω καλό, κ' ἐκεῖνος.
Μά ὅσο ἡ καρδιά μας θά χτυπᾷ κ' ἡ σκέψη μας θά ζεῖ
δέ θά γλυκάνει ὁ πόνος μας, δέ θά σωπάσει ὁ θρήνος!

ΓΙΑΣΕΜΙ

Άσπρο γιασεμί, ὄμορφό μου,
ἄρεζες στὸν Ἄδερφό μου,
τοῦ ἄρεζες τόσο πολὺ
σάν ἐρωτικό φιλί...

Θέλω ἀπ' ὅλα τ' ἄνθη τάχα,
ν' ἄνθιζες ἐσύ μονάχα!
Κι ὄχι ἄλλοῦ, μονάχα ἐκεῖ
πού γιὰ πάντα κατοικεῖ...

ΣΤΗ ΔΡΥ ΜΑΣ

Τό γιδοστράτι τοῦ βουνοῦ στή δρυ μας πού ἀνεβαίνει
ἀνηφορίζω μοναχός μέ τήν καρδιά καμένη...

Ποτέ, Ἀδερφέ μου, τώρα πιά δέ θά μ' ἀκολουθήσεις
στήν προσφιλή μας μοναξιά τῆς ἄγριας τούτης φύσης...

Στοῦ λόγγου τή βαθιά σιγή ὁ φυλλοθρός κ' οἱ τσίχλες
γιά σένα, τάχα, μέ ρωτοῦν κ' ἐγώ ἀπομοναχός μου
τῆς σκέψης μου ἀγωνίζομαι νά διώχνω τίς ὁμίχλες
μήπως καί βρῶ στόν πόνο σου τό μυστικό τοῦ Κόσμου!

ΣΑΝ ΗΛΙΟΣ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ

Τ' αστέγνωτό μου δάκρυ
στόν κόσμο μου ἄν κυλήσει
ὄλα του ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη
θά λιώσει καί θά σβήσει...

Ἐκτός ἀπ' τό καντήλι
τοῦ τάφου σου ἐκεῖ κάτω,
πόχει γιά μέ ἀνατεῖλει
σάν ἥλιος τοῦ θανάτου.

Η ΠΕΝΑ ΤΟΥ

Ἡ πένα του εἶναι στό γραφεῖο
κι ὄλο μοῦ λέει τόσον καιρό:
«Ποιός μᾶς ἐχώρισε τούς δύο;
Ὅμως ἐγώ τόν καρτερῶ!»

«Πολλά κι ἄν εἶχαμε γραμμένα,
ἀστείρευτη ἦταν ἡ πηγή...»
Πένα του ἐσύ, καλή μου πένα,
μή μοῦ σκαλίζεις τήν πληγή!

ΔΕΝ ΗΡΘΕΣ

Δέν ήρθες τό φθινόπωρο, δέν ήρθες τό χειμώνα,
πού δάκρυζεν ή κυκλαμιά, ριγοῦσε ή άνεμώνα...
Μά τώρα πού 'ρθε ή άνοιξη, βαστώντας στην άγκάλη
τό γιασεμί σου, δέ θά 'ρθείς μήτε και τώρα πάλι;

ΜΕ Τ' ΑΝΘΗ

Μέ τ' ἄνθη πού εἰκοσάχρονος στόλισες τά μαλλιά της,
στολίζω ἀπαρηγόρητος, τόν τάφο σου, ἀδερφός.

Μέ δάκρυα τόν δροσολογῶ δικά μου καί δικά της,
σμίγουν γιά σένα ὁ φανερός ὁ πόνος κι ὁ κρυφός...

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

Ποιητικά κατάστρωσες τό πλάνο τῆς ζωῆς σου,
ἄκρατο εἰδύλλιο τό ἕησες τό σύνθετό της κράμα.
Οἱ ἔρωτές σου λυρισμός καί τό καθῆχον σου ἔπος,
μά ὁ ξαφνικός σου θάνατος ἀδόκητο ἦταν δράμα!

ΑΙΝΟΣ ΚΑΙ ΘΡΗΝΟΣ

ΑΝ...

Στ' άκρογιάλια, στίς κοιλάδες, στά βουνά τής Μικρασίας,
όπου κι αν άντιλαλούσε νικητήριος παιάν,
άκουγότανε άπ' τό βάθος τής πλανεύτρας όπτασίας
ένα τραγικό, μοιραίο, κρυφωσωπασμένο «Άν...».

Στά χωριά, στίς πολιτείες, στους ναούς τής Μικρασίας,
όπου τρομαγμένα χέρια νεκροκάμπανο χτυπάν,
άντηχει μέσα στίς φλόγες τής άφάνταστης Θυσίας
ένα τραγικό, μοιραίο, δάκρυα ποτισμένο «Άν...».

Άν, Πατρίδα, είχες Έκεινον Κυβερνήτη στό τιμόνι
κ' είχες όλα τά παιδιά σου μονοιασμένα, όπως χρωστάν,
λέει ό πόνος πώς τής Νίκης δέν θά σου 'σπαζε τό άξόνι!
Τώρα θά τό κλαίς αιώνια τό καταραμένο «Άν...».

Ο ΜΑΡΜΑΡΩΜΕΝΟΣ

Μάρμαρο, πού ζωντάνεφες κ' εἶχε ἐξορμήσει Ἐχεῖνος
σέ τόσων ἄλλων Κωνσταντίνων ἵχνη ὁ Κωνσταντῖνος,
μή σβήνεσαι ἀπ' τὰ μάτια μας! Μείνε στήν ὄρασή μας
ἐσύ χαμός, ἐσύ ὄνειρο κ' ἐσύ ἀνάστασή μας!

Μά ὦ πεπρωμένο ἀνήχεστο! Κανείς μας πιά δέν ξέρει
ὁ Βασιλιάς, πού τό Σπαθί τοῦ ξέφυγε ἀπ' τό χέρι,
ἄν πρόφτασε κι ἄν μπόρεσε στή συμφορά τήν τόση
νά ξαναμαρμαρώσει!

Σπαραχτικό τό ξάφνιασμα: τοῦ φίλου σου τόν τάφο
νά ἰδεῖς ἀπρόοπτα, ὅπως περνᾶς, στῆς μάχης τό πεδίο.
Ἔνα σπαθί ἀξιωματικοῦ νά ἔναι στημένο ἐπάνω
κι ἔνα κομμάτι ἀπό χαρτί νά γράφει τ' ὄνομά του...

ΓΙΑΝΝΗΣ ΔΑΜΗΛΑΤΗΣ

Τίς πένες ἀκονίζαμε μαζί
νά γράφουνε γιά κάθε τι πού ζεῖ
ἀντίκρυ, στά γραφεῖα μας, καθισμένοι...

Τήν πένα μου ἀκονίζω χωριστά
νά γράψω λίγα λόγια δακρυστά
γιά τή ζωή σου τή στεφανωμένη.

Ὁ θάνατός σου, Φίλε, ζηλευτός:
Σ' ἀνάρπαξε τῆς Δόξας ὁ ἀετός
στά δυνατά φτερά τά ματωμένα.

Στήν ἔρημο εἶχε ὁ τάφος σου ἀνοιχθεῖ·
τοῦ στήσαν ἄλλοι ἐπάνω τό σπαθί
κ' ἐγώ τήν ὀρφανή σου, Γιάννη, πένα...

ΑΓΙΑ ΦΩΤΕΙΝΗ

Μέρα σκοτεινή,
Ἄγια Φωτεινή,
πότε θά φωτίσεις;

Θρόνος ἀδειανός,
πότε, ὁ Οὐρανός,
πότε θά εὐδοχήσεις;

Τά θεμέλια, νά,
καρτεροῦν ξανά
τόν καινούργιο χτίστη

Κι ὁ Δεσπότης ζεῖ
μέ τό φῶς μαζί
στόν Ἄδυτό σου, Πίστη!

ΤΟ ΔΙΑΛΥΜΕΝΟ ΨΗΦΙΔΩΤΟ

Τοῦ Βυζαντίου τό ψηφιδωτό διαλύθη
μά δέ χαθήκανε οἱ πολύχρωμές ψηφίδες...
Κάποιος Μεγάλος, ὦ ἔθνικό μας παραμύθι!,
ρηγί-ρηγί θά συναθροίσει τίς ἐλπίδες
ν' ἀνασυνθέσει τή μεγάλη μας Εἰκόνα!
Ἄχ! Ποιός Μεγάλος, Δίκη, καί σέ ποιόν Αἰώνα;

ΚΟΤΥΩΡΑ

Τό τελευταῖο σαλπάρισεν ἀπ' τήν Ὀρντού καράβι
τῆς Ρωμιοσύνης λείψανα σεβάσματα φορτωμένο...
Κάποιος ἀκόμα ἔτρεχε, θαρρεῖς, νά τό προλάβει,
φωνάζοντας ἀπ' τό γιαλό: «Αἰῶνες περιμένω!»

«Θάλαττα! Θάλαττα!» ἔκραξα κ' ἔφτασα ἐδῶ στά δάση
τά δάση ἀπό τίς φουντουκιές κι ἀπό τούς ἐλαιῶνες...
ὄλ' οἱ ἄλλοι «Μύριοι» φύγανε καί μ' εἴχανε ξεχάσει
στά μακρινά Κοτύωρα, πῶ ἐκεῖ ἀπ' τούς Παφλαγόνες.

Χιλιάδες χρόνια φύλαξα στοῦ Πόντου τ' ἀκρογιάλι
ἀόρατος ἔθνοφρουρός ἀόρατης οὐσίας...
Ὅπου τό Γένος πάλευε κι ὅπου ἡ φωνή του ἐκάλει
πρόσφερα ἐλπίδας θάρρεμα καί θάρρεμα θυσίας.

Μά τώρα πού ἄλλος πιά κανεῖς Γραικός δέν ἀνασαινεῖ
καταμεσῆς, κατανακρίς στή Μικρασία ἐπάνω,
ἡ πλάνεσή μου εἶναι ἄσκοπη, κ' εἶναι ἡ Σχιά μου ὡς ξένη.
Στάσου, καράβι! Πάρε με κ' ἐμέ τόν αἰωνοπλάνο!»

Καραβοκύρης πρόσταξε: «Κανεῖς δέ θά σέ πάρει!
Πιστός θά μείνεις, Πελταστή, στῆς Ἱστορίας τό Νόμο
καί τῆς πορείας σου θά φρουρεῖς ἀκοίμητα τό ἀχνάρι
γιά νά ἴβρει ὁ Μεγαλέξαντρος κι ἄλλη φορά τό Δρόμο!»

ΣΥΝΤΟΜΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΟΥ ΑΪΒΑΛΙ

№ 31328

Κλείσαν τά λιμάνια, κλείσαν οί γιαλοί
γύρω άπ' τ' Αϊβαλί.

Καί στά Κιμιντένια παρακειθε όρη
κλείσαν όλοι οί πόροι...

Πλανεμένη έλπίδα κι άστοχη βουλή
μέσα στ' Αϊβαλί...

Πώς έσεΐς, Αρχόντοι, πώς έσύ, Δεσπότη,
πώς πιστέψατε ότι...;!

Άχ! αδύνατη είναι τώρα πιά ή φυγή...
άφευχτη ή σφαγή...

Καί όσοι ζήσαν άγριας όμηρίας λεία...

- Καλή τύχη, Ήλία!

ΝΕΚΡΙΚΗ ΠΟΜΠΗ

Ξεκίνησε ἀπ' τὸ Βόσπορο καὶ προχωρεῖ στὰ βάθη
τῆς Μικρασίας, μ' ἔλιγμούς στὸν Πόντο καὶ στὴ Σμύρνη
καὶ στῶν Ἰσαύρων τὰ βουνά καὶ στίς πηγές τοῦ Ἄλυ,
μιὰ μεγαλόπρεπη πομπή βουβή, πενθοφοροῦσα.

Ρηγάδες κι Αὐτοκράτορες καὶ Μάγιστροι κι Ἀκρίτες,
οἱ Τρεῖς Ἱεράρχες καὶ χοροὶ χιλιάδων καλογέρων:
ὁ Ρωμανὸς ὁ Μελωδὸς, ὁ Φώτιος, ὁ Ἀρέθας,
πλῆθος Μακάρων τὴν πομπή πλουτίζουν καὶ λαμπρύνουν.

Ἄναερα, λές, κουφοπατοῦν καὶ κάλεσμα προσμένουν
ν' ἀναληφτεῖ στοὺς οὐρανοὺς ὄλο τὸ ξόδι ἐκεῖνο...

- Ἐόδι; Δέ βλέπεις; Φέρετρο σεβάσμιο συνοδεύουν...
- Μά τίνος κλείνει Λεῖψανο; - Στοχάσου καὶ προσκύνα!

ΣΤΟΝ ΑΓΝΩΣΤΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗ

Όραία Δάφνη, ως είχες μείνει θαλερή
στούς χώρους καί τῆς ἥττας καί τῆς νίκης,
σέ λαχταροῦνε Βασιλιάδες, Στρατηγοί...
Στόν Ἄγνωστο Στρατιώτη μόνο ἀνήκεις!

Στόν ἀνώνυμο τοῦ ἐπώνυμου Λαοῦ παιδί!
Ἄφησε τοῦ σπιτιοῦ του τήν ἀγκάλη
κ' ἦρθε ὡς ἐδῶ νά θυσιάσει τή ζωή,
μικρός, γιά τήν Ἰδέα τή Μεγάλη!

Αὐτοῦ πλανιέται μόνον τώρα ἐδῶ ἡ Σκιά,
φρουρώντας τήν ἀθάνατην οὐσία,
πού ἀπόμεινε σάν ἐθνική μεταλαβιά
στό Δισκοπότηρό σου, Μικρασία!

Η ΣΚΟΥΡΙΑΣΜΕΝΗ ΚΑΜΠΑΝΑ

Νύχτα. Σκοτάδι. Ανθρώπινη σιγή. Βοούν οι άνεμοι.
Τά δέντρα συνταράζονται και τό χορτάρι τρέμει,
θαρρείς ή Γή ψυχorraγεϊ μέσ στά βαθιά της σπλάχνα.
Χνώτο θανάτου τής ζωής κατάπνιξε τήν ἄχνα.
Κι ώς γυροφέρνει ό άνεμος στό άρχαίο κωδωνοστάσι
μιᾶς ρημαγμένης έκκλησιᾶς, πόχει καιρό σωπάσει,
ἄθελα κι ἄδηλα χτυπᾶ, χτυπᾶ τή σκουριασμένη
καμπάνα, πού ξανέμεινε στό χάος κρεμασμένη...
Κανείς δέν τήν άκούει, κανείς δέν ξέρει ό κούφιος χτύπος
σημαίνει άκόμα Σταύρωση; Σημαίνει Πάσχα μήπως;

Η ΣΤΕΡΝΗ ΦΩΤΙΑ

Βαρύ σκοτάδι σκέπασε τά σκλαβωμένα έδάφη...

Ουδέ λαμπάδες οί εκκλησιές, ουδέ καντήλια οί τάφοι!

Μονάχα σέ ψηλό βουνό άσβεστη άκόμα μένει

μιά χρυσοκόκκινη φωτιά μέ δάφνες άναμμένη...

- «Άνεμοβρόχι, μήν τή σβεΐς! προστάξανε τ' άστέρια.

Εΐναι ή στερνή πού έλληνικά έχουν άνάψει χέρια!»

ΘΡΑΚΕΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

Ποιός θά σᾶς δώσει μήνυμα, καλά μας χελιδόνια,
μήν πᾶ νά χτίσετε φωλιές ἐκεῖ πού τ' ἄλλα χρόνια,
μά ἐδῶ, πού πικροφεύγοντας ἀπ' τή γλυκιά μας Θράκη,
ἐδῶ κακοσυνάξαμε τά θλιβερά μας ράκη...

Ποιός θά σᾶς δώσει μήνυμα, φευγάτοι πελαργοί μας,
πώς φύγαμε γιά πάντα ἐμεῖς ἀπ' τή γενέθλια γῆ μας
καί στίς πατρίδες, τά φτωχά καλύβια μας, τίς νέες
ψηλά δέν ἔχουν μπουχαριά φωλιές νά χτίστε ὠραῖες!

Τ' ΑΠΟΡΘΗΤΑ ΚΑΣΤΡΑ

- Υπάρχουν κάποια ἀπόρθητα στή Μικρασία κάστρα
– θεμέλιο τους τά τάρταρα κι ἀκρόπολή τους τ' ἄστρα!
Αὐτά δικά σου δέ μπορείς, ἐχθρέ τους, νά τά κάμεις!
Τά ὑπερασπίζουν ἄτρωτες Ἄσώματες Δυνάμεις.
Κι ἀπ' τίς ἐπάλξεις τους φωνή κραυγάζει στεντορεία:
– Δικά σου ἄν τά Χώματα, δική μας ἡ Ἱστορία!

Ο ΘΑΜΜΕΝΟΣ ΘΗΣΑΥΡΟΣ

Άνοιξα λάκκο βαθουλό σ' απόμερο ένα Βράχο
κι ένα σωρό τζοβαϊρικά έθαφα τής Γενιάς μας.
Τής Πίστης διαμαντόπετρες, χρυσάφι τής Άγάπης
τοπάζια τής παλληκαριάς, ρουμπίνια τής θυσίας
ζαφείρια τής ύπομονής, σμαράγδια τής έλπίδας...
Ό θησαυρός μου ήταν πολύς κ' αιώνες τόν κατείχα.
Σημάδια έβαλα καλά εύκολα νά τόν φτάσω
κι όταν θελήσω: νά τόν βρω! Μπορέσω: νά τόν πάρω!
Μά ό Βράχος έβγαλε φωνή κ' είπε: - «Δέ θά τόν πάρεις!
Στοίχειωσε έδω πού βρίσκεται καί κρυφοζεί σάν φῶλος...»
Μέ γνώση ό Βράχος μίλησε, κ' έγώ μέ γνώση άς πράξω:
Μαζί κ' εκεί τόν άφησα, μαζί κ' έδω τόν πῆρα!
Καί τά σημάδια τά κρατώ για τίς γενιές πού θά 'ρθουν...

ΤΑ ΧΕΛΙΔΟΝΙΑ ΤΟΥ 1923

Τῆς Ἴωνίας τερέτισαν πικρά τὰ χελιδόνια:
– Τό περσινό φθινόπωρο κ' ἐμεῖς εἶχαμε φύγει·
ὅμως σάν ἦρθε ἡ ἀνοιξη γυρίσαμε – καί νά μας!
Ἐκεῖνοι πόφυγαν μαζί μ' ἐμᾶς πῶς δέν ξανάρθαν;
Δέν ξέρουν πού ῥθε ἡ Ἄνοιξη, πῶς ἔφυγε ὁ Χειμῶνας;

Στά ἴδια σπίτια τίς παλιές φωλιές ἀναζητᾶμε.
Ποῦ νά τὰ βροῦμε; Κάηκαν! Γχρεμίστηκαν! Δέν εἶναι!
Ἄν τίς φωλιές μας κάποτε χαλοῦν τ' ἀνεμοβρόχια
ἐμεῖς τίς ξαναπλέκουμε στήν ἴδια πάντα θέση.
Γιατί δέν ξαναχτίσανε τὰ σπίτια τους κ' ἐκεῖνοι;
Μήν πῆραν δρόμο κ' ἔφυγαν καί πουθενά δέ φτάνουν;
Μήν πῆγαν κ' ἔχτισαν ἀλλοῦ, ἄλλα καινούργια σπίτια;

Ἄλλοῦ; Καινούργια; Πέρασαν χίλιες χιλιάδες χρόνια
ποτέ μας δέν ἀλλάξαμε σειρά καί δρομολόγι!
Τῆς Φύσης νόμος στήν παλιά φωλιά μᾶς ξαναφέρνει...
Μήν τάχα ἡ ἴδια Δύναμη δέν κυβερνάει κ' ἐκείνους;
Πολύ τούς ἀγαπούσαμε, τούς ἀγαπᾶμε ἀκόμα,
μέ ὅπου κι ἄν ἔχουν πλανηθεῖ δέν πᾶμε νά τούς βροῦμε!
Ἐδῶ τούς περιμένουμε νά ξαναρθοῦν – καί θά ῥθουν!»

Τῆς Ἴωνίας τερέτισαν τὰ χελιδόνια ἔτσι
τόν ἄλλο ἀπ' τόν ξεριζωμό καταραμένο χρόνο...

Ο ΤΡΕΛΟΣ

Μοῦ τό 'πε Γέρος φρόνιμος πώς τάχα ἐκεῖ στούς τόπους,
πού ξεριζώθηκε ἡ Φυλὴ κι οὐτ' ἔμεινε σημάδι,
πώς τάχα ἔλαχε κ' ἔμεινε ἓνας τρελός μονάχα!
Ἄρπάχτηκε ἀπ' τὴν τρέλα του καὶ δέν τόν ξεκολλᾶνε
«Ἄστε τον! λέν, ἦ ζεῖ ἢ δέ ζεῖ γιὰ μᾶς τό ἴδιο κάνει!»

Μὰ ζεῖ ὁ τρελός καὶ δέρνεται σάν ὄνειροπαρμένος
ἀπὸ τὴ Μαύρη Θάλασσα ὡς τό γαλάζιο Αἰγαῖο
κι ὡς τό Κιλίκιο Πέλαγος, ἐκεῖ πού ἐχβάλλει ὁ Κύνος,
πού ἐλούστη ὁ Μεγαλέξαντρος κι Ἀχέροντάς του ἐστάθη!
Παλαμοδέρνει ἐκεῖ ὁ τρελός στά γονικά μας χνάρια
κοιτάζοντας τόν οὐρανό, χαϊδεύοντας τό χῶμα,
ἀχόρταστα ἀνασαίνοντας τόν ἄπιαστον ἀέρα,
μέ λόγια του παράξενα παραμιλώντας ἔτσι:

- «Δέν ἔχει ἀλλάξει ὁ οὐρανός! Δέν ἄλλαξε τό χῶμα!
Οὔτε ὁ ἀέρας ἄλλαξεν! Ἔ, σεῖς, πόχετε φύγει,
σᾶς λέω πώς ἂν ξανάρθετε παρόμοια θά τά βρεῖτε!
Δέ θά ξανάρθετε; Ὁ Τρελός σᾶς περιμένει ὡστόσο...»

ΜΟΝΟΚΟΝΤΥΛΙΕΣ

1.

Τώρα στά καινούργια χρόνια
ἀπ' τὴν Πρόοδο δαρτά,
ἐρευνᾶμε τὰ φθαρτά
καί ξεχάνουμε τὰ αἰώνια.

10.

Δέ σ' ἔχω συμπαθήσει, Νέα Μορφή!
"Ὅμως δέν τό πιστεύω νά θυμώσεις
ἄν πῶ πού τό 'χω μιά χαρά κρυφή
ὅτι κ' ἐσύ μιά μέρα θά παλιώσεις!

11.

Πρόβλημά μου εἶναι τραχύ
πού δέν τό 'χω λύσει ἀκόμα:
Μές στό σῶμα εἶναι ἡ ψυχή;
ἢ μέσ στήν ψυχή τό σῶμα;

20.

Τῶν πραγμάτων τό βάθος
νά ἐρευνᾶς θά χαρῶ,
ἄν δέν κάνεις τό λάθος
ν' ἀγνοεῖς τόν ἀφρό...

22.

Στοῦ Μοναστηριοῦ τούς θόλους
τούς Προφήτες γνώρισα ὅλους
κι ἀνακάλυφα μέ λύπη:
Πάντα ἕνας Προφήτης λείπει!

29.

Πρίν ρωτήσεις άλλους,
ἔστω καί μεγάλους,
τόν ἑαυτό σου πρῶτα
κατ' ἰδίαν ρώτα!

32.

Τό ἄστρο μου δέν ἔλαμπε στόν οὐρανό,
δέν ἄστραφτε στά πέρατα τοῦ κόσμου...
Τό ἄστρο μου ἦταν φωτεινό μά ταπεινό
ἔλαμπε μόνο ἐντός μου, μόνο ἐντός μου.

79.

Στίς κλεισμένες ἐκκλησίες
μελετᾶ τίς Ἰκεσίες
ὄλη νύχτα μοναχός
καί γνοιασμένος ὁ Θεός...

80.

Πολλά ἔχεις κάμει, Ἄνθρωπε, στέργω,
ὅμως νά ξέρεις πῶς
τό πιό μεγάλο σου ἔργο
εἶναι ὁ Θεός!

109.

Δέν χρειάστη τόλμη λίγη
τό πεφτάστρι γιά νά φύγει...
Τό ζηλέψανε στά αἰθήρια
χίλια καρφωμένα ἀστέρια!

122.

Ἔρχονται στιγμές
πού δέν εἶμαι ἐγώ!
Πόσο μοιάζω, ἰδές,
μ' ἓναν πού ἀγνοῶ!

276.

Βρυσούλα βρίσκω σ' ἔρημιά,
στέχω νεράκι πίνω
καί μοιάζει σάν μεταλαβιά
ἀπ' τό Ποτήρι Ἐκεῖνο...

476.

Κάποια μυστική φωνή
ἀπό σᾶς, καλοί Οὐρανοί,
μέ ρωτᾶει τί θέλω κι ἄλλο.
– Τίποτε! Ποῦ νά τό βάλω;

495.

Ἄλλους κι ἄλλους ἔχει ὁ νοῦς
ἀποκρύφους οὐρανοῦς...
Μά ἡ καρδιά μου ἓναν μόνο
ξέχειλον χαρά καί πόνο.

563.

Βλέποντας τόν οὐρανό
νιώθεις τό μεστό κενό.
Βλέποντας τόν κόσμον κάτω
νιώθεις τό ἀδειανό γεμάτο...

612.

Ἄφθονεῖ στήν ἀγορά
τοῦ καινούργιου ἢ προσφορά.
Τό παλιό ἄν πολύ παλιώνει
σάν καινούργιο κεφαλώνει.

649.

Πρόσεχε πολύ κι ἀκόμα
ὄταν ἔφτασες ψηλά:
Τῆς ψηλῆς κορφῆς τό χῶμα
εὐκόλα κατρακυλᾶ...

665.

Τέρμα σου ἕνας τάφος,
τάφος πᾶσα ἡ Γῆ...
Ζῆσε στή σιγή,
θάψου ἀνεπιγράφως!

ΙΤΑΛΙΚΕΣ ΜΑΚΕΤΕΣ

ΜΙΖΟΥΡΙΝΑ

Χιονόσκεπες βουνοκορφές και δασωμένα πλάγια
τήν όμορφιά τους λαχταρούν νά ίδούν σ' έσέ νά πέφτει.
Κ' έσύ, γεμάτη παρθενιά, κ' έσύ, γεμάτη μάγια,
τούς φέρνεις τής Άρτέμιδας τό μυστικό καθρέφτη.

ΡΩΜΗ

Μέ τήν Άθήνα στάθηκες πατρίδα στίς πατρίδες.
Τό βάρος δέ σέ κούρασε ποτέ τής Ίστορίας.
Στιγμές για σέ, θαρρείς, μετρούν οί χιλιετηρίδες,
κι όλο σέ φλέγει ό πυρετός τής κοσμοκρατορίας.

ΒΙΑ ΒΕΝΕΤΟ

Βαθύ μου πλατανόρεμα, λοξό μου κατηφόρι,
τής ξενιτειάς αϋλόγυρε, του κόσμου σταυροδρόμι,
κι αν χιλίους δρόμους έχουμε νά 'ρθούμε οί κοσμοπόροι,
μονάχα έσύ μās οδηγείς κατάκαρδα στή Ρώμη.

ΒΙΛΛΑ ΜΠΟΡΓΚΕΖΕ

Άπ' τόν Όβίδιο τ' άκουσα κι άπ' τόν Μπερνίνι τό 'δα
τής Δάφνης και του Άπόλλωνα τό έρωτικό κυήγι.
Μά έδω πίσω άπ' τά πεύκα σου κι άπ' τ' άλικά σου ρόδα
άχ! φτάνει νά τήν ξαναβρεί και δέ θά του ξεφύγει.

ΓΚΑΙΤΕ

Έτσι όπως δέν τήν ξέχασες δέ σέ ξεχνά κ' ή Ρώμη.
Κι αν κάτι άπό τή δόξα σου τής είχες μεταγγίσει,
χαρίζοντάς σου τ' όμορφο του πάρκου σταυροδρόμι
μέ τήν άθανασία της σ' έχει άποθανατίσει.

ΟΡΒΙΕΤΟ

Κανείς δέ βρίσκει χορτασμό κι ούτε κανείς φεγάδι
ὅσο κι ἄν θέλει ἀγνάντευε τό γοτθικό σου θάμα!
Μά τό πλατύ καί τρίςβαθο τί τό ἔθελαν πηγάδι;
Ποῖός θά διφάσει γιά νερό μπρός στό ξανθό σου ἀνάμα;

ΠΕΡΟΥΤΖΙΑ

Ὅσα παλάτια γέρικα κι ἄν σέ πυκνοστολίζουν,
ὅσο κι ἄν καταπράσινη σέ περιστέφει νιότη,
δυό πινελιές στής φήμης σου τό θέμα ξεχωρίζουν·
τοῦ Περουτζίνο ἢ πιό στερνή, τοῦ Ραφαέλλο ἢ πρώτη.

ΑΣΣΙΖΙ

Χάρη τή δύναμη ἔκανες, τόν πλοῦτο ἐλεημοσύνη,
τόν ἔρωτα λευκῆς ψυχῆς λευκότερη λαχτάρα.
Ὑπόταξες τήν ὁμορφιά γλυκά στήν καλοσύνη
κ' ὑψωσες πλάϊ σου ἀγγελικῆ μορφῆ τή Σάντα Κιάρα.

ΑΣΣΙΖΙ

Νιώθω τήν πιό γλυκύτερη γλυκιάν ἀγάπη ἀπ' ὅλους.
Εἶμαι ὁ φτωχότερος φτωχός τοῦ φτωχικοῦ μας κόσμου.
Μά ὁμολογῶ, προσκυνητής στοῦ τάφου σου τούς θόλους,
πώς μ' ἀγαπᾶς γλυκύτερα κ' εἶσαι φτωχότερός μου.

ΟΥΜΠΡΙΑ

Στήν πράσινη Οὔμπρια θά ἔθελα νά ἔχω ἕνα ἐχτάρι τόπο.
Ἀπ' τήν κοιλάδα γραφικά στό λόφο ν' ἀνεβαίνει,
νά μοῦ παιδεύει τό κορμί μέ καρποφόρο πόνο
καί τήν ψυχῆ μου ἀποβραδὶς στό ξάγναντο νά εὐφραίνει.

ΤΡΕΝΤΟ

Περήφανα σέ περικλειοῦν τά ὀρθόστητα βουνά σου
καί πότε φέρνουν τόν ἀνθό, πότε βαστοῦν τό χιόνι.
Μά ὁ Δάντης, πού τόν ὕψωσες σέ μπροῦντζο ἀνάμεσά σου
μέ τό δικό του ἀνάστημα κάθε ἄλλο ταπεινώνει.

ΤΖΕΝΟΒΑ

Ἄνατολίτη Ἀϊ-Γιώργη μου κι ἄσπρε μου καρβαλλάρη,
κρίνεται ἡ δόξα τοῦ Σταυροῦ, τοῦ κόσμου ἡ τύχη παίξει.
Ἄφια ξεχύνεται ἡ Τουρκιά τήν Πόλη μας νά πάρει
κι ὄλοι κυττοῦν στό πέλαγο· “Θά ῥθοῦν οἱ Γενοβέζοι;”

ΡΑΠΑΛΛΟ

Στόν ἔρωτα τῆς Ἄνοιξης ἔχει ὁ χειμώνας πέσει
καί δέ μαραίνει τούς ἀνθούς καί δέ σβαρνᾶ τόν ἥλιο.
Ὅμως ἐγώ ἔχω ἀξέχαστα τή θύμησή σου δέσει
μέ τοῦ Γεράρδου Χάουπτμαν τό ζωντανό κειμήλιο.

ΠΟΡΤΟΦΙΝΟ

Ὅλες τίς θαλασσοχαρές ἀπόμακρα χορταίνω.
Μά σάν τήν ἄρμη ἔρωτευτῶ, φτωχός ψαράς σάν γίνω,
μικρούλα λιμανοφωλιά, βαρκάκι ἐσύ χτισμένο,
ἄλλους γιαλούς θ' ἀπαρνηθῶ νά ῥθῶ στό Πορτοφίνο.

ΠΕΛΙ

Χίλιες-χιλιάδες κύματα τ' ἀχνάρια μου ἔχουν σβήσει
ἀπ' τό καθαροχάλικο μελαχροινό ἀκρογιαλί.
Μά ἐγώ τά βλέπω ἀπείραχτα ἔτσι ὅπως τά ἔχω ἀφήσει
καί νοσταλγῶ τήν ξενιτειά σάν μιάν πικρίδα μου ἄλλη.

ΜΙΛΑΝΟ

Στό φλογερό σου πυρετό καί στό σφοδρό σφυγμό σου
ὄπλα πολλά 'φανίζονται κι ὄλα θωροῦν μεγάλα.
Μά δέ φοβᾶσαι σύγκριση καί μέτρο εἶναι δικό σου
ὁ γοτθικός σου Παρθενών κ' ἡ ἀπολλώνια Σκάλα.

ΤΣΕΡΤΟΣΑ ΝΤΙ ΠΑΒΙΑ

Πνεῦμα λατρείας κι ἀντηχεῖς σάν θεῖος φαλμός σέ ἄρμονιο,
ἔργο εὐλογίας, ἀγγελικές συνθέσεις ὁμορφάδες·
στόν ὄνειρένιο κόσμο σου, τόσο κοντά στό αἰώνιο,
ἀξίζει ν' ἀσκητεύουνε μονάχα βασιλιάδες.

ΚΟΜΟ

Λίμνη, βουνά, μυχοί, κορφές, βουνόπλαγα, ἀκρογιαλῖα
τόσ' ὁμορφα κι ἄρμονικά σοῦ ὑφαίνουν τή γαλήνη,
πού λές καί τά 'πλασαν γιά σέ μέ θεϊκή ἀναγάλλια
καί μέ συμφέρο ἀνθρώπινο "μαέστροι Κοματσίνοι".

ΛΕΚΚΟ

Κραυγές Τιτάνων πέτρωσεν ἀπάνωθῆ σου ἡ Γκρίνια
νά σέ ἀπειλοῦν κάθε στιγμή τόσο ἐχθρικά κι ἀγροῖκα.
Μά ἐσύ δουλεύεις ἤσυχα κι ὄλο ἀπαντᾶς γαλήνια,
θαρρεῖς κι ἀναμπιστεύεσαι στῆς λίμνης σου τή γλύκα.

ΜΠΕΡΓΚΑΜΟ

Τοῦ χρόνου τό ξετύλιγμα στά δυό σ' ἔχει μοιράσει
ἀπ' τά βουνά ὅπως ἔρχεσαι στόν κάμπο δίχως βία·
σιγά-σιγά μέ τόν καιρό κατέβη κάτω ἡ δράση
κ' ἔμεινε ἀπάνω τ' ὄνειρο κ' ἡ αἰώνια νοσταλγία.

ΑΝΑ ΤΟΝ ΘΕΡΙΣΜΕΝΟΝ ΑΓΡΟΝ

ΑΧΑΛΑΓΟΣ

Άπό τά νιάτα μου ή φυχή άλλο δέν προσευχήθη
παρά νά μείνω άχάλαγος στό πέραςμα τών χρόνων:
Νά μείνω ένα καλό παιδί μέ άγνή καρδιά στά στήθη
κι άντάμα ένας άνίκητος λοχίας τών ευζώνων.

ΩΣ ΠΑΝΤΑ...

Μή σου φανεί παράδοξος ό λόγος πού θά πώ:
- Άδίκησέ με! Βλάψε με! Δείξε μου άγνωμοσύνη!
'Η μόνη μου άνταπόδοση θά 'ναι νά σ' άγαπώ
νά σ' άγαπώ μέ άμείωτη, ως πάντα, καλοσύνη.

ΑΚΟΥΩ

Πώς χαίρομαι πού τό κλειστό άνοιξε πάλι σπίτι
καί μπήκε άέρας, μπήκε φώς, μπήκε χαρά καί γέλιο!
Άκούω τό καλωσόρισμα του γείτονα σπουργίτη
καί τής σκεπής τό μήνυμα στό πατρικό θεμέλιο...

ΝΑ ΕΜΠΟΡΕΥΤΩ

Καί μέ τόν ήλιο βάδισα καί μέ κρυφό λυχνάρι,
μ' άφηνα πάντα καθαρό πάνω στή γής άχνάρι.
Ποτέ σέ πράξη μου καμμιά δέν ήταν ό σκοπός μου
νά έμπορευτώ για χάρη μου τή χάρη του άλλου κόσμου.

ΣΥΝΤΑΙΡΙΑΣΑ

Όπως καλογεννήθηκα καί καλοζώησα όπως
τήν έλαχίστη μου, όμορφα τήν έγραφα, ιστορία.
Ποτέ δέ μέ σταμάτησαν ό κίνδυνος κι ό κόπος,
τό ρεμβασμό συνταίριασα μέ δράση καί μέ άνδρεία.

Ο ΣΤΙΧΟΣ

Δικόνε μου ἔχω Καύκασο. Καί μ' ἔχει ἐκεῖ δεμένο
ὄχι σκονίι ἀπό σίδερο στή φλόγα δουλεμένο,
μά ἑνός ζεφύρου ἡ πνοή κι ὁ μουσικός της ἤχος:
Μ' ἔχει δεμένο ἀλύτρωτα ὁ προσφιλής μου Στίχος!

ΠΑΡΩΠΙΔΕΣ

Γιά πές μου, ἐσύ πολύπειρε, πίο εὐτυχημένους εἶδες
ἄλλους ἀνθρώπους ἀπ' αὐτούς πού ἔχουν παρωπίδες
καί προχωρᾶν ἀμέριμνοι στούς πατημένους δρόμους
χωρίς τῆς ἀναζήτησης τούς πόθους καί τούς τρόμους;

ΤΑ ΣΥΜΒΑΙΝΟΝΤΑ

Εὐτυχησμένοι γίνονται χ' εὐτυχησμένοι μένουν
ὅσοι ἀσχολοῦνται μοναχά μ' ἐκεῖνα πού συμβαίνουν.
Αὐτά πού δέ συμβαίνουνε κι ὅμως μᾶς τριγυρίζουν
ποτέ δέν τά στοχάζονται γιά νά τούς βασανίζουν...

ΟΓΚΟΛΙΘΟΥΣ

Ἡράκλεια δύναμη πολλές χρειάζεσαι φορές
ν' ἀναμερᾶς στό δρόμο σου τούς σάπιους ὄγκολίθους,
πού ἐμπρός σου συσσωρεύουνε οἱ λίγες νοσηρές
μαυρόφυχες, τοῦ ἀμόλυντου στό σύνολό του πλήθους...

ΑΓΑΠΗ ΑΛΗΘΙΝΗ

Ὅπου ἡ ἀγάπη ἀληθινή δέν ἔχει τόπο ἡ κλάψη.
Ποιός δίκιο καί ποιός ἄδικο καμμιά δέν ἔχει ἀξία...
Τά λόγια παίρνει ὁ ἄνεμος καί τρέχει νά τά θάψει
στῆς λησμονιάς τ' ἀγέρινα βουβά νεκροταφεῖα.

ΚΑΠΟΙΟΣ ΑΛΛΟΣ

Δεν έναρκώνεται ο Χριστός και κάθε χρόνο φτάνει
νά διαιωνίζει της ζωής τόν πόνο και τό κάλλος...

Όσο αν τό φόρεσα κ' ἐγώ τό ακάνθινο στεφάνι
δέν είμαι ἐγώ! Θά πόνεσε πλιότερο κάποιος ἄλλος!

ΑΚΟΥΣΑ ΕΓΩ

Τή Γῆ μας ὅσο αν ἀγαπῶ φιλόστοργα, εἶν' ἀλήθεια,
δέ μέ τυφλώνει ἡ ἀγάπη μου νά εἰπῶ τή νύχτα μέρα.
Γι' αὐτό και τοῦτα πού θά εἰπῶ δέν εἶναι παραμύθια:
Ἄκουσα ἐγώ τόν Οὐρανό νά λέει τή Γῆ: «Μητέρα»!

ΝΑ ΠΑΣ!

Παντρεύεται ἡ ἀγγόνα της – πού νά 'ναι αὐτή ἡ Ἀθήνα; –
Ἐκεῖ θά γίνει ὁ γάμος της και τήν καλοῦν στό γάμο.
«Νά πᾶς νά δώσεις τήν εὐχή, νά πᾶς, Κυρα-Τζωρτζίνα!»
«Δέν ἔχω οὔτε τά ἔξοδα!» «Ἐγώ θά σοῦ τά κάμω!»

ΓΕΙΤΟΝΕΨΑ

Τύχη ἀγαθή, γειτόνεψα μ' ἕνα κοπάδι νιάτα:
Όπου βρεθοῦνε της χαρᾶς λιβάδι θά βοσκήσουν.
Ἄχ! Θεέ μου, ν' ἄκουγες τί λέν! Μά Ἐσὺ δέν τούς μαθαίνεις
αὐτές τίς ἐνεκτίμητες πού λένε ἀνοησίες;

ΤΙ ΚΡΙΜΑ

Τό νέο μέ τά μακριά μαλλιά και μέ τίς φαβορίτες
πῶς βλέπει τόν ἐρώτησα τό φυσικό μας κόσμο.
– «Ἀσχημον!» μονολεκτικά μου ἀπάντησε... Τί κρίμα
πού δέν μπορῶ τά μάτια μου νά τοῦ δανείσω λίγο!

ΠΙΣΩΠΑΤΕΙ

Ἔτσι ὅπως ὀπισθοχωρεῖ νά πάρει νέα φόρα
ὁ ἐπίμονος ἀγωνιστής καί νέα νά δρέφει νίκη,
ἔτσι, θαρρῶ, πισωπατεῖ κ' ἡ νέα γενιά μας τώρα
γιά μιὰ καινούργια ἐξόρμηση, πού ἡ δόξα τῆς ἀνήκει!

ΜΥΘΟΓΡΑΦΗΜΑΤΑ
ΤΟΥ
ΚΑΙΡΟΥ ΜΑΣ

ΕΘΝΙΚΟΣ ΗΡΩΑΣ

Θά σās πῶ ἓνα παραμῦθι
πόγινε στ' ἀληθινά:
Κυνηγός ἀποκοιμήθη
στό καρτέρι του καί νά

πρόβαλε ὁ Λαγός παρέχει
νά βοσκήσει ὅπως τά χτές,
βλέπει ἀντίχρυ τό ντουφέκι
καί τίς μπουῦκες του ἀνοιχτές.

Μπράφ! πηδάει γιά νά ξεφύγει,
μά ὡς δέν εἶχε ἄλλη μεριά,
τά ποδάρια του τυλίγει
στοῦ δικάνου τά λουριά,

καί τό παίρνει ὄλο μαζί του!...
Ἄξαφνιέται ὁ Κυνηγός
βλέποντας τό πῶς – ντροπή του! –
τόν ξαρμάτωσε ὁ Λαγός!

Ψάχνει νά ἴβρει τό ντουφέκι,
(ἦτανε κατωφεριά)
κι ἀπό τό ἴνα στ' ἄλλο στέκι
χάθηκε μέσ στά κλαριά!

Ἄν τό μάθαν δέ βεβαιώνω
γύρω οἱ ἄλλοι κυνηγοί.
Τοῦτο ἐγώ μαντεύω μόνο
πῶς τό μάθαν οἱ Λαγοί.

Στό πεδίο τῆς μάχης δράμαν
ἀπ' τὰ πέρατα τῆς Γῆς.
αὐτοψία στόν τόπο κάμαν:
εἶδαν τ' ὄπλο καταγῆς,

εἶδαν τό Λαγό ματαίως
ἀπ' τόν τρόμο νά σπαρτάρει
καί τόν ἔβγαλαν δικαίως
ἔθνικό τους παλληκάρι!

Ο ΝΙΚΗΤΗΣ...

Ἐπεσε στό λόγγο πάλι
γκρίνια κι ὄχλητα μεγάλη.
Κάθε ζῶο μικρό μεγάλο
πάει νά χάψει τό 'να τ' ἄλλο!

Τρῶν τούς Λύκους τά Λιοντάρια.
Τρῶνε τούς Ἄσβους οἱ Λύκοι...

- «Φαγωθεῖτε, παλληκάρια»
τούς φωνάζει τό σκουλήκι.

- «Φαγωθεῖτε! Περιμένω
δίχως στόν καβγά νά μπαίνω,
νικητής ποιός θ' ἀπομείνει
νά τόν φάω ἐγώ μέ εἰρήνη!»

ΣΚΑΜΝΙΑΣ ΠΑΡΑΠΟΝΟ

Εἶπε ἡ Λεύκα στή Σκαμνιά,
ὁποῦ ἐζοῦσαν γειτονιά:

- «Σοῦ ζηλεύω τίς κλαμοῦρες
πού εἶναι φορτωμένες μοῦρες!»

Κ' ἡ Σκαμνιά τῆς ἀποκρίθη
μέ παράπονο στά στήθη:

- «Δέ μέ βλέπεις, Χριστιανή,
πόσο ἡ ψύχα μου πονεῖ;

Ἄν ἀνθίζω κι ἄν καρπίζω,
δέ μοῦ λές σάν τί κερδίζω;
Ἄνεβαίνουν τά παιδιά
καί μοῦ σπᾶνε τά κλαδιά!

«Τά παιδιά σάν ξεμακραίνουν,
τά πουλάκια κατεβαίνουν·
τρῶνε, ἀφήνουν κοτσιλιές
μά δέ χτίζουνε φωλιές!

«Κάλλιο ἐσύ! Καρπό δέν ἔχεις·
τέτοιον κίντυνο δέν τρέχεις.
Ζεῖς μέ τά πουλάκια μόνο
δίχως ἔγνοια, δίχως πόνο!...»

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΩΝ ΒΟΥΝΩΝ

Α' σειρά

Τό λέν οί πετροπέρδικες, τό ξαναλέν οί κοῦκοι,
κι ἀπέ σέ πιάνει ἕνας καημός καί μιά χαρά μεγάλη:
ἀπαρατᾶς τά σύνεργα κι ἀδράχνεις τό ματσούκι,
ἀνηφορίζεις στό βουνό, κ' ἡ στράτα ὅθε σέ βγάλει!

Στά ἐρημοκλήσια λειτουργός, στίς βρύσες διακονιάρης,
ὅθε κορφή σακαφάλωνε, κι ὅθε ριζό ροβόλα.
Σαράντα Δράκων θησαυρό κι ἄν εὔρεις μὴν τόν πάρεις –
ὅσο δέν παίρνεις τίποτα, τόσο θάν τά 'χεις ὅλα!

Τά πλατανάκια φούντωσαν, τραπέλωσαν τά φύτρα,
 χορτάριασε ή ξερόπετρα, λελούδιασε τ' άγκάθι.
 Χαρά στοῦ Ἡλιοῦ τόν ἔρωτα, χαρά στῆς Γῆς τή μήτρα,
 χαρά στήν πικραμένη μου καρδιά πού άναγλυκάθη!

Είμαι ό θυμός τοῦ πλατανιοῦ κ' είμαι τοῦ φύτρου ή χλώρη,
 θραψάνα τοῦ άγριοχόρταρου, τοῦ λελουδιοῦ φρεσκάδα.
 Χειμώνας ἔρθει, χάνομαι στῆς γῆς τό κατοχώρι·
 Ἀπρίλης, ξαναφαίνομαι στόν Ἡλιο άναβολάδα!

Δέν είμαι άετός μέ τά φτερά, γεράκι μέ τά νύχια,
 νά κυνηγῶ τίς πέρδικες, νά πιάνω τά τρυγόνια.
 Είμαι άηδονάκι πόχτισα φωλιά στά πολυτρίχια
 καί πονεμένο κελαηδῶ ν' αἰκούσουν τ' άλλα άηδόνια.

Δέν είμαι πεῦκος κ' ἔλατος, δέν είμαι κυπαρίσσι,
 νά 'χω τίς ρίζες μου βαθιά καί τήν κορφή μου άπάνω.
 Καρυφυλλάκι, στῆς αὐλῆς τήν ἄκρη ἔχω μυρίσει
 κι άπ' τήν ταπεινοσύνη μου μηδέ λελούδι βγάνω!

Ἔσεῖς δέ θά πιστέφετε, μά ἐγώ θά μολογήσω:
 Περνοῦσε ἀπ' τό ρουμάνι μας χτές νύχτα τό Φεγγάρι·
 τό βλέπω καί σταμάτησε, δέν πάει νέ μπρός νέ πίσω:
 εἶχε ἀγραδῶσει γιά καλά σ' ἓνα δασό πουρνάρι!

Βασανίζοταν κ' ἔκλαιγε μή χάσει τό πασχάλι.
 Νά τό βοηθήσω μ' ἔκραξε. Κατάκορφα κλαρώνω,
 ξεμπλέκω ἀπ' τ' ἀγκαθόφυλλα τ' ὀλόξανθο κεφάλι,
 στά χέρια λίγο τό κρατῶ κι ἀπέ τό λευτερώνω!

Γιά μένα βγήκε ὁ Αὐγερινός, γιά μένα βγήκε ἡ Πούλια,
 κ' ἐγώ μέ τ' ἄστρα τά καλά περνῶ χαρά μεγάλη!
 Τά πέπλα ὀρμώνω τῆς νυχτός, τῆς χαραυγῆς τά τούλια,
 τούς λέω τραγούδι παλιακό πού δέν τούς τό 'παν ἄλλοι!

Τ' αἰχοῦνε καί τό χαίρονται κι ἀγάλια τό χορεύουν,
 μιὰ χούφτα διαμαντόπετρες μου ρίχνουνε ρεγάλο.
 Πρίν λάμψει ὁ ἥλιος καί σβηστοῦν τά βλέπω νά μου γνεύουν,
 νά 'ρθῶ μου γνεύουν καί ταχιά, νά εἰπῶ τραγούδι κι ἄλλο.

Νά είσαι γιομάτος σάν τ' αὐγό, καλός σάν τή μπομπότα,
καί δυνατός σάν τό κρασί κι ἀκράτος σάν τό λάδι!
Κοντά στ' ἀλέτρι γελαστός, χαρούμενος στά πρότα,
κι ἀκόμα πιό καλόκαρδος στό σπίτι σου τό βράδυ!

Ἀφόγχο δίνε ταπεινό στή γνώμη τοῦ Πατέρα,
προσκύνα σάν εἰκόνημα τῆς Μάνας σου τή ρόκα,
ἀγάπα τή συγκόρμισσα κι ὄχι ἄλλη παραπέρα,
τοῦ κόσμου γλέντα τή χαρά χορεύοντας τό γιόκα!

Σχώρα με, Μάνα Ρούμελη, νά εἰπῶ θά σέ προδώσω!
Ἄπ' τά βουνά σου ἀντίπερα κι ἄλλα βουνά ἀγναντεύω...
Οὐρανογειτονεύουνε, γαλαζοφέρνουν τόσο,
νάν τά ζυγώσω λαχταρῶ, νάν τ' ἀνεβῶ λαγγεύω!

Χελμό καί Ζήρια κι Ὀλενό τ' αἰκῶ τά ὀνοματίζουν.
Χαΐντε βοσκές πού θά 'χουνε, καί κρύες βρυσούλες, χαΐντε!...
Ἄμάν κ' οἱ βοσκοπούλες τους σάν λειμονιές θ' ἀνθίζουν!...
Θέλω νά πάω! Κ' ἡ Ρούμελη μοῦ λέει γελώντας: – Ἄϊντε!

Νά ἤμαν βοσκός, ἀστροβοσκός, καί τ' οὐρανοῦ σκουτέρης,
 στή Μάρω νά σταλίζομαι, στό Γιάννο νά σκαρίζω,
 νά ἔχω τήν ἀγγελόστανη στήν Πούλια, κι ἀξιοχέρης
 δροσιά ν' ἀρμέω τά σύννεφα καί κρούσταλλα νά πήζω!

Νά σέρνω τά κοπάδια μου κατά πῶς πᾶν οἱ δρίμές,
 στοῦ Φεγγαριοῦ τόν Ἑλυμπο νά ξεκαλοκαιριάζω
 καί, σάν ἀρχίζουν οἱ βροχές νά πλημμυρᾶν τίς ρύμές,
 στοῦ Ἡλιοῦ τά στεγνολίβαδα νά πάω νά ξεχειμάζω!

Ἄνηφορίζω ἀχάραγα στῆς Ντριστοβαῆς τή ράχη:
 Ζερβά ἔχω τή Σαράνταινα, δεξά μου τά Βαρδούσια·
 γρικᾶω κοπάδια ὀλόγυρα νά σαλαγᾶν οἱ βλάχοι
 σ' ἀμάλαγο ἀνθολίβαδο, σέ λαγκαδιά νερούσια.

Βλαχούλα βλέπω νά ῥχεται τά ρόδα καί τά κρίνα,
 στόν οὐρανό ἀνθοκλώναρο, στή γῆς καταβολάδα!

- Ποῦθ' ἔρχεσαι; - Ἄπ' τήν Ἄμπλιανη. - Πού πᾶς; - Στήν
 Ἄρροτινά!
- Πέρασε, ἀτόφια Ρούμελη! Πέρασε, ἀκέρια Ἑλλάδα!

Ἀνατολῆς μέ τράβηξαν τῆς Ρούμελης οἱ δρόμοι
καί μέ τόν Ἥλιο μάλωσα στῆς Λιάκουρας τή ράχη.
Μέ γκρέμισε στά Σάλωνα, μέ τίναξε στή Στρώμη,
φηλά στά πετροκάλυβα μέ σύμμασαν οἱ βλάχοι!

Τή νύχτα βγήκε ὁ Ἄστερας, μοῦ σήκωσε τά φρένα
καί πῆρα τά βουνά μπλαστρού, τά κορφοβούνια ράμα,
μέ δέκα δράκους πάλεψα, τούς ξέκαμα ὡς τόν ἕνα
κ' ἔφτασα στήν Ἀγόριανη κατά πού τό εἶχα τάμα!

Σοβίτης φυλακώθηκα στῆς ποταμιᾶς τή χούνη,
πόχω λογκά ποτιστική ψωμάκι τῆς χρονιάς μου.
Δέ βλέπω στρόγγυλο οὐρανό, δέ βλέπω κορφοβούνη,
τά βουνοπλάγια σφίγγουνε τούς τοίχους τῆς καρδιάς μου.

Τόσο στενό εἶναι τ' ἄνοιμα πού θά 'ριχνα ταβάνι
μέ δυό πλατανοπέταυρα, μέ δυό κυπαρισσέλια.
Ὁ ἀφέντης Ἥλιος σάν περνᾶ μιά δρασκελιά τό κάνει
κ' ἐγώ τοῦ βλέπω μοναχά τά δυό χρυσά του σκέλια!

Από γενιά είμαι ταπεινή, πió ταπεινή ἔχω μοίρα.
 Ἀνέγνωρος κουφοπατῶ στή δημοσιά τοῦ κόσμου.
 Πολέμησα, λαβῶθηκα, γαλόνι δέν ἐπῆρα,
 μικρό ἔχει μείνει τ' ὄνομα, μικρότερο τό βίός μου.

Για μένα ἡ ρούγα δέ μιλεῖ, δέ μ' ἔγραφε δεφτέρι,
 θά εἶναι τό ξόδι μου φτωχό κ' ἡ μνήμη μου θά σβήσει...
 Στόν Ἄλλο Κόσμο σίντας μπῶ κανείς δέ θά μέ ξέρει –
 κρυφά θά γνέψω τοῦ Χριστοῦ νά μή μέ μαρτυρήσει!

Πατέρα σ' εἶχα, δέ μπορῶ νά σ' ἀναθεματίσω...
 Ὅμως τί σοῦ ῥθε, Γέρο μου, καί μ' ἔστειλες στή χώρα
 τάχα νά μάθω γράμματα καλύτερα νά ζήσω;
 Ἀναθυμιῶμαι πόκλαιγα τοῦ μισεμοῦ τήν ὥρα...

Καί τώρα, σ' ὥρα γυρισμοῦ, θέλω νά κλάψω πάλι
 νά ξαλαφρώσω τήν καρδιά καί σχῶριο νά γυρέψω·
 γιατί δέν ἔχω ἄλλη χαρά, παρηγοριά μου κι ἄλλη,
 παρὰ, ὅπως ἤμουνα παιδί, νά ξαναχωριατέψω!

Τά λίγα σπίτια είναι κακό χωριό – νάν τό λυπᾶστε!
 Παπά δέν ἔχουν, δάσκαλο, μουιδέ καί γύφτο ἀκόμα·
 ἄφαλτος πάει ποιός πέθανε κι ἀλί ἀπό μᾶς πού εἰμάστε:
 στραβάδια μένουν τά παιδιά, καί τά τσαπιά μέ στόμα!...

Φτωχό τό φωρολίβαδο, πεινᾶν καί τά μανάρια,
 τό σπόρο νά σοδέψουμε χαλάλι θά εἶναι ὁ κόπος,
 μᾶς συμπνιοῦν τά ρέματα, μᾶς γδέρνουν τά στουρνάρια...
 Θά εἰπείς: – Γιατί καθόμαστε: – Νά μή ρημώσει ὁ τόπος!

Ἦθελα νά ἤμουνα χαντζής νά κάθομαι στή στράτα
 καί νά νταραβερίζομαι τόν κόσμο πού ἀραδίζει,
 νάν τά μαθαίνω πρῶτα ἐγώ τῆς χώρας τά μαντάτα,
 νά ξέρω σ' ὅλα τά χωριά ποιὰ κότα κακαρίζει!...

Νά 'χω φτηνό ξινόκρασο νά πίνουν οἱ ἀγωγιάτες
 νά μήν πολυπροσέχουνε στό ζῦγι τό τριφύλλι,
 μά γιά τίς ἀγωγιάτισσες – γαλανές, μαυρομάτες –
 ὅλα νάν τά 'χω βερεσέ νά 'μαστε πάντα φίλοι!...

Τοῦ ταχυδρόμου ἡ σάλπιγγα στό μεσοχώρι ἀχάζει.
 Τρέχουν οἱ μαυρογύναικες πόχουν δικούς στά ξένα,
 κ' ἡ πασαμίνια πρόσχαρη τό γράμμα της ἀρπάζει.
 Μά ἐγώ γραφή δέν καρτερῶ νά στείλει καί σ' ἐμένα...

Ὅχι τό πῶς δέ μέ πονεῖ σάν τύχει ν' ἀλαργέφει,
 ὄχι τό πῶς μέ ξέχασε σάν ἔφυγε στρατιώτης.
 Μᾶς δένει ἀγάπη μυστική – καί πῶς νά τό βολέφει
 πού εἶναι τό γράμμα σάλπιγγα, τ' ἀπόγραμμα προδότης;...

Σάμπως παραφρονίμεφε τοῦτ' τό διαβολοχώρι!
 Μουϊδέ ζημιά σέ σπαρμωδιά, μουϊδέ κλεψιά σέ στάνη,
 μουϊδέ καί λεβεντοκαβγάς ἀγόρι μ' ἄλλο ἀγόρι
 γιά ἓνα ψηλό παράθυρο, γιά ἓνα κοντό φουστάνι!

Τά νιάτα ἔχουν τό δίκιο τους κ' ἡ ντρέλα τό σκοπό της.
 Ἄν τ' ἀρνηθεῖτε, χωριανοί, κι ἄν δέ σᾶς ματαπείσω
 καθίστε ζήστε φρόνιμα πῶς διάταξε ὁ Δεσπότης,
 ἀφήνω γειά καί πάω ἄλλοῦ νά βρῶ χωριό νά ζήσω!

Φωτοκαημένη Πάρεδρε, π' ὀρίζεις τά κονάκια,
 δέν ἔπρεπε κατάλυμα νά στείλεις καί σ' ἐμένα!
 Ποῦ νά ἴβρω ἐγὼ φηλά σκαμινιά καί ποῦ διπλά τσανάκια;
 Τό πάπλωμά μου εἶναι μονό καί τό κρεβάτι μου ἓνα!

Καφοχηράμενη, μαθές, τά κακοβγάνω πέρα...
 Ὅμως τό μουσαφίρη μου τόν κράτησα στήν τρίχα!
 Δειπνήσαμε, πλαγιάσαμε, μᾶς καλοπῆρε ἡ μέρα...
 Νά μή ντροπιάσω τό χωριό, τόν φιλεψα ὅ,τι ἄν εἶχα!

Στερνό ἦταν θάμα τοῦ Χριστοῦ, κι ὄχι μικρότερό του,
 νά μείνει κ' ἓνας ζωντανός ἀπό τούς Ἀποστόλους,
 ν' ἀντιλαλεῖ τό Λόγο Του, νά σέρνει τό Σταυρό Του
 στούς ἄπραγους ἀνάμεσα ξωμάχους καί βουκόλους.

Στό Μέγα Δέντρο ξεκινᾶ, στό Καλοντάσι ἀγιάζει,
 χτίζει σχολειά, χτίζει ἐκκλησιές, χτίζει τή Ρωμιοσύνη!
 Πάτερ Κοσμᾶ, σά νά ἦταν χτές τό κήρυγμά σου ἀχάζει
 στή Ρούμελη, στήν Ἡπειρο, στήν ἀπεραντοσύνη!

Ἦθελα νά ἦμαν κούτσικος νά παίζω στήν ποδιά σου,
 νά σοῦ τραβῶ τήν τραχηλιά καί νά σοῦ λυῶ τή ζώνη,
 τά σκουλαρίκια νά κουνῶ, βροντῶ τά χαίμαλιά σου,
 νά γαργαλῶ τόν κόρφο σου πού εἶναι ἄσπρος σάν τό χιόνι!

Ἐσύ νά καρδακίζεσαι, νά σπαρταρᾶς ἀκέρια,
 κι ὄντας μέ τά παιχνίδια μου πολύ σέ ξελιγώσω,
 προτοῦ τά σκανταλιάρικα μοῦ χερακώσεις χέρια,
 γιά τῆς ἀγάπης τό σκοπό μεμιᾶς νά μεγαλώσω!

Καρσί μου σ' εἶδα νά ῥχεσαι περδικοπερπατούσα.
 Ξάφνου ἀνασήκωσε ὁ βοριάς τό κεντιστό βελέσι:
 ἐσύ πυροκοκκίνιζες κ' ἐγώ χαροκοποῦσα –
 περιβολάκι ξέφραγο στά μάτια μου εἶχε πέσει!

Ἀνάθεμα τόν ἄνεμο, τό σκανταλιάρη ἀγέρα·
 μαρτύρησε τά κάλλη σου χωρίς νάν τό λογίσεις!
 Γιά τῶν ματιῶν μου τή χαρά μή μοῦ γυρέφεις πλέρα –
 μ' ἄν θέλεις πάρ' τα φίλησ' τα, τή ζωγραφιά νά σβήσεις!

Γιά τήρα τό μαργιόλικο, τό φαρομανισμένο:
 σά φοραδάκι χλιμιντρεϊ μές στό λιβαδοστάσι!
 Δέν ἦρθε ἀκόμα ἡ ὥρα του, κι ὡς νά ἦτανε δεμένο
 θέλει νά κόψει τή χαβιά, τίς ἴγγλες του νά σπάσει!

Τό τί ζητᾶς, τσουπούλα μου, τό τί ποθεῖς, κυρά μου,
 – μή βιάζεσαι, μή σφίγγεσαι, μήν τόσο τυραγιέσαι –
 θάν τ' ἀπολάψεις σύγκαιρα μέ τή χαρά τοῦ γάμου!
 Γλυκό εἶναι καί μπροστώτερα μά κακομελετιέσαι...

Σ' ἔχω καλό, μή σκιάζεσαι! καλό, δέ σέ παλεύω!
 Κάτσε νά παίξουμε μαζί τό λύκο καί τ' ἀρνάκι...
 Δέν ξέρεις;! Μήν τό ξαναειπεῖς! Ἐγώ σέ δασκαλεύω!
 Κοντοζυγώνεις δεκαοχτώ, δέν εἶσαι μαζουμάκι!

Τό καταφέρνω κάθετα, παιγνίδια τό μαθαίνω...
 Πολύ τά νοστιμεύεται, μᾶς παίρνει τό σκοτάδι:
 Καιρός, τοῦ λέω, νά φύγουμε! Κι αὐτό φαρμακωμένο:
 Νά ρθεῖς νά ξαναπαίξουμε, μοῦ λέει, ταχιά τό βράδυ!

Γυρίζω απ' τό ταξίδι μου, σέ βρίσκω χαλασμένη,
 μέ σουρωμένα μάγουλα καί μέ κομμένα μάτια...
 Φοβάμαι, λυσοκόψιδο, γενιά καταραμένη,
 μήπως κ' ἐσύ μου ἀρχίνησες τῆς μάνας τήν πραμάτεια!

Πές μου μέ ποιόν ἀντάμωσες σάν ἔλειπα στή χώρα;
 ποιός ἦρθε στό καλύβι μας; ποιός διάβηκε ἀπ' τή στάνη;
 – Κανείς!... Μόν' ὁ κουμπάρος μας εἶχε διαβεῖ ἀπολληώρα...
 Σάν ἔλειπες τόν ἔδιωξα, πολύ τοῦ κακοφάνη!

- Μωρές χορίτσια τοῦ παπαῦ, μωρές παπαδοποῦλες,
 γιατί νά εἶστε ὅλες νόστιμές, γιατί καί παιχνιδιάρεις;...
- Τό λένε ἀπ' τή σκασίλα τους οἱ νοικοκυροποῦλες
 πού μᾶς ζυμώνουν πρόσφορα μέ τίς φιλές κρισάρεις!
- Τό λένε κι ἄλλοι χωριανοί πόχετε παίξει ἀντάμα...
- Ἄν παίξαμε καί τό εἶπανε, Θεός νά τούς παιδέψει!
- Κι ἂν παίξατε κι ἂν φταίξατε, μπορεῖ νά φταίει τ' ἀνάμα,
 τ' ἀνάμα καί τ' ἀγρόλαδο πού τ' ἄγιου εἶχαν περσέψει!

Μονό δέν ήταν τό κακό, ποτέ μονό δέ φτάνει·
 διπλό ήταν καί περίσσευε, διπλά τήν ἔχω πάθει!
 Δέ λέω πώς δέν ἀγάπαγα τό θηλυκό φουστάνι,
 τῆς νύχτας τά παράνομα καί τῆς αὐγῆς τά λάθη...

Κάθε ὁμορφούλα μ' ἄρεγε, μά τό κακό ήταν ἄλλο:
 π' ἄρεγα ἐγώ στίς ὁμορφες καί μ' ἔπιανε ἡτσιμπίδα.
 Κυνήγι ἐγώ, κυνήγι αὐτές, κουβάριασμα μεγάλο –
 Νοικοκυριό δέν ἔκαμα καί προκοπή δέν εἶδα!

Πεινάω, ξενηστικώθηκα κ' ἔχω στά μάτια κάνει!
 Ἄλλοι πεινᾶνε γιά μεζέ, λιμάζουν γιά φωμάκι·
 ἐμένα ἡ πείνα τυραγνεῖ γιά θηλυκό φουστάνι,
 γιά κοριτσιοῦ ξελίγωμα, γυναίκα τσαλιμάκι!...

Παρά νά πέσεις στό χαρτί νά ξενοχτᾶς στίς κοῦπες,
 παρά ν' ἀρμές τήν κάνουλα καί νά βρωμᾶς κρασίλα,
 χίλιες φορές καλύτερα νά κυνηγᾶς τίς τσοῦπες
 καί σάν τόν τράγο τόν καλό νά ζέχνεις βαρβατίλα!

Ἡ σούφρα τοῦ μεσόφρυδου, τ' ἀχροχειλιοῦ τό χνούδι,
 τῆς τραχηλιάς σου ἢ χαρακιά καί τοῦ βυζιοῦ σου ἢ ρόγα
 θέλουν βαρὺ κουβέντιασμα καί σέρτικο τραγούδι –
 τοῦ σιδερά τῆ μέγγενη καί τοῦ χαλκιᾶ τῆ φλόγα!

Ἄφύ τ' ἀλατοπίπερο, δριμύ τό γιοματάρι,
 μπεκρημεζές τό χᾶϊδι σου καί μπρούσκο τό φιλί σου...
 Ποιός ἐρωτοκαυχήθηκε πῶς εἶναι παλληκᾶρι
 ἄς δοκιμάσει τ' ἄρματα παλεύοντας μαζί σου!

Ὅρέ Μιχάλη γείτονα, πού ἀνεβοκατεβαίνεις
 τῆς χήρας τά πετρόσκαλα γιά τό 'να καί γιά τ' ἄλλο:
 σάματις μπαίνεις βιαστικός καί κουρασμένος βγαίνεις...
 Δέ θέλω νά πονηρευτῶ, μουϊδέ κακό νά βάλω,

ὅμως ἂν θέλεις ἄργεψε τό πόλυ σύρε-κ' ἔλα
 γιατί ζηλεύουν τά παιδιά, τά πιάνει τό γινάτι,
 κι ἀπάνω στό γινάτι τους θα κάνουν καμιά τρέλα
 νά 'ρθοῦν στήν κλειδαρότρυπα νά βάλουνε τό μάτι!

- Βλάχα μου, έτοῦτο είναι ἄδικο, κι ἄδικο ἀπ' τὰ μεγάλα:
νά περπατεῖς ξυπόλυτη, ζαλικοφορτωμένη,
καί νά πηγαίνει ὁ ἄντρας σου στὸν τσίλια του καβάλα,
μέ τὰ τσαρούχια προκωτά, τή φούντα κορδωμένη...
- Γιά τήρα τή δουλειά σου ἐσύ, κ' ἐγώ γιά τή δουλειά μου
ἄς περπατῶ ξυπόλυτη μέ φόρτωμα στὴν πλάτη:
τόν θέλω τόν ἀντρούλη μου, τό νυχτοβασιλιά μου,
τόν θέλω ντίπ ξαπόστατον τό βράδυ στό κρεβάτι!

Γιατί, μωρή Βασιλική, γιατί μωρή χοντρέλω,
γιατί δέ 'ρχέσαι ὡς ἔρχοσαν νά σμίξουμε τὰ χνώτα;
Ἐγώ, κι ἂν λίγο μόφταιξες, σ' ἔχω καλή, σέ θέλω,
καί λέω πῶς θά περνάγαμαν καλύτερα ἀπό πρῶτα!

Τοῦ κάκου τήν περικαλῶ κι ἀγαπητά τήν κράζω·
δέν ξεπεργώνει ὁ δαίμονας, δέν ἔρχεται ἡ ζεβζέκα!
Κι ἄχ! δέ μέ πῆρε ἀφύς καημός γιά λόγου της καί βράζω...
βράζω πού ἐδῶ στίς ἐρημιές ἄϊντε νά βρεῖς γυναίκα!

Πού λές, Κουμπάρε, απόδιωξα τόν ἄλλο μου κουμπάρο,
καί θά σοῦ εἰπῶ ἀναμπιστευτά τό πῶς μέ καταχράστη:
Γυρίζω στό παλιόσπιτο λίγο καπνό νά πάρω,
τόν βρίσκω στό κρεβάτι μου!... Μέ βλέπει – τά χρειάστη!

- Τί φκιάνεις, τοῦ φωνάζω, ἐδῶ; Ποιός σ' ἔβαλε κολλῆγο;
- Ψύχραιμο μ' εἶδε, θάρρεφε, καί τί μοῦ λέει; Φουρκίσου!
- Τί φκιάνω, ντέ;! Ποιός μ' ἔβαλε;! Καλά πού ῥθες νά φύγω!
- Ἄφησα τή δουλίτσα μου καί φκιάνω τή δική σου!

Στόν κόσμο ἐτοῦτον, χωριανοί, πού ἀρσενοθηλυκεύει
πολλά εἶναι τά παράξενα, πολλά εἶναι καί μεγάλα!
Ἄλλος ὀρίζει τό σπαρτό κι ἄλλος καρπό μαζεύει,
ἄλλος ἔχει τά πρόβατα κι ἄλλος ἀρμέει τό γάλα...

Ζαβλακωμένε γείτονα, σέ τί Θεό πιστεύεις;
Δέν ἀπαυδᾶς τήν τράπουλα, δέ σέ χορταίνει ὁ πείρος!
Γυναίκα πῆρες ὁμορφη καί τή σαρακοστεύεις –
Καλά πού μ' ἔχεις γείτονα, καλά καί πού εἶμαι χῆρος!

Ἄνέμ'κε ἡ πόρτα μ' ἀνοιχτή – χαρά τοῦ νυχτοπάτη!
 Τό ζουμπερέκι σήκωσε καί μπῆκε σάν τόν κλέφτη...
 Στά σκοτεινά φαχούλεψε, μέ βρῆκε στό κρεβάτι,
 τοῦ κάνω τήν κοιμάμενη, κι αὐτός στό πλάϊ μου πέφτει!

Ἀπόρεσα, ἀδερφοῦλες μου, μέ τήν ἀποκοτιά του!
 Τόν ἄφησα ἡ τσατσόμοιρη νά ἰδῶ κι ὡς ποῦ θά φτάσει...
 Κι' ἄχ! νά μή δῶ τή φάτσα του, νά μάθω τ' ὄνομά του!
 Κι ἀχοῦ! νά λείπει ὁ ἄντρας μου στή γῆς νά τόν σωριάσει!

– Σύρε, παιδί μου, στό σχολειό τά μάτια σου ν' ἀνοίξεις,
 μή σάν κ' ἐμᾶς μείνεις στραβό, γιδάρης καί βουκόλος!
 Στή χώρα νά μεγαλωθεῖς, μακρύ σπαθί νά ρίξεις,
 χρυσό γαλόνι νά φορεῖς, νά λέει ὁ κόσμος ὄλος!...

Περνάς καβάλα στ' ἄλογο καί σειέται ὁ τόπος γύρα!
 Χιλιάδες τρέχουν νά σε ἰδοῦν – ἀναμερῶ στήν ἄκρη.
 Δέ σε ντροπιάζω, γιόκα μου!... Κρυφούλια ἡ καχομοίρα
 σκουπίζω μέ τή σκέπη μου τό γελαστό μου δάκρυ!

Ὅγδόντα χρόνους πόζησα δέν ἔχω ἀλλάξει γρέκι.
 Τόν ἴδιο ξέρω γείτονα, τόν ἴδιο συνορίτη·
 γυναίκα μου ἠ στεφανωτή, δέ φίλησα παρέχει·
 δυό βρύσες μόδωσαν νερό, δέν ἔχω πιεῖ ἀπό τρίτη!

Γι' αὐτό εἶν' ἡ σπλήνα μου γερή καί τό νεφρό μου ἀτόφιο.
 Τρώω σάν τόν ἄντρα τόν καλό, σάν τό παιδί κοιμᾶμαι,
 κι ἄν ἔρθει ἡ ὥρα τοῦ Θεοῦ, πού θά μέ βρεῖτε ψόφιο,
 ξάπλα στό νεκροκρέβατο πιό γελαστός θά νά 'μαι!

Δέν ἔχω ἀφέντη ἀπάνω μου, δέν ἔχω παραφέντη.
 Σάν τ' ἀνοιξιάτικο πουλί πετῶ καί χαρδακίζω.
 Βιός ἔχω τά μεράκια μου, δουλειά μου ἔχω τό γλέντι,
 ἀπ' τά μικράτα χαίρομαι κι ἀκόμα δέ μπιτίζω!

Τοῦ Χάρου ἡ ὥρα ὄντας ἐρθεῖ θ' ἀφήσω παραγγούλια
 νά μή μοῦ βράσουν κόλλυβα – ψιμάρني νά μοῦ ψήσουν·
 νά μή μέ βγάλουν μέ παπά παρά μέ τά νταούλια,
 κ' οἱ φίλοι ἀπά στόν τάφο μου νά κάτσουν νά γλεντήσουν!

Μ' ἔχει βαρέσει ντάβανος, μ' ἔχει χτυπήσει μύγα!
 Ἀρνήθηκα τό μπούσουλα, τ' ἀλφάδι, τό στατέρι,
 τόν κύκλο, τό τετράγκωνο, τήν ἴσια πέρα ρίγα –
 ὄλα τά στρίβω ἀνάποδα μέ τό ζερβί μου χέρι!

Ἄς χαίρονται ὅσοι γνωστικοί τό μέτρο καί τό ζύγι,
 τοῦ νόμου τήν ἀνάγκαση, τῆς πονεσιᾶς τό δάκρυ.
 Ἐγώ θά πάω μέ τούς τρελοῦς, πού εἶναι στούς λίγους λίγοι,
 μά ἐκεῖνοι σάμπως κυβερνᾶν τόν κόσμο ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη...

Σήμερα πού εἶμαι μαναχός καί καταμάναχός μου
 σά μονοδέντρι στό βουνό, σάν καλαμιᾶ στόν κάμπο,
 δέ μέ γλυκαίνει φίλος μου, δέ μέ πικραίνει ὄχτρος μου,
 δέ συννεφιάζω ἀπό θυμό κι ἀπό χαρά δέ λάμπω,

θά πιάσω νά συγυριστῶ σά νά προσμένω Χάρο,
 σά νά προσμένω Ἀνάσταση γιά τοῦ Θεοῦ τήν κρίση...
 Κι ἄχ! τρέμω, σχώρεση ἀπό σέ, καρδιά μου, μή δέν πάρω
 γιατί παράημουνα καλός καί σ' ἔχω τυραγνήσει!

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΩΝ ΒΟΥΝΩΝ

Β' σειρά

Καινούργια είναι τά 'ργα, καινούργιοι κ' οί νηχοί τους.
 Μουϊδέ πού θέλω νά τ' άϊκῶ, μουϊδέ και νά τά μάθω.
 Τῶν πατεράδων τούς νηχούς - νά χαίρεται ή ψυχή τους -
 αὐτούς, λαλῶ, ξαναλαλῶ κι ἄλλο κακό μήν πάθω!

Αὐτοί μου ἀνάβουν τούς καημούς και φλετουράει ή καρδιά μου.
 Ἄπό βαθιά ἔρχεται ὁ νηχός κι ἀπό χιλιάδες χρόνια...
 Γιατί ν' ἀλλάξω ἐγώ σκοπό; ν' ἀλλάξω τό χαβά μου;
 Μήν κι ἀλλάξαν οί πέρδικες; μήν κι ἀλλάξαν τ' ἀηδόνια;

Μέ ξέγδαρε, μέ μπόλιασε τραχύ στουρνάρι ὁ βράχος,
 μέ κέντρωσεν ὁ πάλιουρας δριμύ βουνίσιο ἀγκάθι.
 Ἄγριμεφα σάν τσάκαλος, χωριάτεφα σάν βλάχος,
 φιδοπουκάμισο ἄλλαξα κέφια, καημούς καί πάθη.

Τό χνώτο πῆρα τοῦ βουνοῦ, τοῦ λόγγου τήν ἀνάσα.
 Στό σπλάχνο μου λαγάρια τó αἷμα καί τó δάκρυ.
 Ἄνάστησα τή νιότη μου νά μήν πεθάνει θράσα.
 Μεγάλο ἀρχίζω ἀνήφορο καί πάω νά βρῶ τήν ἄκρη!

Βαθύς ὁ λόγος τῆς σιωπῆς καί ξηγημό δέν ἔχει...
 Σωπαίνουν τ' ἄνθη, τά σπαρτά, τά σύννεφα, τ' ἀστέρια
 καί τά νερά κι ὁ ἄνεμος κι ὁ ἄνθρωπος πού ἀντέχει
 νά κρύβει τίς λαχτάρες του μέσ στά σφιγμένα χέρια...

Μ' ἀπ' ὄλα ἐμένα πιό πολύ μ' ἀρέσει ὅπως σωπαίνουν
 τά Δέντρα! – ἡ λεύκα, ὁ πλάτανος, ἡ καστανιά, τό ἐλάτι –
 Ἄκινητῶν τά φύλλα τους καί λές δέν ἀνασαίνουν
 σάν κάτι ν' ἀφουγκράζονται, σά νά σπουδάζουν κάτι!

Ἐσεῖς εἶστε, λελούδια μου, κι ἐσεῖς εἶστε, πουλιά μου,
τ' ἀγγελικό χαμόγελο τῆς ὁμορφιάς τοῦ κόσμου!
Παραμερῶ τὴν ἔγνοια μου, κλειδώνω τὴ δουλειά μου
στό λόγγο βγαίνω βλέπω σας, γλυκαίνεται τό φῶς μου.

Πουλιά, πού καρδακίζετε, λελουδικά, πού ἀνθεῖτε,
γελούμενα, χαρούμενα καί καλοσυνεμένα,
δέν ξέρω κι ἄλλον ἄνθρωπο φτωχό, πού νά μπορεῖτε
νά τόν παρηγορήσετε περισσότερο ἀπό μένα!

Λυσομανᾶν τά χῶματα, θρασομανᾶν τά ξύλα
πεθαίνουν τά γεράματα, δοξάζονται τά νιάτα!
Τά μάτια ἀνοίγουν τῶν δεντρῶν καί σκάζουνε τά φύλλα
γιομάτα πράσινο θυμό, δροσοχαρά γιομάτα!

Καί δύο παλιά, πού ξέμειναν, δύο φύλλα μαραμένα,
πικροσαλεύουν κι ὄλο λέν μέ τό στερνό τους σάλο:
«Ἐτσι θά γίνετε κι ἐσεῖς καμμιά βολά, καημένα!»
«Θά γίνουμε;» γελοῦν τά νιά – καί πρασινίζουν κι ἄλλο...

Λιώσαν τά χιόνια, λιώσανε, άνθισε ή όξυά κι ό γαῦρος.
 Νίκησε ή γλύκα τής ζωής του χάρου τή φοβέρα.
 Μ' άν ήτανε νά πέθαινα στά γιάμια μου έτσι ό μαῦρος
 ᾶς πέθαινα τήν Άνοιξη, βασιλικιά μιá ήμέρα!

Ν' αφήσω πλάση γελαστή και τά βουνά άνθισμένα.
 Νά πάρω έγώ στά τάρταρα μαζί μου τό χειμώνα.
 Και νά πιστέφω φεύγοντας, πού ή γής χωρίς έμένα
 μόνο Άνοιξη θά χαιρεται στόν ᾶπαντον αιώνα!

Παλιός μου φίλος ό κοφτός του βράχου καταρράχτης:
 στρογγυλεμένη άσπρόπετρα σά μάρμαρο καθάρια
 κι άπό μεριά, χλωρόφυλλος θόλος μαζί και φράχτης,
 άγλαντινιές και μέλεγοι, δαφνοῦλες και πουρνάρια.

Άγνωρος κόσμος μυστικός γεμάτος παραμύθι
 γεμάτος δράκους και στοιχειά, βραχνά κι άνατριχίλα...
 Νά πέφτεις και νά χάνεσαι στής ᾶβυσσος τά βύθη
 νερό μέ τά νερά τής γής και φύλλο μέ τά φύλλα!

Παραθυράκι χαμπηλό μέ τό μονό σου φύλλο,
 δέ βλέπεις πέρα τό βουνό καί κάτου τό ποτάμι
 μουιδέ κισσό μέ κάππαρη, μουιδέ μηλιά μέ μηλο
 μόν' βλέπεις κοντογυρβολιά σφαλάχτι καί σφεντάμι...

Εἶσαι δικό μου, σ' ἀγαπῶ καί δέ σέ συναλλάζω
 μέ παλατιοῦ παράθυρο, μέ καστελιοῦ φεγγίτη!
 Στό καρχελάκι σου ἀκουμπῶ, κοιτῶ κι ἀναγαλλιιάζω
 νά παίζει στά χαμόκλαδα νιογέννητο σπουργίτι!

– Πεῖτε μου, ρίζες τῶν δεντρῶν καί σεῖς, κορφές τοῦ δάσου
 τί βλέπετε βαθιά στή γῆς καί τί ψηλά στά οὐράνια;
 Στόν κόσμον ἐτοῦτον, πού περνᾶς νά βγάλεις τή σειρά σου,
 ἀξίζει νά 'σαι ταπεινός ἢ νά 'χεις περηφάνια;

Κ' εἶπε ἡ ριζούλα ἡ πιό βαθιά μέσ ἀπ' τῆς γῆς τά σπλάχνα:
 – Τήν ἀδερφή μου ἐγώ κορφή ποτέ δέν τήν ζηλεύω
 κι οὔτε μέ νοιάζει ἄν λησμονᾶ μέσ στ' οὐρανοῦ τήν ἄχνα
 πώς γιά νά παίζει αὐτή ψηλά, στά βάθη ἐγώ δουλεύω...

Ποιός ἔχει μάτι μυστικό τ' ἀνοίγει κάνει χάξι:
 Τῆς πλάσης τ' ἀνακλάδισμα στή χιονισμένη στρώση.
 Φλεβάρης φλέβες ξέφραξε καί τό ζουμί ἀνεβάζει
 νάν τό ἴβρει ὁ Μάρτης ἔτοιμο τά δέντρα νά φουντώσει.

Δέν καμαρώνω ἐσᾶς, ἐλιές, μέ τ' ἀσημένια φύλλα!
 Στέρεψη δέ γνωρίσατε, ξέφυλλες δέ σᾶς βρῆκα...
 Μόν' καμαρώνω τίς συκιές, πού τά γυμνά τους ξύλα
 ἀκαρτερεᾶν λαχταριστά τά φύλλα καί τά σύκα!

Πολλοί σέ τραγουδήσανε κανένas δέ σοῦ τό ἴπε
 μέ λίγα λόγια καί καλά τό ξόμπλιο, πού σοῦ πρέπει:
 Παράεισαι ὁμορφοστόλιστος, εὐλογημένε τόπε!
 Χαρά στον πού σ' ἀργάζεται, χαρά στον πού σέ βλέπει!

Σέ βλέπουνε τά μάτια μου καί κλειοῦνε τά καημένα
 Τήν ὁμορφιά σου δέ βαστᾶν κι ἀλλιῶς νά μήν τό πάρεις!
 Ἐγώ ἔχω κρίματα πολλά καί δέ μοῦ πρέπει ἐμένα
 σέ τέτοιο ἕναν Παράδεισο νά μῶ περιβολάρης!

Τῆς στέγνης ἀρνησιάρης γιός καί τῆς βροχῆς πατέρας
 μέ γκέμι τ' ἀστραπόλουρο, μέ τή βροντή σπιρούνι
 καβάλα στ' ἄσπρο του ἄλογο τή νύχτα θά ῥθει ὁ ἀγέρας
 ἀπ' τό ἴνα στ' ἄλλο ἀλάνταβα πηδώντας κορφοβούνι...

Τούς λόγγους θά τσαλαπατᾶ, τίς χωραφιές θά ὀργώνει
 τά σαποβράχια θά κυλᾶ στίς ἄπατες γκρεμίλες,
 τά πλακολίθια τῆς βαριάς σχεπῆς θ' ἀνασηκώνει
 νά χύνει στά κορμάκια μας γλυκές ἀνατριχίλες.

Τό καλοκαίρι φούντωσε, μᾶς φένει τό λιοπύρι.
 Ντάλα καταμεσήμερο φυχή δέν ἀνασαίνει...
 Ἔχουν οἱ τζίτζικοι χαρά, κ' οἱ σαῦρες πανηγύρι
 στή λαγκαδιά πού στέγνωσε κι οὔτε τό μούσκλιο ὀγραίνει!

Γκουσομανᾶν τά πρόβατα, ξεγλείφονται τά γίδια
 ἰδροκοπᾶν οἱ μπιστικοί τ' ἀνάσκελα πεσμένοι...
 Τά πεταλούδια μοναχά δέν παύουν τά παιχνίδια
 ἀνάερα σμεῖ τό ταίρι τους καί μονομιᾶς πεθαίνει!

Τό Λόγγο παρακάλεσε, κι ὁ Λόγγος θά σοῦ ἀνοίξει
 τῶν ἡλιων τίς χρυσόπορτες στῶν ἴσκιων τά παλάτια·
 Θά σέ γνωρίσει μέ Στοιχειά, Νεραΐδες θά σοῦ δείξει,
 νά ξαναἰδεῖς τήν ὁμορφιά τοῦ κόσμου μ' ἄλλα μάτια...

Βαφτίσου παιχιδιάρικα στό σμαραγδένιο κύμα
 καί σάν παιδί χαρδάκισε στῆς τούφας του τήν κούνια!
 Τήν ἡλιοπράσινη χαρά, πού σπαταλιέται χύμα,
 ζορίσου μέ τά ἐφήμερα νά μοιραστεῖς ζουζούνια...

Ψηλά φωνάζει ἀπ' τό βουνό στίς δημοσιές μιά στράτα:
 – Δέν εἶμαι ἐγώ δρόμος φκιαστός, δέν εἶμαι μονοπάτι!
 Εἶμαι συρίμι ἀχάραγο, πού μέσα στ' ἄγρια βάτα
 μ' ἀνοιξε δίχως σύνεργα τό προβατοπερπάτι!

“Ὅμως, τρανές μου δημοσιές, καλύτερη ἔχω κλήση
 ἀπάνωθέ μου δέν περνᾶν ὄπλα, σπαθιά, κανόνια...
 Κανέναν πόλεμο ποτέ δέν ἔχω ὑπηρετήσει.
 Τ' ἀθῶα ζωάκια ὑπηρετῶ ἀπό τοῦ Νῶε τά χρόνια!

Θά πάρω δρόμο ἀνήφορο, Βαρδούσια, Ὁξυά, Βελούχι
 γιά νά μοῦ δείξει ἡ Ρούμελη τά πι' ὁμορφα χωριά της.
 Νά τό διαλέξω ἀλάθητα ποιό 'ναι τή χάρη ὅπου 'χει
 νά μπῶ στήν κολυμπήθρα του νά βαφτιστώ χωριάτης!

Στήν Πενταγιού πετάγομαι, στήν Ἄρτοτινα μπαίνω
 Γειά σου, Δομνίστα ἀρχοντική, ξαδέρφια Γιολδασαῖοι!
 Στου Ἐπάχτου τήν Ἀράχωβα πετώντας κατεβαίνω,
 - Τῆς Μάνας σου εἶμαι τό χωριό! Ἐδῶ θά 'ρθεῖς!, μοῦ λέει.

Πέρασε ὁ Χάρος πέρασε στόν Πόλεμο καβάλλα·
 Ἄγουροθήρισε φυχές, θρυφάλιασε κορμάκια·
 Στράγγιξε τό αἶμα τῶν ἀντρῶν, τῶν γυναικῶν τό γάλα·
 Τά περιστέρια σκότωσε νά θρέψει τά κοράκια...

Νά κλάψω πόσους χάθηκαν; - Ποῦ νά 'βρω τόσο δάκρυ;!
 Νά συμπονέσω ζωντανούς; - Ποῦ νά 'βρω τόσον πόνο;!
 Σκληραίνω τό καβούκι μου, μαζεύομαι στήν ἄκρη
 γιά τόν δικό μου τό χαῖμό χολοπαθώντας μόνο!

Σχωρέθηκε ὁ ἀσχώρετος, Θεός νά μέ σχωρέσει!
 Σάν τό σκυλί ξεφούσκωσε κατάχαμα στό δρόμο...
 Ποτέ δέν εἶπε κανενός κουβέντα νάν τοῦ ἀρέσει!
 Ποτέ δέν ἔνωσε ντροπή καί δέ σεβάστη νόμο!

Σέ ποιόν δέν ἔκαμε κακό κι ἐγώ νάν τό γλιτώσω;...
 Μονάχα ὅπου δέ μπόρεσε νά μέ ξεθεμελιώσει!
 Θά πάω νά τόν ἀνασπαστῶ σά Χριστιανός! ὠστόσο
 φοβᾶμαι μήπως κουνηθεῖ καί μέ νεκροδαγκώσει!

Προτοῦ ν' ἀρχίσεις πόλεμο, προτοῦ νά πιάσεις γκρίνια
 στό νοῦ σου βάλε θάνατο, πού καταλεῖ τίς νίκες.
 Δέ θέλεις ἄλλη φώτιση, δέ θέλεις ἄλλη ὀρμήνια:
 Τό δίκιο νόμο διάλεξες, τόν ἴσιο δρόμο βρῆκες!

Δίνοντας τόπο τῆς ὀργῆς, ὀχτρό σου ξαρματώνεις
 καί μένεις δυνατότερος μέ τό σπαθί στή θήκη.
 Μά μήν τοῦ παίρνεις τ' ἄρματα καί μήν τόν ταπεινώνεις·
 Εἶναι ἡ βουβή σου σχώρεση βοερή του καταδίχη.

Ἀγάπα τήν ἀνάγκη σου καί νά μὴν τή λές σκλαβιά σου.
 Βάζε φυχή στὸν ἔργο σου καί μὴν τὸν λές ἀγγάρεια.
 Δούλευε ὡς νά μὴν πόθησεν ἄλλη χαρά ἢ καρδιά σου
 παρά τοῦ μόχτου τὸν ἰδρό, τῆς ἔγνοιας τὰ βαρδάρια.

Συνήθα χαίρου τ' ὄργωμα καί τῆς σπορᾶς τὴν ὥρα
 περσότερο ἀπ' τὸ θέρισμα, περσότερο ἀπ' τ' ἀλώνι –
 Τὰ πρῶτα εἶναι μεράδι σου, τὰ δεύτερα εἶναι δῶρα,
 Θέλει τὰ δίνει σου ὁ Θεός, θέλει σοῦ τὰ ζαβλώνει!

Τὰ ἔργα σου ὅλα εἶναι σοφά, Μεγαλοδύναμέ μου!
 Ὁ οὐρανός ὁ ἀμέτρητος, ἡ γῆς ἡ μετρημένη
 καί τῆς εἰρήνης οἱ καρποὶ κ' οἱ φλόγες τοῦ πολέμου
 τό τί περνᾶ καί χάνεται, τό τί ἀναιώνιο μένει...

Μά εἶναι τό πῖο σοφότερο, πού ἡ δόξα σου ἐσοφίστη
 ποτέ νά μὴ φανερωθεῖς ἀτός σου στούς ἀνθρώπους.
 Νά βασιλεύεις στίς ψυχές μονάχα μέ τὴν πίστη
 ὅπου εἶναι μιά, καί μέ πολλούς στή γῆς ἀνθίζει τρόπους!

Ἄδειασε ἡ ὀλπίδα τήν καρδιά κ' ἡ σιγουριά τή γνώμη.
 Τομάρι κούφιο ἀπόμεινα πού μέ τραβᾶν οἱ ἀνέμοι.
 Στριφογυρίζω δῖβουλος σέ κάθε σταυροδρόμι
 Δέν ἔχει ὁ νοῦς μου μπούσουλα κ' ἡ θέλησή μου γκέμι!

Φύσα Νοτιά, φύσα Βοριά, Νησιώτη καί Γιαννιώτη!
 Φύσα κι ἐγώ νά ξεκινῶ κι ἐγώ τή γῆς νά τρέχω!
 Μαζί τήν πῆρε κι ἔφυγε τή σιγουριά μου ἡ νιότη!
 Σίγουρος νά 'ναι ὁ θάνατος μονάχα, δέν τό ἀντέχω!

Τά σπάρτα κιτρινίσανε, τ' ἀσφάλαχτα κι ἐκεῖνα·
 Γιόμωσε ὁ τόπος μάλαμα κι ὁ δρόμος τζοβαῖρι.
 Τώρα κι ὁ ξένος βούλεται θαμπούλια νά ξεκίνα
 κι ἀποβραδὶς μέ τή δροσιά στον τόπο του νά γύρει...

Νά πιάσει χῶμα ν' ἀσπαστεῖ, νά πιεῖ νερό νά γιάνει
 νά πάρει ἀνάσα ν' ἀντρειωθεῖ, λεβεντονιός νά νιώσει,
 Κι ὅταν θά μπεῖ στό σπίτι του διπλό σταυρό νά κάνει,
 Σταυρό πού ξαναγύρισε, σταυρό γιά νά ριζώσει!

Ἐγὼ τὸ Χάρο νόμιζα πὼς εἶναι παλληκάρι,
 πὼς καβαλλάρης ἔρχεται καὶ πολεμάει ἀντρίκεια.
 Δέν πάντεχα, λεβέντη μου, τὴ νύχτα νὰ σέ πάρει
 κρυφά, σάν τὸ γιδόχαρο πού κλέβει τὰ κατσίκια!

Νὰ ἔξερα πάει τὴ δημοσιά νὰ βρῶ τὸ μονοπάτι
 νὰ βγῶ μπροστά του ἀνήμερη τὸ δρόμο νάν τοῦ φράξω!
 Μουῖδέ νὰ περικαλεστῶ, μουῖδέ νὰ πράξω ἀπάτη:
 ἀετός νὰ γίνω νὰ ριχτῶ, στὰ νύχια νὰ σ' ἀρπάξω!

Ντροπές!.. ξετομαριάστηχα – ν' ἀνοίξ' ἡ γῆς καὶ νὰ ἔμω! –
 μ' αὐτό τὸ λυσοθήλυκο, πού δυχατέρα τὸ ἔχω!
 Ἐδῶσε νάϊμι στὰ βουνά καὶ φούμιση στὸν κάμπο!
 Σέ ποιό κλαρί θά κρεμαστεῖ νὰ τῆς τραβῶ τὸ βρόχο!

– Βομπίρα, τί κουκούνιαξες; τί λάλησες, κουρούνα;
 Κι ἄλλες τὰ κάνουν, ἄχαρη, ξέρουν νὰ τὰ κουκλώσουν...
 Ἐσύ, μωρή, τὰ διαλαλεῖς μέ δίγλωσση κουδούνα
 μπὰς καὶ ξεμείνουν χωριανοὶ πού δέ σέ καμαρῶσουν!

Καθώς αἰκῶ πολλές φορές ἀπό τούς χωριανούς μου,
 βρυκολακιάζουν οἱ κακοί καί νυχτοσεργιανᾶνε...
 Αὐτό, καί μετὰ θάνατο, δέν τό χωράει ὁ νοῦς μου:
 νά ἔξαφανίζονται οἱ καλοί κ' οἱ ἀδικοπράχτες νά 'ναι!

Γιατί νά μή στοιχειώνουνε κι αὐτοί πού ἦταν ἀθέρας
 καί νά 'ρχονται νά μᾶς βλογᾶν καί νά μᾶς ὀρμηνεύουν;
 Ἄπόφε, πού εἶμαι ἀδύνατος, ἄν ἔφτανε ὁ Πατέρας
 τά κίντυνα θ' ἀπόδιωχνε πού μέ παραμονεύουν!

Σάν κλείσω τό μπακάλικο καί τά δυό μάτια κλείσω
 κ' ἐγώ δέν ξέρω νά σᾶς 'πῶ ποιός δρόμος μέ συμφέρει:
 Νά δράμω στόν Παράδεισο κι ἐκεῖ νά καταλύσω
 γιά νά γλιστρήσω πονηρά στῆς Κόλασης τά μέρη;

Μπακάλης στόν Παράδεισο ταῖνι δέ θά βγάνω:
 Δέν καλοπίνουν, καλοτρῶν ποτέ τους οἱ ἁγιασμένοι!
 Κάλλιο νά πάω στήν Κόλαση χρυσές δουλειές νά κάνω
 ὡς θά πεινᾶν κι ὡς θά διψᾶν αἰώνια οἱ κολασμένοι!

Ποτές μου τά τετράψηλα δέν ἀγαπῶ παλάτια.
 Ποῦ νά χτυπῶ χρυσόπορτες, ποῦ νά μετρῶ σκαλόνια!
 Μά σύντα ἰδῶ χαμόσπιτο γυαλίζουνε τά μάτια
 καί τ' ἀγκαλιάζω σάν κισσός μέ τά χρυσά μου κλώνια!

Γίνομαι ἀνθός στήν πόρτα του, πουλί στό παρεθύρι
 καντήλι στά εἰκονίσματα, φωτιά στό παραγώνι...
 Γίνομαι καί ξεκούραση γλυκιά τοῦ νοικοκύρη:
 Κοιμᾶται καί νειρεύεται τ' ἀστέρια πώς ὀργώνει!

Ποῦ νά 'βρω ἀριά δασιόφυλλη στή ρίζα της νά ἰσκιώσω
 νά βγάλω τό σελάχι μου νά εἰπῶ πώς ξαποσταίνω,
 νά βγάλω τό τσαρούχι μου νά τό φιλομπαλώσω,
 τσαγγαροσουφλι ἔχω μαζί καί σπάγγο κερωμένο...

Τσαρούχι μου περήφανο, στό κόνισμα σέ βάνω!
 Καί ποῦ δέ μέ σκαρφάλωσες μέ λόγχη ἀκονισμένη!
 Ἐσύ στό Σαραντάπορο καί στό Μπιζάνι ἀπάνω,
 ἐσύ στό Ἀφιόν Καραχισάρ κι ἐσύ στό Τεπελένι!

Ἐγώ, πού δέ σταμάτησα τόν κόσμο νά γυρίζω
 κι ἐσύ, πού δέν τό κούνησες ἀπ' τῆς αὐλῆς τό φράχτη,
 ποιός ἔχασε, ποιός κέρδισε δέν τό καλογνωρίζω·
 ἐσύ ξεθέλνεις τή φωτιά κι ἐγώ λιχνάω τή στάχτη...

- Μεγάλε κόσμε, ἀγύριγε, νά εἶχα κρυφές φτεροῦγες
 νά τριγυρνῶ σά μέλισσα νά σοῦ ρουφῶ το μέλι!
- Μικρό σπιτάκι, ἀξέχαστο, μπεζέρισα στίς ροῦγες,
 δέσε με στό κατώφλι σου μ' ἓνα χρυσό κρικέλι!

Στήν τέχνη αὐτή, πού διάλεξες, μέ τίς μεγάλες ἔγνοιες,
 θέλεις σιδεροθέμελα, μολυβοκεραμίδα,
 ψηλά πορτοπαράθυρα καί σκάλες μαρμαρένιες,
 ἀνεμισμένα φλάμπουρα, φανταχτερά πλουμίδα.

Ποιός μπλέκει στήν πολιτική γερό συκώτι ἄς ἔχει:
 θά σπείρει μοσχολούλουδα, τσουκνίδες θά συνάξει.
 καί πάντα πρέπει νά 'ναι τος – πολύ νά τό προσέχει! –
 γλυκόστομος στό μίλημα, πικράντερος στήν πράξη!

Τῆς Μοίρας μου ἦτανε γραφτό στή θάλασσα νά ζήσω:
 Ἄσπρολογᾶν τά κύματα καί μόρχεται νά τρέξω
 νάν τά γνοιαστῶ σάν πρόβατα καί νάν τά σαλαγήσω
 μήπως καί μποῦνε σέ μαντρί νά πιάσω νάν τ' ἀρμέξω!

Κακά πορεύεται ὁ παπάς χωρίς τήν ἁγιαστούρα.
 Μαράζι τό 'χει ὁ βασιλιάς νά χάσει τήν κορόνα.
 Μά ὁ βλάχος δίχως πρόβατα, τσαντίλα καί βιδούρα
 χτικιάζει στ' ἀκροθάλασσο, δέ βγάνει ἄλλο χειμῶνα!

Ἄκουστε τώρα νά σᾶς 'πῶ ποιά εἶναι ἡ χαρά μου ἐμένα
 στή γῆς αὐτή πού βρίσκομαι μέ τοῦ Θεοῦ τή χάρη:
 Ὅλον τόν κόσμον ν' ἀγαπῶ, νά μή μισῶ κανένα
 ἀκόμα οὔτε τό Χάροντα πού θά 'ρθει νά μέ πάρει!

Κι ἄν δέ φοβᾶμαι Χάροντα, πῶς θά φοβᾶμαι ἀνθρώπους;
 Ἄς εἶναι ὁ φτόνος τους ὀχιά, τό μίσος τους δρολάπι.
 Ποτέ δέν καταδέχομαι τῶν ἀλλουνῶν τούς τρόπους.
 Μέ πολεμᾶνε μ' ὀχρητα, τούς πολεμῶ μ' ἀγάπη!

Ἔχει ἕξι ἀγόρια ὁ Ἄρχοντας καί δυχατέρες ἕξι
 Εἶναι ἡ Βδοκιά ἡ μικρότερη στερνό του κανακάρι·
 Ἀφήστε την νά χαϊδευτεῖ κι ἀφήστε την νά παίξει
 προτοῦ νά βγεῖ τῆς Μοίρας της τό μαῦρο ριζικάρι...

Παντρεύεται, χηρεύεται, μέ δύο ἀρφανά ξεμένει.
 Τά νιάτα θάφτει στήν ποδιά τούς γιούς της ν' ἀναθρέφει.
 Κ' ἦταν γραμμένο ἐγώ νά εἰπῶ, Μανούλα πονεμένη,
 ὅσα τραγούδια σώπασες καί δέν εἶχες χορέφει!

Πέρκος μέ τό καλό κρασί, Περίστα μέ τό χρῆμα,
 καρσί τά σπίτια τά ἔχουνε τά μαρμαροχτισμένα!
 Νά ἤμουν στόν Πέρκο ἀμπελουργός μέ κοντοκλάδι κλῆμα
 καί στήν Περίστα σῶγαμπρος μέ πεθερό στά ξένα!..

Μά ἐγώ γδυτός γεννήθηκα, γδυτός θά φύγω πάλε.
 Δέν ἔχω ἀπό ἀμπελότοπο μουϊδέ μιά πήχη γράνα.
 Κι ὡς εἶμαι καχοσότροπος, ἀπείκασε καί βάλε,
 σάν ποιὰ χαμοκρατούμενη μέ παίρνει Περισιτάνα!...

Μεγάλον ὄρκον ἔκαμα, μεγάλο βάρος πῆρα:
 Νά μή ζυγώσω θηλυκό γιά τοῦ φιλιουῦ τόν τρύγο!
 Μά ἐγώ κακό ἔχω ριζικό, καταραμένη μοίρα,
 Μέ κυνηγᾶνε τά καλά καί πῶς νάν τά ξεφύγω;!

Νά, πάλε ξαναφόρεσεν ὁ Σατανᾶς φουστάνι,
 δρασχέλισε τήν πόρτα μου καί μπῆχε στό κελί μου...
 Τόν ξόρκισα, τόν πρόγκιξα, μά ρούπι δέν τό κάνει,
 Γυρεύει σώνει καί καλά ν' ἀγιάσει ἀπ' τό φιλι μου!

Δέ φτάνει μόνο νά φορᾶς φουστάνι καί μαντήλι
 Γυναίκα νά εἶσαι ἀληθινή πολλά θέλεις σουσούμια...
 Τῆς θηλυκιᾶς ἄρματωσιᾶς κρυφό τό καριοφύλι
 κρυφό τό γιαταγάνι της – μπαρούτι στά λαγούμια!

Τί μέ κοιτᾶς, τί μέ ρωτᾶς καί πῶς ἀναθιβάλλεις
 ἄν ἔχεις ὅλα τ' ἄρματα κι ὅλα τά φουσεκλίκια;
 Μή μοῦ τά δείχνεις πλιότερο καί σέ μπελιά μέ βάλεις!
 Λαχαίνει τ' ἄρματα κι ἐγώ πολύ νάν τά 'χω ἀντρίκεια!

Δέν πάει νά είσαι κι ἀρχόντισσα, νά είσαι καί πριντζιπέσσα!
 Ἐγώ σέ βλέπω μοναχά γυναίκα σάν τίς ἄλλες.
 Κι ἂν ἦσαν τουρκογύφτισσα σ' ἓνα τσαντίρι μέσα
 τό ἴδιο μεράκι θά εἶχα ἐγώ, τίς ἴδιες παραζάλες...

Ἐχεις ματάκια μπιρμπιλιά, χαμόγελο μελάτο,
 στηθάκια κιτρολέϊμονα, μερούλα χερολάβι...
 Πού είσαι πιστή στὸν ἄντρα σου κι αὐτό, π' ἀνάθεμά το!
 με γαργαλάει περισσότερο, διπλὸν καημὸ μού ἀνάβει!

Ἄς εἶμαι μισοτσάρουχος κι ἄς εἶμαι λιαροκάπης
 εἶναι ἡ καρδιά μου μαλακιά κι ἐλόγου μου παθιάρης...
 Πολλές βολές δοκίμασα τὸν πόνο τῆς ἀγάπης.
 Κάθε βολά μέ γλύκανε σά νά ἤμουνα πρωτάρης!

Δέν εἶναι ἡ ἀγάπη ἀμάραντη, θά ἴρθει ὥρα νά μαδήσει,
 Μά πάλε μέ τήν ἀνοιξη θά βγεῖ καινούργιος κρίνος!
 Ὅσες φορές ἀγάπησα τόσες σά νά ἔχω ζήσει
 Καί πάω μ' ὀλπίδα ὁ θάνατος ἀγάπη νά ἔν' κι ἐκεῖνος!

Μέ πνίγει, κόσμε, τ' ἄδικο κι ἄν δέν τό εἰπῶ θά σκάσω!
 Ὅλες ρουπώνουν στό χωριό σορόπια καί παστέλια
 μά εἶναι ὅλες τίμιες! φρόνιμές! – μαζί μ' αὐτές θ' ἀγιάσω
 καί μόνον τό Κατερινιώ φκιάνει στραβά καρβέλια!

Ν' ἐγώ γιά πείσμα τοῦ χωριοῦ, γιά μάθημα τοῦ κόσμου,
 θά δώσω δίκιο στ' ἄδικο καί στή ντροπή στολίδι!
 Κατερινιώ, ξεθάρρεψε, τ' ἄσπρο χεράκι δός μου
 νά τοῦ φορέσω μάλαμα, τοῦ βάλω δαχτυλίδι!

Ἀρούλα μου σημαδιακιά, καταμεσής στό λόγγο,
 στόν ἄλλο κόσμο τίποτα, σ' ἐμᾶς πολλά θυμίζεις!
 Ὅσο φιλί μας ἄκουσες κι ὅσο ἀφουγκράστης βόγγο
 στά φύλλα τά ξεσήχωσες κι ἀντάμα τά θροῖζεις...

Ἐμεῖς ταχιά θά σβήσουμε καί θά μᾶς φάει τό χῶμα
 Ὅμως ἐσύ, δεντράκι μου, πολλούς θά ζήσεις χρόνους.
 Μέ τά φυλλοθροῖσματα νά μολογᾶς ἀκόμα
 τῶν δυό κορμιῶν τά κρίματα, τῶν δυό καρδιῶν τούς πόνους.

Σάν τά πουλάκια τ' οὐρανοῦ πᾶν κι ἔρχονται τοῦ ψήλου,
περνώντας μέσ στά σύννεφα καί μέσ στίς ἡλιαχτίδες,
τῆς Μάνας φέρνουν τήν εὐχή, τό μήνυμα τοῦ φίλου,
τοῦ κοριτσιοῦ πού ἀγάπησε τίς μυστικές ἐλπίδες...

Πᾶν κι ἔρχονται τά γράμματα κλεισμένα, φιλημένα!
Πόσες φορές, ἀλίμονο, δέν ταξιδεύει ἀντάμα
καί μιά ψυχή καί μιά ζωή! Μή μοῦ τό λέτε ἐμένα!
Ἐγώ δέν ξέρω πι' ὅμορφο πουλάκι ἀπό 'να γράμμα!

Δέν ἔχω τόσο τό τσαπί, τόσο τό τυροκόμι
τὸν κοῦρο καί τὸν ἀργαλειό, τό μύλο καί τήν πλύση
ὅσο βαριά κι ἀβάσταχτα ν' ἔχω τό παιδοκόμι...
Ἐφτά στό καλυβάκι μου ψυχές ἔχω ἀναστήσει!

Τά 'χω μικρά, τά 'χω λισβά καί θέλουν κανακάρι.
Ὅληώρα μέ τραβολογᾶν καί ποῦ νάν τά προφτάσω!
Μά ὀλπίζω κι ἀπαντέχομαι μέ τοῦ Θεοῦ τή χάρη
νά πιῶ νερό ἀπ' τό χέρι τους σάν πάρω καί γεράσω!

Ἄπ' τόν κακόν τό γείτονα Θεός νά σέ φυλάξει!
 Ἐμένα δέ μέ φύλαξε κι ἔχω τό Ζαγκοβίνη!
 ...Καί τόπο μοῦ καταπατεῖ καί διάβα μόχει φράζει.
 Ποτέ σειρά γιά πότισμα χωρίς καβγά δέ δίνει!

Μά δίνω τόπο στήν ὀργή κι ἀπ' ἄλλους ἄς τό λάβει!
 Οὔτ' εἶναι σήμερα καιροί νά ξεκινήσεις δίχη...
 Θές οἱ κατῆδες χάλασαν, θές φταῖν οἱ δικολάβοι
 τό δίκαιο ἀποκουτσάθηκε καί πάει μέ δεκανίκι!

- Σήκω, Χαρίτω μ', κι ἔφεξε, σήκω νά πᾶς γιά ξύλα!
- Ζαμπούνεφα, Μανούλα μου, δέν τό κουνῶ ἀπ' τό στρῶμα!
- Χαρίτω μ', πίτα πόνεσα, σήκω ν' ἀνοίξεις φύλλα!
- Τό μόζωμά μου εἶναι βαρύ, ποῦ νά περάσει ἀκόμα!

- Σήκω Χαρίτω μ', νά χαρεῖς πού λάμπει ὁ ἥλιος ὀξω!
- Θά ξαναλάμψει κι ἄλλοτες μέ τό χρυσό του δίσκο!
- Χαρίτω μ', ἔφτασε ὁ γαμπρός κι ἄν θέλεις νά τόν διώξω!...
- Γέρεφα, μάνα μ', γέρεφα! Καί ποῦ τόν ξαναβρίσκω;

Πῶς μᾶς τά κλώθεις, ἄταχτη ζωή, καί πῶς τά πλάθεις!
 Καρδιές ἀλλάζουν καί μυαλά καί σύνηθα καί τρόποι...
 Ἀλλάζει τό πρεπούμενο προτοῦ τό καλομάθεις
 τά πράγματα στριφογυρνᾶν, ἀλληθωροῦν οἱ ἀνθρώποι!

Ὁ Χρῆστος μέ τή Χρήσταινα, καλοί νοικοκυραῖοι,
 τό παραξήλωσαν χ' οἱ δυό – σάν ποιόν τους νά πιστέψω;
 «Ἔτσι πού καταντήσαμε, ἡ Χρήσταινα τοῦ λέει,
 ἦ ἐσύ ἄς πεθάνεις, ἄντρα μου, ἦ ἐγώ ἄς μαυροχρηέψω!»

Πᾶμε νά βοτανίσουμε, μαρές, στό κοιμητήρι
 νά κόψουμε τά μάραθα, νά βγάλουμε τ' ἀγκάθια
 ν' ἀλαφρωθοῦν τά χώματα τῆς Μάνας καί τοῦ Κύρη
 ν' ἀποξεχάσουν πλιότερο τῆς ἔρμης γῆς τά πάθια...

Κι ἐμεῖς νά μὴν ξεχάσουμε, κι ἐμεῖς νά θυμηθοῦμε,
 πού εἶναι ἡ χαρά μας γρήγορη, πού εἶναι ἡ ζωή μας λίγη,
 πού μίαν ἡμέρα ταχινή κι ἐμεῖς ἐδῶ θά ῥθοῦμε,
 ἐδῶ πού ὁ Χάρος, χωριστής, ὅλους μᾶς ξανασιμίγει...

Γιατρέ μου, ἄσε τόν Ἐπαχτο κι ἄσε τήν πολιτεία
 νά πᾶμε ἀπάνω στό χωριό πῶς εἴμαστε καί πρῶτα.
 Σέ καρτερεῖ τό σπίτι σου, σέ θέλ' ἡ πελατεία
 Κι ὄλοι τους λένε πῶς διπλή θά δώσουνε κοντότα.

Θά φέρνεις γύρα τά χωριά καβάλα στό μουλάρι
 Τούς γέρους ρεμεντολογᾶς, τίς νιές ξελεχωνεύεις.
 Φάρμακα δίνεις τῶν φτωχῶν, τούς θεραπεύεις χάρη.
 Κανένα φῆφο μοναχά στίς ἐκλογές χαλεύεις!

- Πολύν καιρό σέ τρώγομαι καί πάλε δέ σ' ἀφήνω:
 Εἶναι ὥρα νάν τή δώσουμε, Ἀφέντη, τή Μυγδάλω!..
 ...Παιδεύεται ὁ κοφογονής κι ὡς νά μή φτάνει ἐκεῖνο
 πρέπει νά πάει τήν τσούπα του μέ προίκες στό μαρκάλο.

Νά κόψει γιδοπρόβατα, χωράφι νά χωρίσει
 καί πανωπροίκι χρήματα καμμιά φορά νά τάξει!
 Χεράκια χάνει τῆς δουλειᾶς κι ἀντίς νάν τοῦ χαρίσει
 πλερώνει κιόλας τό γαμπρό τήν πούλα του νά σφάξει!

Καλός ό Άποστολόγιαννος ζευγάς καί τυροκόμος
 καί φαμελίτης: πάντρεφε κορίτσι, γιό σπουδάζει!
 Κι επίτροπος τής εκκλησιᾶς καλύτερος – άλλ' όμως
 έχει ένα ἐλάττωμα κι αυτός: τά κόμματα ν' αλλάζει!

Κάθε πού γίνοντ' ἐκλογές βρίσκειται σ' άλλο κόμμα!
 Ραχιώτης: κοντοστέκεται στή ράχη καί γκαϊδίζει
 τηράει σιά 'δῶ, τηράει σιά 'κεῖ, κρυφοζυγιάζει ἀκόμα,
 Κι ὅπου ἡ «κολόνα» πιό τρανή σιά 'κεῖ κι αυτός βαίζει!

Ευπόλυτη περπάτησα σέ Μαναστήρι πῆγα
 γιά νά 'βρω Γούμενο καλό, Πνευματικό μέ γνώση.
 Τά βάσανά μου εἶναι πολλά, τά κρίματά μου λίγα
 κι ό ξομολόγος, πίστευα, τά δίκιο θά μου δώσει!

Τ' ἄνοιξα τήν καρδούλα μου, τοῦ εἶπα δέν εἶχα τσιάζει
 σάν ἦρθε στό στρωσίδι μου – ἀπό ντροπή μεγάλη!...
 Ἐκειός ἐκεῖ κι ἄν ἔπραξεν ἐγώ δέν εἶχα πράξει!
 Γιατί σέ κάνονα βαρύ τή δόλια ἐμέ νά βάλει;

Στό μαγαζάκι τοῦ χωριοῦ κάθεσαι κι ἀγναντεύεις
 τά ἴδια δάση καί βουνά, τά ἴδια χωραφάκια...
 Ἄνοιγουν τηλεόραση καί ξάφνου ταξιδεύεις
 σέ πλούσια καί σέ φτωχικά τοῦ κόσμου ὄλου σοκάκια...

Ἀντίλαλοι πολλῶν λαῶν, κακίες, καλοσύνες
 ἀνάμιχτα μαζί τ' αἰκοῦς, σιχαμερό κουρκούτι...
 Καί τίς παλιές, ἀπλοϊκές θυμάμενος γαλῆνες
 φωνάζεις: «Θεέ μου, σῶσε με ἀπό τή χάβρα ἐτούτη!»

Τάχατ' ἐγώ κατήφερα νά μπῶ μέσ στό πετσί σου
 νά πονεθῶ τούς πόνους σου, νά κραίνω τή φωνή σου,
 ἢ ἐσύ μιάν ὥρα ὀλόσαρκος νά μπεις στήν αἵρεσή μου
 καί τραγουδάμε οἱ δύο μαζί, φωνή σου καί φωνή μου;

Σταυραδερφέ μου τοῦ βουνοῦ, δέ ζῶ βασανισμένα.
 Κανένας ὅμως δέν πονεῖ περισσότερο ἀπό μένα
 κανένας γιά τή φτώχεια σου, γιά τόν τραχύ σου ἀγώνα!
 Πάσχεις – μά ἐσύ τίς ρίζες μας βαθαίνεις στόν αἰώνα!

Δασομαλλούσες ρεματιές, άγναντερές ραχούλες
 δέντρα ίσκιερά πολύχρονα, λιγόζωα λουλουδάκια,
 άγριοι γκρεμοί ανεζύγωτοι, καλεστικές βρυσούλες
 πρόβατα μολαίμικα, ζημιάρικα γιδάκια,

Καλύβες πλακοσκέπαστες, θεόγυμνα έξωκλήσια
 άτόφιοι άνθρώποι του βουνού, ντόμπρα ζωή γαλήνια,
 θά σās θυμάμαι άξέχαστα μέ λύπηση περίσσια
 στής πολιτείας τή χλαλοή, στής άγοράς τή γκρίνια...

Γύρισα κόσμο καί ντουινιά, πολλά έχω μάθει άντέτια.
 Μέ τό σφυρί μου άτόφιασα τή σκόρπια μου τήν πείρα.
 Τά γύρω βουνοχώρια μας δικά μου βιλαέτια
 Θροινιάζω στήν ταρατσα μου, ξεμολογάω τή Μοίρα:

Μοίρα, γιατί μέ πλούτунες; Γιατί τό γείτονά μου
 τόν φτώχунες; τόν έρρεφες; πολύ τόν κατατρέχεις;
 'Η Μοίρα μου ξεροαπαντā: – Νά χαίρεσαι ό,τι έχεις
 καί νά μ' άφήνεις ήσυχη νά 'χω τόν κάνονά μου!

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΩΝ ΒΟΥΝΩΝ

Γ' σειρά
(ἀνέκδοτα)

1

Ἄγρίμεφα στίς ἐρημιές καί στή στεγνή μονάξια,
 συγγενολοί μέ τά πουλιά καί φίλος μέ τά φίδια,
 παραδερφός μέ τίς ἀριές, κολλήγας μέ τά φράξια,
 καί μέ τόν ἄμπλα τοῦ νεροῦ παιδιάστικα παιχνίδια!

Τόν κόσμο ἀπολησμόνησα χωρίς πολύ μαράζι,
 τό χωριουδάκι ἀντίπερα μοῦ τόν θυμίζει, ἀλήθεια,
 μά ἐγώ τό βλέπω ψεύτικο καί λές τό κάνω χάξι
 σά ζωγραφιά σ' ἓνα παλιό χαρτί μέ παραμύθια.

2

Ἄϊκουσα μές ἀπ' τό βουνό καί μές ἀπ' τό λαγκάδι
 τήν κρουσταλλένια σου φωνή, ραγίστηκε ἡ καρδιά μου!
 Θά φλετουρίζω σάν πουλί, θά τρέξω σά ζαρχάδι
 νά 'ρθῶ νά σ' εὔρω, ἀγάπη μου, νά σ' εὔρω, πέρδικά μου!

Καρτέρα στήν κρυφώνα μας, στή μυστική φωλιά μας,
 τήν πλέκουν τῆς ἀγράμπελης καί τῆς μυρτιάς ὁ κλώνος.
 Σοῦ φέρνω τό καλύτερο φιλάκι ἀπ' τά φιλιὰ μας.
 Τό 'χει πικράνει ὁ χωρισμός, τό 'χει γλυκάνει ὁ πόνος!...

3

Ἄν δέ λαλήσει ὁ πετεινός νά εἰπεῖ τό κουκουρίκου
 γιά μένα νύχτα δέν περνᾶ κι' αὐγή δέν ξημερώνει...
 Ἄν δέν ἀκούσω τό βραστό τραγούδι τοῦ τζιτζίκου
 τό μεσημέρι δέ φελᾶ κ' ἡ λάβρα δέν πυρώνει...

Ἄν δέ σωπάσουν τά πουλιά μονολαλιά χαρμάνι
 μέρα δέν ἀποχαιρετῶ, βραδιά δέν ἀπαντέχω...
 Ἄν δέν γαυγίζουν τά σκυλιά στή μιὰ στήν ἄλλη στάνη
 ὕπνο δέ νυχτοχαίρομαι κι ἀνάπαψη δέν ἔχω!

4

Ἀκόμα δέν κατάλαβες, Γιωργάκη μου –ἀχαχούχα!–
 ἕνας καί μονοκόμματος τό πώς δέν εἶσαι ἀτός σου
 Μόνε πολλοί Γιωργάκηδες χωροῦν στά ἴδια ρούχα;
 Καθένας ἔχει ἄλλο σκοπό κι' ὅλοι τό πρόσωπό σου!

Ὁ ἀγώνας σου εἶναι ἀδιάκοπος, τό βάσανο μεγάλο:
 Χτυπιοῦνται ἀναμετάξυ τους, νά τοὺς φιλιώσεις τρέχεις.
 Τόν ἕνα γιά νά εὐχαριστεῖς, δυσσαρεστεῖς τόν ἄλλο.
 Ποτέ χαρά δέ μπόρεσες ἀκέρια νά τήν ἔχεις!

5

Ἀπαρατάτε με, γιατροί! σχωρᾶτε με, δασκάλοι!
 τὰ σκοτεινά, πού γράφετε, τὰ παρδαλά, πού λέτε,
 ποτέ μου δέν τά πίστεψα νά σπάσω τό κεφάλι.
 Ἄλλιῶς τά λέει καθέννας σας καί μέ καιρό τ' ἀρνιέται!

Τό μυστικό τῆς ὑπαρξῆς ποτέ δέ θά τό βροῦμε
 μηδέ μέ τήν ἀφαντασιά, μηδέ μέ τ' ἀργαστήρια!
 Νά ἰδοῦμε, ἀδέρφια μου ἄνθρωποι, τ' αὐτί μας δέ μπορούμε
 πῶς τῆς ψυχῆς μας θέλετε νά ἰδοῦμε τά μυστήρια;

6

Βουνίσιος εἶμαι καί μ' ἀρέ, μ' ἀρέσει τό ποτάμι.
 Τρεχούμενο, χαρούμενο κλωθοκατηφορίζει...
 Ποτέ μου μέ τή θάλασσα δέν ἔχω ἀγάπη κάμει
 ξαφρίζει, ἀνεμοδέρνεται, βογγάει καί φοβερίζει!

Κι ἄν ἦθε τό εἶχε ἡ Μοῖρα μου νά πέσω στά νερά σου,
 ποτάμι, ἐγώ, πού σ' ἀγαπῶ, μιά χάρη θά ζητοῦσα!
 Κράτα με στά βιράγγια σου, στά βραχوثέμελά σου
 καί μή μέ πᾶς στή θάλασσα τήν πιχροκυματοῦσα!

Γιά ιδές πώς χαϊδοπαίζουνε, στιγμή χαριτωμένη,
 ή πρωτολούλουδη άχλαδιά και τό δροσάτο άγέρι!
 Έκεινο τή γαργάλισε κι αυτή ξελιγωμένη
 πασχίζει τό ζημιάρικο νά του τσακίσει χέρι...

Μέση μέ μέση πιάνονται... Πάει νά τό κάμει ζάπι!
 Τ' άγέρι καπριτσώνεται – τήν πιάνει άπ' τά μαλλάκια!
 Δέν ξέρω άν είναι μάλωμα, δέν ξέρω άν είναι άγάπη.
 Μόν' ξέρω πώς μαδήσανε πολλά στή γής άνθάκια!

Δέν ξέρω άν τό 'χει ό άγέρας σας, άν τό 'χει τό νερό σας
 Αυτό πού ξέρω έγώ νά ειπώ, σά φίλος και σάν ξένος,
 παραπολύ περήφανο πώς είναι τό χωριό σας.
 Δέ μέ καταδεχτήχατε και φεύγω ντροπιασμένος...

Μά έσύ, κοπέλα, πόπαιρνες τό κρύο νερό στή βρύση,
 μονάχα έσύ μου μίλησες μέ γέλιο και μέ γλύκα...
 Θα στείλω τόν πατέρα μου νά σε νυφοζητήσει.
 Μά είμαι κ' έγώ περήφανος – δέ θα χαλέψω προίκα!

Ἐγώ εἶμαι ξένος στό χωριό, περαστικός διαβάτης.
 Μά ἐδῶ σ' αὐτόν τό μαχαλά, σ' ἐκεῖνο ἐκεῖ τό δῶμα
 ἔμορφη κόρη κάθεται! Τό μολογᾶ ὁ χαγιάτης!
 Ἐμορφη καί στ' ἀθάρι της καί στήν ψυχή πιό ἀκόμα.

Χαγιάτη μου παράμορφε, ποιά σ' ἔχει ἀνθοστολίσει;
 Τά μάτια της αὐγερινοί, τά χέρια της σεντέφια!
 Κράξ' την νά βγεῖ νά σέ γνοιαστεῖ νά βγεῖ νά σοῦ ποτίσει
 τούς δίκλωνους βασιλικούς, τά μερτζανιά γαρέφια!

Ἐγώ δέν ξέρω γράμματα γιά νά ξηγῶ φυλλάδες.
 Μά ἔχω τό νοῦ μου λαγαρό καί ξάστερο τό μάτι.
 Ἐχειά πού μᾶς πολυλογᾶν δασκάλοι καί παπάδες
 τά βρίσκω ἀπό μονάχη μου, τά ξέρω γεννητάτη...

Ὅσα νά μάθει ὁ δάσκαλος κι' ὅσα ὁ παπάς νά φάλει
 δέ σιάζει τό στραβόξυλο, δέν πολεμιέται ἡ φύση!
 Ἄν ἔχεις ἄδεια τήν καρδιά καί κούφιο τό κεφάλι
 μονάχα μέ τό χουῦμα της ἡ γῆς θάν τά γιομίσει!

Καθάρια πού είναι τά βουνά σήμερα τήν αύγούλα!
 Μοῦ δείχνουν καταξάστερο τ' άντρειωμένο άθάρι.
 Τή νύχτα έφές τά ξέπλυνε περαστική βροχούλα
 πεσμένη όχι από σύννεφο, θαρρείς άπ' τό φεγγάρι!

Νά τά λιβάδια κ' οί λογκές νά οί βρύσες καί τά έλάτια
 τά έρημοκκλήσια στίς κορφές, ριζά τά κουτσομούλια...
 Βουνά, πού σās σεργιάνισα, καί μέ κλεισμένα μάτια
 διχάζω τά σημάδια σας από χιλιάδες μίλια!

Μάνα μου καί πατέρα μου, πού είμαι άκριβή σας κόρη,
 Μήν κρυφοκουβεντιάζετε, ρωτήστε με κ' έμένα!
 Δέ θέλω νά μέ δώσετε μακριά σέ ξενοχώρι.
 Πονάω τό κουτσοχώρι μας κι' όχτρεύομαι τά ξένα!

Όσο νά ιδώ τά χούγια τους, νά μάθω τά ζακόνια,
 τό στάλο για τά πρόβατα, τή στράτα για τό μύλο
 θά χάσω μέρες όμορφες, χρυσά θά χάσω χρόνια.
 Θά κιτρινίσω σάν κερι, θά μαραθώ σά μηλο!

Μεσολογγίτη Μπαταριά! στόν κόσμο ξαΐκουσμένε,
οί χωριανοί μου όπόζησαν καιρό πού λειτουργούσες
Μέ τό δοξάρι σου, ίστοροῦν, μέ τό τραγούδι, λένε,
τό πώς ανάσταινες νεκρούς και ζωντανούς έσβοῦσες!

Δέ θέλω ξένες μαρτυριές τό θάμα νά δοξάσω
Δικό μου λόγο μαρτυρώ, δικιά μου βάζω βούλα:
Μολόγαε χήρα ή Μάνα μου - κι' άχ! πώς νάν τό ξεχάσω;
Πώς έπαιξες στό γάμο της και χόρεφε νυφούλα!

Μέ βλέπει ό κόσμος άδεντρο μέ κράζει Ξεροβούνι
Μά έγώ 'χω μοσκοβότανα, πού άλλο βουνί δέν τά 'χει!
Θυμάρι, τσάι, άμάραντο, φασκόμηλο, φλησκούνι.
Μοσκοβολοῦν τήν Άνοιξη στήν ξάγναντή μου ράχη.

Γύρου-τριγύρου άγνάντευε και κάτου κορφολόγα.
Στόν ήλιο ψηλοκρέμασ' τα για νά 'χεις τό Γενάρη.
Τό μοσκοβόλι τοῦ Μαγιού, τοῦ Άλωναριού τή φλόγα,
τοῦ Βελουχιού τήν όμορφιά, τοῦ Βαρδουσιού τή χάρη!

Νά ἤμαν ἀετός νά πέταγα νά πήγαινα τοῦ φήλου
καί νά χαθῶ στά σύννεφα χωρίς ν' ἀφήσω ἀχνάρι
χωρίς νά ἰδῶ χαρά τ' ὀχτροῦ καί λύπηση τοῦ φίλου
τὴν ὥρα ἢ κόρη, πού ἀγαπῶ, γίνει ἀλλουνοῦ ζευγάρι!...

Νά ἤμαν ἀλαφοζάρκαδο σ' ἀπόδιαβο ρουμάνι
μονάχο, καταμόναχο, ποτέ ζευγαρωμένο.
Νά πίνω ἀθέλωτο νερό, νά βόσκω ἀνθοβοτάνι
χωρίς ἀγάπη θηλυκοῦ νά ζῶ καί νά πεθαίνω!

Νεράϊδα βγαίνει στά νερά καί Λάμια στά καλάμια.
Ἄλάργα στ' ἀρτσιπέλαγα Γοργόνα βασιλεύει...
Χαθεῖτε λάμιες στά βαρκά, νεράϊδες στά ποτάμια,
γοργόνα φιδοπλόκαμη τό ντέρτι μου χαλεύει!

Θά εἶναι μισή σάν ἄνθρωπος κι' ἄλλη μισή σάν φάρι
θά παίξει μεσοθάλασσα μέ τ' ἀφρισμένο κύμα.
Ντελφίνια καί χρυσόψαρα θά στείλει νά μέ πάρει
ἀντάμα νά πλαγιάσουμε στοῦ κοραλλιού τό κλῆμα!

Ὁ γέρο-Νούσιας, δάσκαλος ἀπ' τοὺς φουστανελάδες,
 στοὺς διαβασμένους ἔλεγε μέ τ' ἀγαθὰ του γέλια:
 «Ὅσα κι ἂν μάθεις γράμματα, διαβάζοντας φυλλάδες,
 Ἄν δέν τοὺς ἔχεις κατοικιό μὴν καρτερεῖς ὠφέλεια!

Ἄλλο χωριό τὰ γράμματα κι ἄλλο βασίλειο ἢ γνώση.
 Πές μου πῶς τὰ ἔχεις καὶ τὰ δυό γιὰ νά σοῦ ἴπῳ σπολλάτη...
 Δέ φτάνει, ὄχι!, τό καύκαλο μεδούλι νά γιομῶσει·
 γιὰ νά δουλεύει τό μυαλό θέλει καὶ λίγο ἀλάτι!»

Περνοδιαβαίνει τό πουλί, χρυσό τοῦ ρίχνω βρόχι
 Ἔχω σεβντᾶ νά τό χαρῶ, λαχτᾶρα νά τό πιάσω!
 Καιρό τό μερακλίζομαι κι' ἀκόμα δέ μοῦ πρόχει
 Τρεμοκαρδίζω μὴ βιαστῶ, φοβᾶμαι μὴν τό χάσω!

Δέν ἔπαθε ἄλλος κυνηγός τό χτυποκάρδι πόχω!
 Τὰ μάτια μου θαμπόφωτα, τὰ χέρια μου κομμένα
 ...Ἄντίς νά πιάσω τό πουλί πιάνομαι ἐγώ στό βρόχο
 Κι' αὐτό διαβαίνει ἐλεύτερο, περιγελώντα ἐμένα!

Ραχοῦλες μου ἐλατόφυτες, στόν οὐρανό γραμμένες,
ποιός ἔτσι καλοταίριασε τά δόντια σας ἀνάρια;
Ἄναθωρῶ, μοῦ φαίνεστε τή μιά βολά σά χτένες
τήν ἄλλη, λάθος θά 'καμα, σά δίζυγα λανάρια!

Βουνόδρακος σᾶς ἔλουσε, Νεράϊδα σᾶς χτενίζει.
Τοῦ ἡλιοῦ χτενίζει τά μαλλιά, τοῦ φεγγαριοῦ τά λοῖδα
Καί σύντας ἔρθει συννεφιά τά νέφια λαναρίζει:
Μετάξι βγάνει το μαλλί – τό μαρτυρῶ ὅπως τό εἶδα!

Ποιανοῦ διαβάτη ἀγιοκλημα στό δρόμο θά μυρίσει
καί δέ θά στρίψει νά τό ἰδεῖ στόν ἀνθισμένο φράχτη;
Σάν ποιός ἀηδόνι ἀπείκασε χωρίς τ' αὐτί νά στήσει
νά νυχταϊκούσει πιό καλά τῆς ἐρωτιᾶς τόν κράχτη;

Μυρίζομαι τ' ἀγιοκλημα, 'φουγκράζομαι τ' ἀηδόνι.
Ξέρω τί βάζεις μέ τό νοῦ, τί λές μέ τήν καρδιά σου.
Μά εἶναι ἡ ἀγάπη μου ἄπληστη – ζητάει καλά καί σώνει
νά μοῦ τά λές μαρτυρητά μέ τή γλυκιά λαλιά σου!

Σπιτάκι καλορίζικο, λελουδοστολισμένο
 γοργός περιστρίψε ό τροχός και πού καιρό νά λάβω
 νά χαιρετήσω τ' άνθια μου μέ μάτι χορτασμένο
 νά κράξω τή νοικοκυρά νά τής είπώ τό μπράβο.

Και νάν τής δώσω τήν εϋχή νά σέ χορτάσει εκείνη,
 παλάτι νά είσαι τής χαρᾶς και τής αγάπης θρόνος.
 Άν ἴσως κ' ἔρθει κάποτε πολύ νά μήν ξεμείνει,
 μόν' σάν ἐμένα βιαστικός νά προσπεράσει ό πόνος!

Στήν ξενιτειά νά σέρνεσαι κι' ό πόνος νά σέ σφάζει
 νά μή σου τάξει ό γυρισμός καμιά γλυκιάν όλπίδα.
 Κ' ἄξαφν' από 'να διάσελο νά ιδείς χωριό νά μοιάζει,
 νά μοιάζει τόσο πού νά λές πώς βλέπεις τήν πατρίδα!

Διχάζεις, νά!, τήν Ἐκκλησιά, γροικᾶς και τήν καμπάνα,
 φάχνεις νά ιδείς τό σπίτι σου μέ δακρυσμένο μάτι.
 Χτυπᾶ ή καρδιά σου ὡς νά 'βλεπες πανώσκαλα τή μάνα
 και τήν κοπέλα πού αγαπᾶς στό κάτω σκαλοπάτι!

Τ' ήταν καί μου 'ρθε νά τῆς 'πῶ δέν ξέρει νά φιλήσει!
 Ξάστερος ἄστραψε οὐρανός, χρυσό κρουνί ἔχει ἀνοίξει.
 Ποτάμι τρέχει τό φιλί, κι' ἄν ἴσως ξεχειλίσει
 Κατεβασιά του δέ βαστώ, φοβᾶμαι θά μέ πνίξει.

Τ' ήταν καί μου 'ρθε νά τῆς 'πῶ δέν ξέρει νά χαϊδέφει!
 Σείστηκε ἡ γῆς κι' ἀνάδωσε τή φλογερή της πύρα
 Φωτιά τά χάδια μ' ἔζωσαν κι' ὡς ἔχουνε θεριέφει
 βράζουν, χοχλάζουν τοῦ φιλιού τήν ποταμοπλημμύρα!

Στήν ξενιτειά σά βρίσκομαι κι ὅλα ἄνοστα εἶναι γύρα
 πανάδα ἔχουν τά μάτια μου, λαβωματιά ἡ καρδιά μου.
 Φαρμάκι πίνω τό νερό καί τρώω φωμί ἀπό ἦρα,
 πονῶ καί γιά τό σπίτι μου καί γιά τή γειτονιά μου.

Μά τυραγιέμαι πιό πολύ σύντα στοχάζομαι ὅπου
 οἱ νιοί καινούργια θά 'βγαλαν τραγούδια νά γλεντήσουν.
 Κ' ἐγώ, πουλί πλανούμενο τ' ἀφορεσμένου τόπου,
 πού νάν τά μάθω νάν τά εἰπῶ νά μέ παρηγορήσουν!

Τή Μάνα είδα στόν ύπνο μου καινουργοφορεμένη
 νά μέ 'τοιμάζ', μόνη της γιά μακρινό δρομάκη.
 Δέν ήταν, ὅπως ἄλλοτες, πώς φεύγω λυπημένη:
 Χαρούμενη μου γιόμιζε καλούδια τό δισάκι...

Ἐφευγα καί δέν ἤξερα γιά ποιό κινάω ταξίδι
 Χαιρέταγα τούς φίλους μου καλόκαρδα μά ὡς τόσο
 τῆς μαύρης ἔγνοιας, Μάνα μου, μέ δάγκωνε τό φίδι
 στόν ἄδη, μήπως κίναγα, νά 'ρθῶ νά σ' ἀνταμώσω!

Τόσο τῆς μοιάζεις στή μορφή καί τόσο στήν καρδιά της
 πού ἐκεῖ ψηλά στόν οὐρανό κι' ἀνάμεσα στά κρίνα
 χαρούμεν' εἶναι ἡ Παναγιά πού πῆρες τ' ὄνομά της
 καί κόβει ἀπό τά κρίνα της καί σ' εὐλογαίει μ' ἐκεῖνα!

Σήμερα πού γιορτάζετε πολλά λουλούδι' ἀνθοῦνε
 μά δέν τά πάω στήν Παναγιά, τά φέρνω ὅλα σέ σένα
 μαζί μέ τήν καλή μου εὐχή: Τά χρόνια νά περνοῦνε
 κι' ὄλο ν' ἀνθεῖ στόν κῆπο μας λογῆς-λογῆς βερβένα!

Τούς άντρες λόχο μέτρησα καί τίς γυναίκες τάγμα.
 Στά βουνοχώρια ροβολοῦν, στά καμποχώρια πᾶνε.
 Δέν εἶναι ὁ Μόρνος σύνορο καί τό νερό του φράγμα.
 Τσαλαβουτοῦν, διαβαίνουε καί πέρα σακαπετᾶνε...

Στήν Πλάλα πιάνουε δουλειά καί στήν Ἄλικορίνα
 στό θέρο καί στ' ἄλώνισμα, στῶν φασουλιῶν τό μάζο.
 Τό βράδου γλέντια καί χαρές, λαγοῦτα καί κλαρίνα,
 τή νύχτα ξεφαντώματα, πού δέν τά ξενομάζω!

Χαρά στό δέντρο τό ψηλό, κουφάλα πού δέν ἔχει,
 χαρά στή μαρμαρόβρυση, νερό πού δέ θελώνει,
 τιμή στόν Ἄντρα τόν καλό, πού δύναμη κατέχει
 κι' οὐδέ ἀδικεῦει ἀδύνατον, οὐδέ ὄφρυδα σηκώνει!

Γιά σένα ὁ δέντρος ἄπλωσε τόν ἴσκιο, στρατολάτη,
 γιά σένα ἡ βρύση ἀνάβρυσε τό δροσερό κρουστάλλι.
 Ποτές του ὁ Ἄντρας ὁ καλός δέν καρτερεῖ σπολλάτη.
 Χαρά του ἐκείνη πού σκορπᾶ νάν τή χαροῦνε οἱ ἄλλοι!

Χίλιες φορές τόν φήφισα, καλό δέν περιμένω.
 Ρουσφέτια μόταξε πολλά, κανένα δέ μου κάνει!
 Γράμμα πικρό θά στείλω του σέ τρεῖς μεριές καημένο
 νά τόν χτυπήσει μπαλαρμάς σά μάθει πώς μέ χάνει!

Κι' ἄς ἔρθει νά βρεῖ στό χωριό κονάκι νά κονέφει
 κουμπάρο ν' ἀναμπιστευτεῖ, μπουλούκι νά μετρήσει,
 ἄς πάει ἀλλοῦ νά ταιριαστεῖ κι' ἀλλοῦ νά χοροῖδέφει.
 Δικό μου φῆφο δέ θά ἰδεῖ μπρέ κι' ἄν μέ προσκυνήσει.

Ψηλόκορμή μου κερασιά μέ τά πολλά κεράσια
 πότε στά φύλλα κρύβονται, πότε στό φῶς γυαλίζουν...
 Γιά κοίτα παιχνιδίσματα πού κάνουν τά κοράσια:
 Ἀποτραβιόνται ἀθώρητα, κρυφά τούς νιούς βιγλίζουν.

Στό φράχτη μή μπιστεύεσαι, μήν καύχεσαι στό φῆλος!
 Ἐγώ τό φράχτη τόν πηδῶ καί στά φηλά σκαλώνω!
 Παρά νά φτάσω σάν ὀχτρός κάλλιο νά ῥθῶ σά φίλος
 νά σοῦ τρυγήσω τόν καρπό χωρίς νά σπάσω κλῶνο!

Νά 'ρθεῖ τ' ἀπομεσήμερο νά ξανασάνει ἡ πλάση
 νά γεῖρει ὁ ἥλιος χαμηλά νά φάξει γιά κρεβάτι.
 Ὁ Ἀποσπερίτης νά φανεῖ καί νά χαμογελάσει
 στή γλυκοπόνετη καρδιά, στό δακρυσμένο μάτι.

Ν' ἀναδροσίσει ἡ ἀγράμπελη καί νά γλυκομυρίσει
 νά πᾶν οἱ τσοῦπες γιά νερό νά στολιστοῦν οἱ βρύσες.
 Κάθε ξωμάχος καί βοσκός στό σπίτι νά γυρίσει
 ν' ἀντιλαλήσει τό χωριό φωνές παλληκαρίσιες!

Θά πάω νά σκούξω στό γκρεμό καί νά μοιρολογήσω:
 – Θεριό μέ δέκα στόματα, θεριό μέ χίλια νύχια,
 μοῦ πήρες τήν τσουπούλα μου καί δέν τή δίνεις πίσω!
 Σέ ποιᾶς σπηλιᾶς τήν κοίμισες στά σάπια πολυτρίχια!

Βελάζοντα οἱ μαρτίνες της γυρίσαν στό μαντρί μου,
 γυρεύσαν τή βοσκούλα τους πού δέν τήν εἶδαν ἄλλο!
 Δός μου, ἐγκρεμέ, τήν τσούπα μου, δός μου τήν ἀκριβή μου,
 νά τῆς φορέσω νυφικό, στεφάνι νά τῆς βάλω...

ΓΛΩΣΣΑΡΙ

ἀγραδώνομαι = πιάνομαι
ἀπό κάπου καί δέν μπορῶ
νά φύγω, σφηνώνομαι.
ἀδειά (ἔχω) = εὐκαιρῶ.
αἰγείρα, ἡ = ἡ ψηλή λεύκα.
ἀι-δημήτηρηδες, οἱ = χρυ-
σάνθεμα.
αἴρεση, ἡ = χαρακτήρας,
ιδιορρυθμία.
ἀκράτος, ὁ = γνήσιος.
ἀλάνταβα, ἐπιρ. = ἄτακτα,
χωρίς σειρά.
ἀμφιλαφής, ἡ = δασύφυλλο
δέντρο.
ἀμφιτρύων, ὁ = φιλοξενητής.
ἀναθιβάλλω = βάζω μέ τό
νοῦ, λογαριάζω.
ἀνακλάδισμα, τό = τέντωμα
τοῦ κορμιοῦ.
ἀνάφτερος, ὁ = φτερωτός.
ἀνήκεστος, ὁ = ἀνεπανόρ-
θωτος.
ἀρούλα, ἡ = τό δέντρο
ἀριά.
ἀφόγκρος, ὁ = ἄκουσμα,
ὑπακοή στά λόγια τῶν
γονέων.
ἀχάλαγος, ὁ = ἀδιάφθορος,
ἀφκιασίδωτος.

βάβα, ἡ = γιαγιά
βαίτζω = γέρνω, δείχνω τήν
προτίμησή μου κάπου.
βαρδάρια, τά = δυσκολίες,
καυγάδες.
βαρκό, τό = ὑγρότοπος.
βελέσι, τό = ἐσωτερικό
μάλλινο μεσοφούστανο.
βιδούρα, ἡ = ξύλινο ποιμε-
νικό δοχεῖο ὅπου ἀρμέ-
γουν τό γάλα.
βιράγγι, τό = βιρός, ρουφή-
χτρα ποταμοῦ.
βομπίρα, ἡ = μικρόσωμη.
γαρέφι, τό = γαρίφαλο.
γιάμια, τά = νιάτα.
γκουσομανῶ = ἀνασαινω
δύσκολα.
γράνα, ἡ = αὐλάκι ποτιστι-
κοῦ νεροῦ, μικρό χωρα-
φάκι.
δασιά περπατησιά = γρήγο-
ρη.
διχάζω = ξεχωρίζω.
δρίμες, οἱ = οἱ πρῶτες δώ-
δεκα μέρες τοῦ Αὐγού-
στου, ἀπό τίς ὁποῖες προ-
μαντεύουν τόν καιρό πού
θά ἐπικρατήσῃ τούς δώ-
δεκα μῆνες τοῦ ἐπόμενου
ἔτους.

ἐκεῖα = ἐκεῖνα.

ἐχθαίρω = ἐχθρεύομαι.

ζαλίαι, τό = φορτίο καυσόξυλων πού σηκώνουν οἱ γυναῖκες στήν πλάτη.

ζουμπερέκι, τό = ἐσωτερικό μεταλλικό πιαστήρι τῆς πόρτας.

ζωριό, τό = νερό ὀρμητικῆς πηγῆς, ἀναβρυσταριά νεροῦ.

θράσος, ὁ = ἀδικοθάνατος.

κακοσώτροπος, ὁ = ἰδιότροπος.

κλαμούρα, ἡ = μεγάλο κλαδί (κλάρα) δέντρου.

κλειτσινάρι, τό = τό κόκκαλο τῆς κνήμης ἀρνιοῦ.

λαγαρίζω = καθαρίζω.

λάμια, ἡ = ξωτικό, νεράιδα.

λανάρι, τό = ἐργαλεῖο γιά νά ξαίνουν τά μαλλιά τῶν γιδοπροβάτων.

λιαροκάπης, ὁ = αὐτός πού φοράει ξασπρισμένη ἀπό τήν πολυκαιρία ποιμενική τραγομαλλίσια κάπα.

λισβός, ὁ = ἀδύνατος, λιανός.

λόιδα, τά = ἀφέλιες μαλλιῶν.

λούρα, ἡ = βέργα τοῦ δασκάλου.

λυσσοκόφιδο, τό = κομμάτι κρέας πολύ ἀλατισμένο.

Ἡ ἐρωτομανῆς γυναίκα.

μανάρι, τό = οἰκόσιτο ἀρνί.

μαξουμάκι, τό = παιδάκι.

μαρχάλος, ὁ = γονιμοποίησι γιδοπροβάτων.

ματσούκι, τό = ὄδοιπορικό ραβδί.

μόζωμα, τό = ἀδιαθεσία.

μολαίμικος, ὁ = ἥσυχος.

μπεζερίζω = κουράζομαι, βαρκεστῶ.

μπίρμπιλος, ὁ = πιτσιλωτός.

μπουχαρί, τό = καπνοδόχος.

νάμι, νάμι = παρουσία (νά 'μαι), ἔδωσα νάμι.

νερομανούσα, ἡ = τοποθεσία μέ πολλά νερά.

ντάβαλος, ὁ = χοντρή μύγα, κρεατόμυγα.

ντέρτι, τό = ἐρωτικός καημός.

ντρέλα, ἡ = τρέλα.

ξανεμιδι, τό = ἐλαφρός ἀέρας.

ξεθέλνω = σκαλίζω τή φωτιά στό τζάκι.

ξενομάζω = ὀνομάζω.

ὀρμώνω = θεμελιώνω.

ὀρρωδῶ = ἀνακόπτω τήν ὀρμή μου.

δφρυδα (σπκώνει) = υπερη-
φανεύεται.
παραγγούλια, ή = παραγ-
γελία.
παρενείρω = παρεμβάλλω.
πιστρόφια, τά = έπιστροφή.
πρότα, τά = πρόβατα.
ρεμεντολογώ = γιατρεύω μέ
φάρμακα.
ρηγί-ρηγί = ψηφίδα τήν ψη-
φίδα.
ρουπώνω = χορταίνω.
ρύμες, οί = στενοσόκακα.
σμέρτο, τό = μυρτιά.
σπολλάτη = είς πολλά έτη,
εύχαριστώ.
σταυρολέλουδα, τά = τά
λουλούδια πού μοιράζουν
στήν εκκλησία τήν ήμέρα
του Σταυρου (14 Σε-
πτεμβρίου).
συγκόρμισσα, ή = ή σύζυ-
γος.
συμπινώ = συμπνίγω.
συρμί, τό = επικίνδυνο
όρεινό μονοπάτι.
τραπελώνω = σηκώνω ανά-
στημα.
τελίχι, τό = άτσάλι.
τσού και τσού = όπωσδήπο-

τε.
φαρομανισμένος, ό = λυ-
σασμένος για έρωτα,
όπως τό φαρί (άλογο)
στόν καιρό τής άναπαρα-
γωγής.
φάσες, οί = φασιανοί.
φερτικό νερό = πού τό φέρ-
νουν στή βρύση μέ τεχνη-
τό τρόπο.
φλετουράω = φτερουγίζω
σάν φλέτουρας (= πετα-
λούδα).
φουρκίζομαι = θυμώνω
φώλος, ό = τό πρός γονι-
μοποίηση αύγό.
χαγιατής, ό = στεγασμένος
έξώστης σπιτιού.
χάζι, τό = διασκέδαση.
χαζίρι, έπιρ. = παρ' όλίγο.
χαμοκρατούμενος, ό = ό
εύρισκόμενος σέ καλή
οικονομική κατάσταση.
χαρδακίζω = φιλογελώ χα-
ρούμενος.
χαρτί, τό = βιβλίο.
χερακώνω = χτυπώ στά χέ-
ρια.
χούνη, ή = έσοχή έδάφους.

[Βουνίσσιος είμαι...]	.265
[Γιά ιδές πώς χαϊδοπαίζουνε...]	.266
[Δέν ξέρω ἄν τό 'χει ὁ ἀγέρας σας...]	.266
[Ἐγώ είμαι ξένος στό χωριό...]	.267
[Ἐγώ δέν ξέρω γράμματα...]	.267
[Καθάρια πού είναι τά βουνά...]	.268
[Μάνα μου καί πατέρα μου...]	.268
[Μεσολογγίτη Μπαταριά!...]	.269
[Μέ βλέπει ὁ κόσμος ἄδεντρο...]	.269
[Νά ἤμαν ἀετός νά πέταγα...]	.270
[Νεραίδα βγαίνει στά νερά...]	.270
[Ὁ γερο-Νούσιας, δάσκαλος...]	.271
[Περνοδιαβαίνει τό πουλί...]	.271
[Ραχοῦλες μου ἐλατόφυτες...]	.272
[Ποιανού διαβάτη ἀγιόκλημα...]	.272
[Σπιτάκι καλορίζικο...]	.273
[Στήν ξενιτειά νά σέρνεσαι...]	.273
[Τ' ἦταν καί μου 'ρθε νά τῆς 'πῶ...]	.274
[Στήν ξενιτειά σά βρίσκομαι...]	.274
[Τή Μάνα εἶδα στόν ὕπνο μου...]	.275
[Τόσο τῆς μοιάξεις στή μορφή...]	.275
[Τούς ἄντρες λόχο μέτρησα...]	.276
[Χαρά στό δέντρο τόν ψηλό...]	.276
[Λίλιες φορές τόν ψήφισα...]	.277
[Ψηλόχορμή μου κερασιά...]	.277
[Νά 'ρθεῖ τ' ἀπομεσήμερο...]	.278
[Θά πάω νά σκούξω στό γκρεμό...]	.278
ΓΛΩΣΣΑΡΙ	.279

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ Γ. ΑΘΑΝΑ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ
ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΤΗΘΗΚΕ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΘΗΚΕ
ΚΑΙ ΦΩΤΟΓΡΑΦΗΘΗΚΕ ΣΤΗΝ ΠΟΡΕΙΑ
ΤΥΠΩΘΗΚΕ ΣΤΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ ΤΟΥ
ΑΓΓΕΛΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΗΘΗ
ΚΕ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΑΠ. ΚΑΙ ΠΑΝ. ΣΑΛΤΟΡΙΑΔΗ
ΤΟ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟ ΤΟΥ 2001 ΓΙΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ
ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ Γ. ΚΑΙ Μ. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗ-
ΝΟΒΑ. ΤΗΝ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΤΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΕΩΝ
ΕΙΧΕ Ο ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΡΙΨΙΑΝΟΣ